Vladimír Babula

PULS NEKONEČNA

...a jiné povídky

ebookSF

SHOUT
SHARE
IT

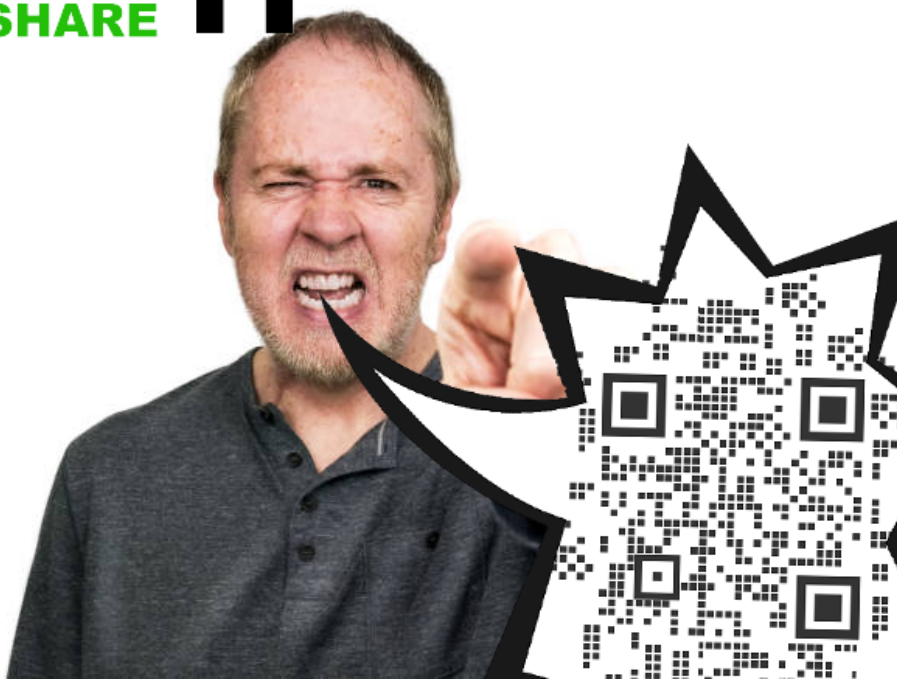

Annotation

Svou první sf povídku sepsal Babula pro časopis Pionýr již v roce 1954 pod názvem *Pohled do budoucnosti*, tu druhou o tři roky později pro sedmý ročník časopisu Ohníček a jmenovala se Prázdniny roku 2000. Povídka byla zpracována do formy jakéhosi budovatelského komiksu o 12 pokračováních a ilustrována Mirkem Liďákem. V roce 1959 publikoval Babula rovnou dvě sf povídky. Ta první vyšla v Pionýru pod názvem Astrodepeše z roku 2059 a dočkala se jako jediná i druhého vydání v Ikárii roku 1990. Druhá povídka Na skok do třetího tisíciletí vyšla v Květech. V roce 1960 sepsal Babula svou jedinou novelu Puls nekonečna, který vycházel na pokračování v Pionýru. Pod názvem *Puľs Vsesvitu* ji vydalo roku 1968 ukrajinské nakladatelství *Dnipro*. Poslední povídkou, která u nás vyšla roku 1961, byl příběh *Veliký den,* vydaný v Pionýru.

Dlouhá léta se tradovalo, že žádnou jinou science fiction Babula nenapsal. Potvrzovala to i kniha Slovník české literární fantastiky a science fiction pečlivého Ivana Adamoviče, ale život je samé překvapení a ten badatelský dvojnásob. S celosvětovým rozmachem digitalizace knih se nám podařilo vypátrat ještě jednu Babulovu povídku! A zajímavostí určitě je, že vyšla až po smrti autora a navíc v zahraničí… Když roku 1967 vyšla v moskevském nakladatelství Mir sbírka sf povídek českých a slovenských autorů Kak ja byl velikanom, asi málokdo z českých čtenářů sci-fi to vůbec zaregistroval. Babula byl již rok mrtev a s politickým uvolněním jsme se pomalu začali dostávat i ke kvalitní anglosaské literatuře. Rusové však na Babulu nezapomněli a postupně digitalizovali kompletní jeho dílo, které vyšlo v ruském a ukrajinském jazyce. Tak se k nám dostal ruský text… Se vzpomínkou na školní léta s azbukou louskali jsme neznámý příběh, který nyní uzavírá naši sbírku v neumělém českém překladu autora těchto úvodních slov.

Je přesto možné, že po nějakém čase někdo objeví další povídky či dokonce román Vladimíra Babuly, neboť v Památníku národního písemnictví leží literární pozůstalost autora uložena pečlivě v archívu, ale bohužel není katalogizována a je k ní tedy uzavřen přístup i literárním badatelům. Snad někdo z našich následovníků bude mít více štěstí…

- Vladimír Babula
- Nekonečné fantazie Vladimíra Babuly
- PULS NEKONEČNA
- 1. DOKTOR PEGAS
- 2. NEVIDITELNÝ SLUHA

- 3. DIENTZENHOFEROVA CHODBA
- 4. ZAKLETÉ MĚSTO
- 5. CIZINCEM DOMA
- 6. V ROLI PANA PROFESORA
- 7. VÝLET DO NEZNÁMA
- 8. HLEDÁM SVÉ JÁ
- 9. MASKA SMRTI
- 10. PEGASOVA PROHRA
- 11. BUMERANG SE VRACÍ
- POHLED DO BUDOUCNOSTI
- ASTRODEPEŠE Z ROKU 2059
- NA SKOK DO TŘETÍHO TISÍCILETÍ
- VELIKÝ DEN
- JAK JSEM BYL OBREM
-

Vladimír Babula
Puls Nekonečna …a jiné povídky

2. vydání

ebookSF
2009

Ilustrace:
Puls nekonečna — Theodor Rotrekl
Pohled do budoucnosti — František Škoda
Astrodepeše z roku 2059 — František Škoda
Na skok do třetího tisíciletí — Dobroslav Foll
Veliký den — Josef Paleček
jako obálka použita ilustrace Gustava Kruma k povídce Veliký den (Pionýr 10/1961)

Nekonečné fantazie Vladimíra Babuly

Je ironií, že ačkoliv je jméno Babula synonymem české technické science fiction, jen málokterý čtenář se může pochlubit, že četl jeho kompletní dílo. Jak je to možné? To toho tolik napsal? Vždyť jeho bibliografie sf prózy obsahuje pouze jednu románovou trilogii a několik povídek… Ano, to je všechno pravda, a přesto jsem přesvědčen, že obsah knihy, kterou právě čtete, pro vás bude překvapením. V této podobě se s ní máte totiž možnost seznámit vůbec poprvé! V následujících odstavcích se pokusím svá tvrzení osvětlit…

Krátce poté, co se stal Vladimír Babula šéfredaktorem časopisu *Věda a technika mládeži,* začal také publikovat vědecko-fantastické příběhy, pro které si ho oblíbili milióny tehdejších čtenářů u nás i za hranicemi. V roce 1954 vyšel na stránkách VTM první díl jeho trilogie pod názvem *Signály z vesmíru.* O rok později vycházel v Pionýru druhý román *Planeta tří sluncí,* a v roce 1956 byla trilogie Oceánem světelných roků završena posledním dílem *Přátelé z Hadonoše.* Knihy získaly takový věhlas, že byly přeloženy do ruštiny, ukrajinštiny nebo třeba slovinštiny. Samozřejmě, že se Babula dočkal také knižního vydání u nás a na Slovensku, ale jakýmsi podivným řízením osudu již trilogie nikdy nevyšla v té podobě, jak ji znali její první čtenáři. Zejména poslední část byla neustále krácena a upravována, až vznikl hybrid mající s původní předlohou pramálo společného.

S povídkami či spíše krátkými prózami Vladimíra Babuly je to ještě složitější. Svou první sf povídku sepsal Babula pro časopis Pionýr již v roce 1954 pod názvem *Pohled do budoucnosti*, tu druhou o tři roky později pro sedmý ročník časopisu Ohníček a jmenovala se Prázdniny roku 2000. Povídka byla zpracována do formy jakéhosi budovatelského komiksu o 12 pokračováních a ilustrována Mirkem

Liďákem. V roce 1959 publikoval Babula rovnou dvě sf povídky. Ta první vyšla v Pionýru pod názvem Astrodepeše z roku 2059 a dočkala se jako jediná i druhého vydání v Ikárii roku 1990. Druhá povídka Na skok do třetího tisíciletí vyšla v Květech. V roce 1960 sepsal Babula svou jedinou novelu Puls nekonečna, který vycházel na pokračování v Pionýru. Pod názvem *Puľs Vsesvitu* ji vydalo roku 1968 ukrajinské nakladatelství *Dnipro*. Poslední povídkou, která u nás vyšla roku 1961, byl příběh *Veliký den,* vydaný v Pionýru.

Dlouhá léta se tradovalo, že žádnou jinou science fiction Babula nenapsal. Potvrzovala to i kniha Slovník české literární fantastiky a science fiction pečlivého Ivana Adamoviče, ale život je samé překvapení a ten badatelský dvojnásob. S celosvětovým rozmachem digitalizace knih se nám podařilo vypátrat ještě jednu Babulovu povídku! A zajímavostí určitě je, že vyšla až po smrti autora a navíc v zahraničí… Když roku 1967 vyšla v moskevském nakladatelství Mir sbírka sf povídek českých a slovenských autorů Kak ja byl velikanom, asi málokdo z českých čtenářů sci-fi to vůbec zaregistroval. Babula byl již rok mrtev a s politickým uvolněním jsme se pomalu začali dostávat i ke kvalitní anglosaské literatuře. Rusové však na Babulu nezapomněli a postupně digitalizovali kompletní jeho dílo, které vyšlo v ruském a ukrajinském jazyce. Tak se k nám dostal ruský text… Se vzpomínkou na školní léta s azbukou louskali jsme neznámý příběh, který nyní uzavírá naši sbírku v neumělém českém překladu autora těchto úvodních slov.

Je přesto možné, že po nějakém čase někdo objeví další povídky či dokonce román Vladimíra Babuly, neboť v Památníku národního písemnictví leží literární pozůstalost autora uložena pečlivě v archívu, ale bohužel není katalogizována a je k ní tedy uzavřen přístup i literárním badatelům. Snad někdo z našich následovníků bude mít více štěstí…

Věříme, že vás potěší kratičké i delší příběhy Vladimíra Babuly, které se k vám dostávají po dlouhých padesáti letech! Přestože se nejedná o žádné literární skvosty, snad na ně pohlédnete shovívavým okem, a třeba vás i potěší. Možná ve vás vyvolají i nostalgický úsměv se vzpomínkou na dobu, která byla plna nadšení z kosmických letů a nových technických zázraků.

Vpravo obálka k ukrajinskému vydání novely **Puls nekonečna**

Obsah:

Puls nekonečna — Pionýr (r. 1960, č. 1–8)7
Pohled do budoucnosti — Pionýr (1954, č. 9)63
Astrodepeše z roku 2059 — Pionýr (r. 1959, č. 2)67
Na skok do třetího tisíciletí — Květy (r. 1959, č. 22)71
Veliký den — Pionýr (r. 1961, č. 10)77
Jak jsem byl obrem — Moskva, Mir (r. 1967, ant. „Kak ja byl velikanom“)83

PULS NEKONEČNA

Puls

nekonečna

fantastické
romaneto

Nemám nejmenší naději, že tyto řádky bude někdo číst — a přece musím psát. Moji nešťastní spolupoutníci propadli beznaději a zoufalství. A ti nejstatečnější — Vasja a Mango — mají teď jiné starosti. Naslouchají dechu vesmíru, měří jeho puls.

Před dvěma hodinami Mango zjistil, že se náš koráb řítí přímo do žhavého srdce naší galaxie.

To tedy znamená konec. Úchvatný, strašlivě nádherný konec…

Proč tedy píši? Cestovatel André, když stanul smrti v tvář, dopsal poslední slovo svého deníku. Já jej právě v tomto okamžiku začínám.

Má to snad být moje zpověď? Ne, nemám se z čeho zpovídat. Ani samomluvou můj deník není… Nejsem úplně opuštěn. S Vasjou a Mangou intenzivně pracujeme — a v práci se člověk necítí opuštěn ani v poslední okamžik svého života.

Nepíši ani ze zvyku, napsal jsem přece několik fantastických povídek. Ale tohle už rozhodně není sen…

Před několika vteřinami ozářil stránky mého deníku výbuch pohasínající hvězdy. Chtěl jsem odložit pero a sledovat toto obdivuhodné znovuvzkříšení umírajícího slunce, ale Vasja mně v tom zabránil.

„Piš," řekl rozhodně. „Je to naše poslední naděje na záchranu."

Ano, v těchto několika slovech je celý smysl mé zdánlivě nesmyslné práce. Účetní, kterému v konečném součtu přebývá několik haléřů, musí všechny položky — i kdyby jich bylo sebevíc — přepočítat znovu. Až najde chybu. A já hledám chybu.

Připadám si jako člověk, který si chce na něco vzpomenout, a proto se vrátí na místo, kde mu to „něco" napadlo, kde na ně myslel.

Hledám chybu, ke které došlo v součtu vzrušených dnů mého života. Chybu, která nás uvrhla do pulsujících vnitřností vesmíru.

Kolem nás je závratný prostor bez hranic, prolétáme jím rychleji než myšlenka — a přece jsme ve vězení.

Rodné Slunce se ztratilo v mlze rozervané Mléčné dráhy. Plamínky hvězd mlčí. Gigantický stroj se údivem dívá na nepatrný prášek, který mu pronikl do soukolí. Milióny očí sleduje jeho nezvyklý pohyb po proudu času.

Ledový pohled prostoru mi ochromuje srdce. Míjíme žhavé koule vyplazující na nás dlouhé rudé jazyky. Hvězdy rychle rostou a zase se ztrácejí v temnu.

Mléko mlhoviny se rychle sráží ve hvězdné ostrůvky. Závoj se trhá, pronikáme dvojicí sluncí.

Jakou rychlostí letíme? Mango se ještě nedopočítal. Naše atomové hodiny pracují sice přesně, ale jen pro nás. O čase na zemi nemáme ani ponětí, dávno jsme už ztratili spojení s lidmi. Který rok se teď píše na naší planetě? Žije ještě někdo z našich přátel? Mají pravdu vědci,

kteří tvrdí, že při naší rychlosti se nám čas zastavil? Nezestárlo lidstvo o celá staletí? I když neskončíme ve výhni galaktického středu, nalezneme možná na Zemi jenom své vzdálené potomky…

Ne — ne — dosti již úvah a nářků. Musím se vrátit domů na Zemi a do minulosti, mé myšlenky musí být tisíckrát rychlejší než náš graviplán. Jediným skokem musí mne vrátit domů a odhalit prokletou chybu.

Domů, třeba do deštivého dne nebo na zaprášenou ulici. Všechno, co jsem tam kdysi zatracoval, budu teď hýčkat v náručí jako své dítě. Nad kaluží bláta se zastavím v úžasu, i veš bude pro mne roztomilé zvířátko. Alespoň na chvíli — byť jenom v myšlenkách — uniknu z ledového prostoru a ocelových stěn…

1. DOKTOR PEGAS

Všechno to začalo oné osudové noci. Spát jsem šel pozdě — dopisoval jsem povídku o letu na Měsíc. Jak podivné — vesmír byl od počátku mé tragédie mým osudem! Ve fantastickém letu k zasmušilé tváři našeho souputníka jsem pokračoval i ve snu, když jsem konečně zhasl světlo. Blížil jsem se už ke kráterům v obavách z dramatického přistání. V raketovém motoru najednou něco zazvonilo.

Porucha? Výstražný signál, že něco selhalo? Prohlížím motor. Zvonění neustává. Probouzím se. Hlava mi třeští, chvěji se zimou. Byl to tedy jen sen…

A opět ten protivný zvonek. Do temného pokoje řinčí telefon. Budík monotónně odťukává čtvrtou hodinu po půlnoci.

Co se stalo? Proč tak pronikavě řinčí? Kdo mne budí tak pozdě v noci? „Co je?“ ptám se rozmrzele. „Je tam redaktor Hruda?“ odpovídá mi sluchátko otázkou. „Bohužel u aparátu. Přece víte, kam voláte. A kdo tam?“

„Doktor Pegas.“ Údiv. Takové jméno přece neznám. „Kdo?“ ověřuji si, zda jsem se nepřeslechl.

„Doktor Pegas, ale na tom teď nezáleží. Počkejte, nezavěšujte, jde o důležitou věc. Poslechněte si.“ Ve sluchátku se ozvalo podivné pípaní. Pi pi pi pi…

„Zavěsil, mizera,“ ulevil jsem si nahlas. „Nezavěsil, jen poslouchejte,“ křičí někdo do vytrvalého pípání. „Víte co právě slyšíte? Signály z vesmíru, ano, skutečné signály z vesmíru. Jste jedním z prvních lidí na světě. Kteří je uslyšeli. Před chvílí jsem je zachytil. Vzpomněl jsem si na vás, mám rád vaše fantastické povídky…“

Spím ještě nebo bdím? Nebo si někdo dělá ze mne legraci? Ano, určitě je to kolega Franta, ten mívá takové nápady…

„Franto, nech toho už, poznal jsem tě. Máš to u mne schované — před dvěma hodinami jsem šel teprve spát! Já ti dám Pegase…“

„Omyl,“ směje se ten na druhé straně drátu. „Jsem skutečně doktor Pegas a signály z vesmíru jsou pravé. Poslechněte si ráno zprávy, vy fantasto.“

Zavěsil. Přes všechnu únavu jsem té noci už neusnul. V šest hodin jsem zapnul přijímač — a ustrnul jsem. „Včera 4. října 1957 byla v Sovětském svazu úspěšně vypuštěna první umělá družice naší Země…“

Vyskočil jsem z postele jako elektrizován. „Podle předběžných údajů dodala nosná raketa družici nutnou oběžnou rychlost asi 8000 metrů za vteřinu. Umělá družice nyní obíhá kolem Země v eliptické dráze a její let je možno pozorovat v paprscích vycházejícího a zapadajícího slunce. Družice je vybavena dvěma radiovysílači, které

neustále vysílají rádiové signály, písmeno T morseovy abecedy…“

Právě takové signály mi pustil do sluchátka záhadný Pegas. Kdo to jen může být?

Náhle jsem si uvědomil, že podivnou náhodou jsem zaslechl nový výstřel Aurory, že jsem na vlastní uši slyšel signál kterým je zahájena obrovská bitva člověka o vesmír.

Člověk trhá okovy, které ho od věků držely při zemi. A já jsem toho svědkem, jsem toho současníkem.

Jak jsem tenkrát byl vděčen tajemnému Pegasovi! Pátral jsem po něm několik dnů, ale marně. Vědce takového jména nikdo neznal — a vědec to určitě byl, to jsem věděl. Kdo jiný by zachytil signály první družice dříve než přišla oficiální zpráva Tassu?

V rušných dnech redakční práce jsem na Pegase málem zapomněl.

Za necelý měsíc přišlo nové překvapení: na obloze se objevila další sovětská hvězda i s pokusným zvířetem. Redakce ožila novým vzruchem. Opět mi ve vzpomínkách vyvstal doktor Pegas. Skoro jsem litoval, že mi také tentokrát neoznámil příchod družice včas.

Blížily se vánoce. Zřejmě pod vlivem svátků míru a lásky k bližnímu, redakci začali častěji navštěvovat zneuznaní vynálezci. V onen kritický den přišel první vynálezce již v osm hodin ráno. Přinesl náčrtek perpetum mobile.

„Dokáži vám — a vlastně jsem už dokázal, že váš časopisnému pravdu, i když si jinak jeho serióznosti velmi cením,“ rozhorloval se. „Perpetuum mobile je možné. Tohle perpetuum (klepal nervózně na kresbu) určitě poběží.“

„A proč jste tedy nepostavil a rovnou nepředvedl?“ namítal jsem nesměle, poněvadž s tímto druhem vynálezců je třeba jednat opatrně. „Nemám na to finanční prostředky.“

„Dobrá,“ řekl jsem tenkrát. „Jsem ochoten s vámi uzavřít smlouvu o dílo, ve které se zavážu, že v případě úspěchu vašeho perpetum zaplatím vám pět tisíc korun. Jestliže do dvou měsíců váš vynález nepoběží, vyplatíte mi sto korun. Na takovou řádně podepsanou smlouvu si můžete vypůjčit.

Souhlasíte?“

Souhlasil. Nepochopil moji škodolibost. Dokonce se obdivoval mé odvaze: pět tisíc proti stu…

Právě při podpisu zlomyslné smlouvy volala Eva. Dlouho jsem tenkrát nemohl pochopit, kdo mne vlastně volá. Naposledy jsme se viděli na naší společné promoci. Jako student jsem byl do ní opravdu zamilován. Jen jednou jsem jí to řekl, ale odbyla mne žertem.

„Láska? Dětská nemoc. Máme přece jiné starosti. Musíme přebudovat celý tento mizerný svět…“

Po promoci jsme odešli na různá pracoviště. Ona na Slovensko, kde pomáhala stavět nová sídliště — a já do redakce technického

časopisu. Vyměnili jsme si ještě několik přátelských dopisů, jejichž intervaly se prodlužovaly aritmetickou řadou. Poslední dopis jsem dostal před čtyřmi lety. A najednou se ozvala. Prý je v Praze a chtěla by mne vidět.

Ujednali jsme si schůzku ve čtyři hodiny odpoledne na Karlově mostě.

Přiznám se, že jsem se na to setkání těšil. Ačkoliv to z redakce ke Karlovu mostu byl jen kousek, již o půl čtvrté jsem si natáhl svrchník. U dveří mne zastavil vytáhlý chlapík, připomínající Dona Quijota. Pod paží svíral velkou usmolenou roli.

„Odcházíte?“ zeptal se zbytečně. „Musím s vámi mluvit, nesu vám důležitou záležitost. Vynález, který změní dějiny lidstva“

„Perpetuum Mobile?“ zeptal jsem se ledově.

„Ne. Slyšel jste signály z vesmíru?“

— Pegas — blesklo mi hlavou.

„Můj vynález má pro lidstvo větší význam než umělé družice,“ pokračoval, než jsem se stačil vzpamatovat. Muž s voskově průsvitnou tváří se vrhl na kolena a jal se rozmotávat rozměrnou roli. Za chvilinku byla podlaha redakční místnosti pokryta počtverečkovaným papírem s podivnými klikyháky a značkami, které připomínali mapu.

„Stojíte nad mapou světa,“ prohlásil muž slavnostně. „Je to plán meteorologické války. Počasí je totiž nejúčinnější zbraň proti nepříteli. Okamžik, všechno vám podrobně vysvětlím. Nepřítele zaplavíme plískanicí, deštěm a bouří…“ Ještě dnes mám ten nepříjemný pocit, cítil jsem, jak se mi krev žene do hlavy. Před zoufalým výbuchem mne zachránil telefon.

Ozval se — doktor Pegas.

„Máte dnes večer volné okénko? Můžete mne navštívit tak kolem páté? Čekám vás. Mám pro vás jedinečný námět pro fantastickou povídku.“

„Ano, přijdu hned,“ řekl jsem spíše nebohému vynálezci. Který ještě klečel na papírech a nedočkavě se na mne díval.

„Hned to nepůjde, vrátím se domů až o půl páté. Napište si moji adresu: Malá Strana, Nosticova 5.“ Hypnotizován vynálezcem málem bych adresu zapomněl…

„Děkuji vám za pozvání,“ zakoktal jsem. „Těším se na shledanou. Nezapomeňte…“

Meteorologického vynálezce jsem poslal na krk kolegům do „konkurenčního“ časopisu. Snad získají jeho objevitelský talent pro něco rozumného.

2. NEVIDITELNÝ SLUHA

Čím více se vzdaluji od rodné planety, tím živější jsou vzpomínky. V temnotách vesmíru, odloučen nekonečnem, všechno vidím daleko zřetelněji, než kdysi na Zemi. Jasně cítím vůni větru, který vanul po proudu Vltavy. I čpavou mlhu, zastírající výhled na Hrad.

„Nazdar, Honzo," uvítala mne Eva zcela samozřejmě. Zřejmě si oněch osm let odloučení proměnila v pouhý den. — Vynálezce — podivín — neodbytný, — vysvětluji jí nesouvisle.

„Není třeba se omlouvat," směje se Eva. „Nezměnil ses ani o milimetr. Už jednou jsem právě na tomhle místě na tebe čekala. Ale to nic. Procházím se tu už od oběda. Dokázala bych tu prochodit polovinu života. Myslím, že nikde na světě nevytvořil člověk tak krásné zákoutí, jako právě zde." — Také ses nezměnila, myslím si, ale mlčím. Vzpomínám si, jak mne vždy kamarádsky mile, a přece tak chladně odmítala. Zhluboka nadechuji syrový zimní opar. To z radosti, že mezi námi leží plných osm let zmoudření.

„Tobě se nelíbí Karlův most?" vytrhuje mne Eva z myšlenek naivní otázkou.

„To víš, že líbí," hraji si na bezcitného. „Teď je půl páté — a za půl hodiny mám důležité jednání tamhle za Kampou."

„Škoda — tolik jsem se na tebe těšila…"

Dívám se na ní zkoumavě. Cítím, že se mi koutky úst chvějí ironickým úsměvem.

Eva můj pohled pochopila.

„Honzo, Honzo," vzdychla si. „Nešťastných osm let. Dnes jsi mi daleko bližší…"

Ve světle zamlžených luceren jsme pomalu kráčeli k Malostranské věži.

„Ty — ty sis na mne vůbec nevzpomněl?" řekla nesměle.

„Vzpomínal…" Pomalu jsem ztrácel půdu pod nohama. „Nikdo se mi zatím natolik nezalíbil…"

„Vím, pyšná a vybíravá princezna…"

A teď to přišlo jako bomba: „Čekala jsem na tebe, Honzo. Ne nežertuji. Dříve jsem si to neuvědomovala. Příliš jsem milovala architekturu." Najednou se mi zdálo, že to není tatáž Eva. Tahle je nějak něžnější…

Na věži Mikulášského chrámu odbíjely hodiny pátou. „Pegas" vzpamatoval jsem se. „Už mě čeká." Vzal jsem Evu pod paždí a táhl jí přes Maltézské náměstí do Nosticovy ulice. Napřed mi vyčítala, že si dávám dvě schůzky najednou, ale pak se zájmem poslouchala episodku s nočním rozhovorem o signálech z vesmíru.

Stařičký dům číslo 5 byl matně ozářen lucernou upevněnou na

průčelí v úrovni přízemních oken. Nad klenbou vrat rozpínal svá křídla barokní štít se dvěma hrdličkami, které si podávaly vavřínové snítky. Další štít nad nimi byl otlučen, díval se do ulice jako slepé oko.

Rozsvícené okno, které podpíral, zpívalo do ulice úvodní prolog z Komediantů. Gramofonová deska byla už pořádně ohraná, ale to jen zvyšovalo romantičnost chvíle.

V tomhle přestárlém domě bydlí tedy vědec, který moderními přístroji loví hlasy vesmíru?

„Mám tušení, že tu není něco v pořádku," řekla mi Eva. „Buď tě někdo vyvedl aprílem nebo nevím co…"

„Snad se nebojíš?" smál jsem se. Vstoupili jsme do chladné chodby dlážděné pískovce. Několik kroků od vrat klesalo do podzemí ošlapané schodiště. Vchod do sklepa.

Seznam obyvatel jsme na špatně osvětlené chodbě nenašli.

„Dům není tak velký, projdeme ho celý," rozhodli jsme se a pomalu jsme vystupovali po vrzajících dřevěných schodech do prvního poschodí.

Světlo nefungovalo. Svítili jsme si proto na cestu i na dveře sirkami.

Octli jsme se až na úzkém ochozu v podkroví, ale štítek s nápisem dr. Pegas jsme nenašli.

„Říkala jsem ti, že to byl jen žert," šeptala mi ustrašená Eva. „Mám sice ráda takové staré domy, ale tady bych bydlet nechtěla. Vypadá to tu příšerně."

Sotva to dořekla, otevřely se jedny z dveří a z nich vystoupila stará rozcuchaná žena v omšelém županu se svícnem v ruce. V záři plápolající svíčky vypadala jako zjevení.

„Hledáte někoho?"

„Doktora Pegase."

„Doktora Pegase?" divila se žena. „Bydlím tu již přes padesát let, ale člověk s tak divným jménem tu nikdy nebydlil," řekla nedůvěřivě.

„Pokud vím, Pegas neboli Pegasus je okřídlený kůň z řeckého bájesloví. Bydlí tu sice jeden podivín, který má doma sluhu nebo co, ale Pegas se nejmenuje. A toho sluhu jsem nikdy neviděla, ačkoliv s ním často doma mluví."

Zakoktali jsme na omluvu a obrátili se k východu. „Ani nikde v okolí takový člověk nebydlí, znám skoro celou Malou Stranu," volala za námi ze schodů.

Vyběhli jsme ze schodů jak nezvedené děti. Na ulici jsme se ulehčením rozesmáli.

„Ode dneška ti budu říkat doktore Pegasi, ty lovče dobrodružství. Pojďme na černou kávu k Malířům, až se trochu vzpamatuji."

Ulicí zabzučela motorka pionýr. Vysoký tón namáhaného válce nepříjemně rozřízl ticho uličky.

Muž v kožené bundě a s kuklou na hlavě zamířil k nám…

„Dobrý večer, pane redaktore. Čekáte už dlouho? Promiňte, zdržel jsem se poněkud ve výzkumném ústavu.“

„Doktor Křížek!“ vydechl jsem překvapeně. „Vy jste tedy onen záhadný doktor Pegas?“

„Ano, trošku jsem vás potrápil. Vím, že novináři jsou národ zvědavý. Ale Pegas jsem opravdu. Říkají mi tak kolegové — pro mé fantastické nápady. Vaše paní?“ obrátil se k Evě.

„Zatím ne…“

„Mám — li být upřímný — s dámskou návštěvou jsem nepočítal. To víte, jsem tak trochu starý mládenec a na pořádek si tak moc nepotrpím.“

Eva pochopila, že vědec chce se mnou hovořit bez svědků.

„Také nejsem připravena na návštěvu. Honza mi o vás řekl teprve před chvílí. — Jak dlouho se zdržíte? Zaskočila bych si k Malířům na kávu, moc se mi ta hospůdka líbí, stejně jsem se tam chtěla podívat.“

„Nanejvýš slabou hodinku, nezlobte se, slečno,“ uvítal Pegas Evin návrh.

„Tedy za hodinu tě budu čekat u dvou hrdliček,“ rozloučila se Eva a rázně vykročila k Maltézskému náměstí. Tušila asi, že se na ní dívám, protože se ještě dvakrát otočila a zamávala mi. Tenkrát jsem ještě netušil, jaký to byl pozdrav…

Pegas zatáhl motorku do chodby, rozsvítil velkou baterku a zavedl mne po vrzajících schodech do prvního poschodí. U dveří, na konci nevelké, plísní zapáchající chodby, se zastavil.

„Ferdo, otvírej, mám vzácného hosta,“ zavolal Pegas přitlumeně na někoho za dveřmi.

Těžké dubové dveře se pomalu otevřely. Marně jsem čekal, kdo se v nich objeví. Zůstaly prázdné.

„Tak neokouněj, Ferdo, a rozsviť, přece tu nebudeme potmě.“

Na zdech zablikalo několik zářivek. Vstoupili jsme do krásně prozářené místnosti a prolamovaným stropem. „S kým jste hovořil?“ divil jsem se. „Vždyť tu nikdo není!“

„Myslíte jako Ferdu? To je můj neviditelný sluha.“

„Neviditelný?“ zeptal jsem se nedůvěřivě. „Snadno vás o tom přesvědčím. Poslouchá mě na slovo. Koukej, Ferdo, proč jsi už dávno nestáhl ty rolety, sousedé nám vidí až na stůl!“

Rolety sotva slyšitelně sjely dolů. Zamrazilo mě v zádech.

„Ferda poslouchá také na písemný rozkaz. Napište nějaký úkol na tenhle kousek papíru.“

„Ferdo, zatop, je tu chladno,“ napsal jsem krasopisně. Plynové teploměry se ihned rozzářily.

„Zatím jsem vaše kybernetická kouzla prohlédl. Vaše skryté přístroje reagují na zvuk.

Ale ten písemný rozkaz mě vyvedl z míry. Nenápadně jsem stiskl nějaký knoflík, vidíte?“

Vyslýchal jsem doktora. „Nemám rád podfuky. Všechno, co jsem vám zatím předvedl, je poctivá věda. Čekají vás ještě větší překvapení. Slíbil jsem vám přece, že vám dám námět pro fantastickou povídku.“

Rozhlížel jsem se po pokojíku. Stěna proti dveřím byla až po stropní klenbu vyplněna knihovnou, u okna stál jednoduchý psací stůl, u knihovny kulatý stolek se dvěma pohodlnými křesly. Vpravo od dveří byl instalován falešný anglický krb. Nad ním se rýsovaly větší plechové dveře, vedoucí zřejmě do širokého komína. Natřeny byly stejnou barvou jako malba stěn.

„Trochu těsné,“ usoudil jsem po letmé prohlídce.

„Ne tak docela, Ferdo, ukaž pánovi cestu do ložnice.“

Část regálu s knihami se rozevřela jako dveře. Zároveň se rozžehlo světlo v další místnosti. Stěny kol dokola byly obloženy knihami. Doslova uprostřed pokoje stál jednoduchý divan s nočním stolkem. „Na okna nezbylo místo,“ vysvětloval Pegas.

„Světlo zářivek ostatně dokonale nahradí slunce. A navíc mnoho se tu nezdržuju.“

„Máte úžasnou sbírku vědeckých spisů,“ obdivoval jsem se.

„Omyl, vědecké knihy mého oboru jsou ve vstupním pokoji. Tady jsou filozofické spisy a krásná literatura, především klasikové celého světa. Nechci se chlubit, ale podle mého mínění tu mám to nejlepší, co lidský mozek stvořil za celou dobu jeho existence.“

„Zvláštní — takovou knihovnu bych u vás ani nečekal,“ řekl jsem s uznáním.

„Vědec a zároveň milovník umění — nevěnujete se snad tajně také literární tvorbě?“

„Ano a ne, jak se to vezme. Budete se asi divit, ale literatura není nějakým mým zvláštním koníčkem. Je to prostě materiál, se kterým pracuji vědecky.“

„Tomu nerozumím,“ přiznal jsem se při pohledu na zlacené hřbety knih nesoucí jména: Platon, Aristoteles, Schopenhauer, Shakespeare, Schiller…

„Pochopíte, až vám ukážu taje mé laboratoře.“

„Vy zde máte také laboratoř?“ Pegas se usmál. Byl to spíše úšklebek, který na okamžik změnil jeho neproniknutelnou hranatou tvář. Úšklebek, který se mi tak dokonale vryl do paměti, že bych ho mohl ještě dnes naskicovat. Lišácký záblesk v očích, stažené koutky, a dolní ret povysunutý dopředu — byl v něm špatně skrývaný projev pohrdání a nadřazenosti. Výstraha, kterou jsem včas nepochopil. „Dům, ve kterém žiji, koupil a přestavěl budovatel Mikulášského chrámu — Dientzenhofer — pro svou početnou rodinu. Skrývá v sobě mnoho tajů, je opředen několika pověstmi, jež jsem pečlivě

prozkoumal. Jedna se skutečně zakládala na pravdě. Pomohla mi objevit skvělé místo pro laboratoř. Konečně — sám se za chvíli přesvědčíte. Nejprve bychom si měli v rychlosti vypít šálek černé kávy, abyste nezáviděl kafíčko vaší snoubence."

Pegasova grimasa mě poněkud rozladila. Nejraději bych se rozloučil s divným hostitelem a rozběhl se za Evou — a přece jsem se zájmem sledoval, jak doktor za vydatné pomoci neviditelného sluhy vaří kávu. Ferda otevřel ve zdi skříň s nádobím, Pegas vzal odtud dva šálky, do každého vhodil hnědou kuličku a naplnil je vodou. Šálky pak postavil na papírovou podložku na psací stůl. V několika vteřinách voda v šálcích zakloktala a zase utichla.

„Děkuji, Ferdo. — Prosím, pravá turecká káva je hotova. A těch kuliček se nebojte, není to náhražka nebo droga. Kávový prášek jsem pouze obalil zvláštní glukózovou hmotou, která se rozpouští ve vřící vodě po třech vteřinách. Zároveň kávu osladí."

Káva nádherně voněla a byla opravdu výborná. Srkal jsem z šálku, přičemž jsem si nenápadně prohlížel psací stůl, abych odhalil jeho tajemství. Už tenkrát jsem pochopil, že vodu uvedly do varu neviditelné paprsky, domníval jsem se, že infračervené. Udivovalo mě však, že paprsky nepůsobí také na dřevěnou desku.

A ještě něco mi vrtalo hlavou: „Poslouchal by ten váš Ferda také mne, kdybych jednou přišel za vaší nepřítomnosti a žádal po něm totéž co vy? Mám totiž dobrou paměť, přesně jsem si zapamatoval, co jste mu říkal u dveří i tady uvnitř."

Pegas se na mě podíval zkoumavě. „Můžete to s Ferdou zkusit hned u dveří z chodby."

Vyšel jsem na chodbu, ale přes všechna domlouvání Ferdovi, jsem se už dovnitř nedostal.

Pegas mi konečně otevřel. „Pochopitelně jsem se pojistil proti zvědavcům a nezvaným hostům," usmíval se…Ferda poslouchá jenom můj hlas a reaguje pokaždé na jiný slovosled. Ostatně — to všechno, co jste zatím viděl, jsou jaksi jen hračky, kterými se dnes zabývá mnoho domácích kutilů. Jsem totiž tak trochu samotář, vytvořil jsem si tedy kamaráda kybernetického. Je daleko spolehlivější, než živý přítel. Přiznám se, že lidem příliš nevěřím…

Jako redaktoru technického časopisu vám nemusím dlouze vysvětlovat, že můj Ferda není jakýsi skrytý robot z ocelových plátů a šroubů, s očima a ušima, ale několik desítek metrů drátu a řada různých relátek a tranzistorů, které jsem skryl před očima návštěvníků. Robota, jak ho malují ilustrátoři fantastických povídek a anekdot, stavěl by jenom blázen nebo hlupák.

Můj Ferda není pro dnešní vědu a techniku žádnou novinkou. Je prostě dítětem nové vědy — kybernetiky —, a tou se zabývá celý náš ústav. Ferda dokáže pochopitelně mnohem víc, než vám zatím

předvedl. Reguluje teplotu v místnostech, větrá, obsluhuje telefon a zapisuje hovory. A co hlavní — má stejně výbornou paměť jako vy, ba skoro ještě lepší. Může opakovat sebe složitější úkony, a je tak prakticky založený, že při opakování si je vhodně zjednoduší.

„Jak vidím, káva je dopita, půjdeme.“

Zamířil jsem k věšáku pro svrchník, ale Pegas mne zadržel.

„Není třeba. Do laboratoře vás dopravím zcela pohodlně…“

3. DIENTZENHOFEROVA CHODBA

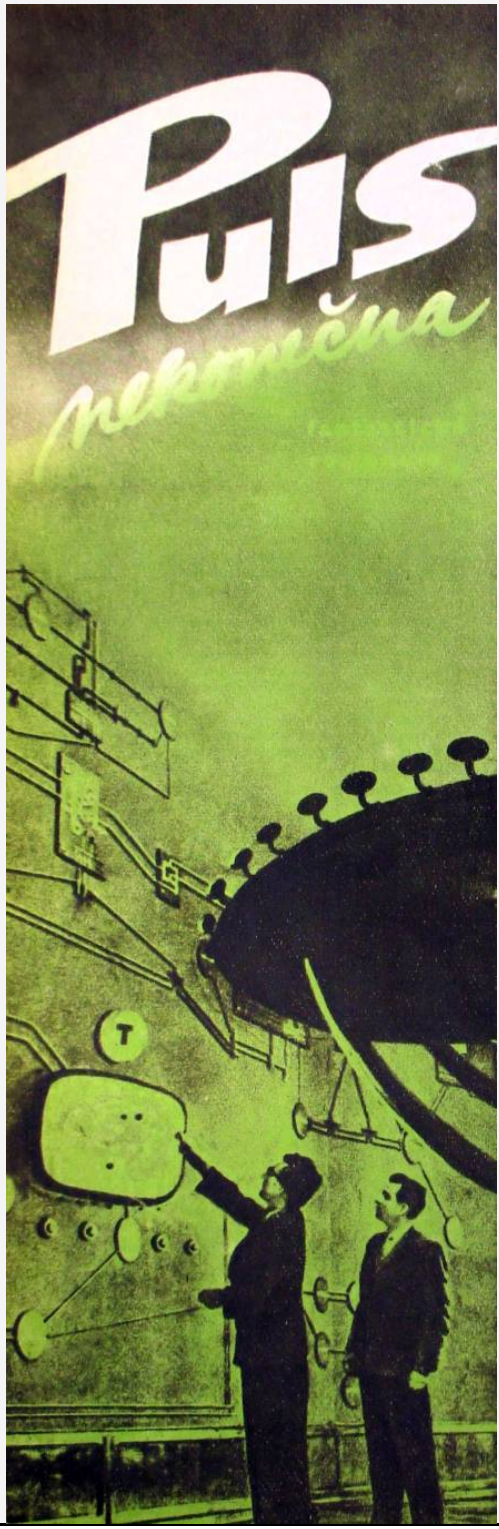
Puls
nekroměna

„Ferdo, jdu pracovat," řekl doktor Pegas neviditelnému sluhovi.

„Prosím, mistře," ozvalo se z útrob krbu. „Račte vstoupit."

Jsem sice člověk bez pověr a strachu z neznámého, ale tenkrát jsem se skutečně lekl. Má snad doktor opravdu živého pomocníka, který se mnou sehrál tady divadélko? Než jsem se vzpamatoval, plechové dveře nad krbem se neslyšně otevřely. Pomalu se z nich vysunul žebřík, opřel se o horní desku krbu a dolním koncem tiše dosedl na koberec.

„Dovolte, půjdu napřed. Vstup je trochu nezvyklý, jako pro slepice," omlouval se Pegas. „Dál to už půjde jako po másle."

Když jsem vylezl na žebřík, doktor mi podal ruku. Vstoupil jsem za ním do úzké kabiny s čtvercovým půdorysem a několika knoflíky na stěně.

„Výtah je postaven jen pro jednu osobu, s návštěvami jsem nikdy nepočítal," vysvětloval Pegas, zatímco stiskl jeden z knoflíků.

Cítil jsem, že sjíždíme dolů, do základů domu. „Jste prvním člověkem, kterému svěřím své tajemství a ukáži podzemní laboratoř. Nikdo zatím ani netuší, že něco takového může existovat v tomto starožitném domě."

„A nebojíte, se že jako novinář vaše tajemství prozradím?"

„Ne, to se opravdu nebojím," řekl doktor s nepochopitelným důrazem. „Důvěřuji vám. Vím, že nezveřejníte nic, oč vás nepožádám…"

Měl jsem pocit, že jdeme někam hluboko do nitra země. Výtah se zřejmě pohyboval jako hlemýžď a sjížděl tak tiše, až jsem měl chvílemi dojem, že stojíme na místě.

„Jak jsem vám už řekl, dům postavil starý Dientzenhofer, pravděpodobně v druhé polovině sedmnáctého století. Jedna z pověstí tvrdí, že byl kdysi spojen s Hradem a s Novým Městem dvěma dobře vybudovanými chodbami, které byly jakýmsi nouzovým východem v době války nepokojů." Výtah konečně zastavil.

„Prosím, zde je jedna z těch chodeb, redaktore. Račte vstoupit."

Nesměle jsem vkročil do zatuchlé matně osvětlené štoly. Kapky, padající se stropu, tiše vyklepávaly dutě znějící podivnou melodii.

„Jak vidíte, Dientzenhofer stavěl bytelně, chodba je na své stáří zachovalá. Končí až někde pod břehem Vltavy, kde se zbortila. Kdosi neznámý ji tam pak zazdil, aby vltavská voda nezaplavila podzemní prostory. Podle všech známek to bylo dlouho po smrti stavitele."

Asi po třiceti krocích jsme odbočili do postranní chodby, která končila hladkými moderními dveřmi… Pegas vytáhl z kapsy klíče.

„Ferdu jsem nechal nahoře, tady si už musím odmykat sám. Ještě pojistka — a můžeme vkročit do mého království…" Pegas stiskl něco na vlhké zdi a dveře se otevřely. Zároveň se uvnitř rozžehlo světlo. Udiveně jsem zíral na prostornou místnost s neomítnutými

betonovými stěnami, doslova vyplněnou nejrůznějšími přístroji a složitými aparáty.

„Tohle — je — vaše laboratoř?“ divil jsem se upřímně. Pegasovi se rozzářila šlachovitá hlava uspokojením. „Je a není, jak se to vezme,“ řekl šalamounsky. „Podzemní prostory jsou moje, právem objevitele. Přístroje jsem si vypůjčil ve skladišti výzkumného ústavu.“

„Vypůjčil?“ opáčil jsem ironicky. „To teď není důležité,“ odpověděl Pegas chladně.

„Až pochopíte, jak závažné problémy řeším v této laboratoři, sám uznáte, že způsob, jakým jsem si potřebná zařízení opatřil, není důležitý. Pracuji tu na dvou velkých objevech, z nichž oba mají obrovský význam. Jeden dá lidstvu nesmírnou sílu — a ten druhý ho ochrání před záhubou…“

Velikášská slova mne nijak neohromila. Opět perpetuum mobile, vzpomněl jsem si na nešťastné vynálezce, s kterými se v poslední době roztrhl pytel.

„Vidím, že mi nevěříte. Ne, nejsem blázen, hned vás o tom přesvědčím. Mým prvním velkým úkolem je ovládnutí gravitace. Teoreticky jsem už problém vyřešil, v praxi se mi to ještě tak zcela nedaří.“

„A proč své pokusy neprovádíte ve výzkumném ústavu?“ namítal jsem. „Na tomto problému přece pracuje více vědců. Sám ho určitě nevyřešíte.“

„Znám zcela podrobně výsledky práce ostatních badatelů, vím naprosto přesně, čeho už v boji s gravitací dosáhli. Jdu jinou cestou. Objevil jsem už gravitační vlny, obdobné elektromagnetickým vlnám. A proč se svými výzkumy nejdu do ústavu? Nerad bych, aby mi někdo můj objev ukradl, aby se jiní nechlubili výsledky mé mnohaleté dřiny. S druhým objevem nemohu jít zatím na veřejnost především proto, že by ho mohl někdo zneužít proti lidstvu podobně jako atomovou pumu.“

Mlčel jsem. Uvědomoval jsem si, že další námitky by byly zbytečné. Bedlivě jsem pozoroval Pegase, který se vášnivě rozhovořil o boji s gravitací. Mluvil o problému, který jsem plně pochopil až daleko později. Dnes už vím, že právě zásluhou Pegase. Přesto, si tuto pasáž nejméně pamatuji, byl to nejsvětlejší bod našeho setkání.

„Pracujete s gravitací, jak je tedy možné, že se vám podařilo zachytit signály sovětské družice tak brzy?“ zeptal jsem se konečně. „Právě proto. Mám silný přijímač, na kterém si ověřuji souvislosti mezi elektromagnetickými a gravitačními vlnami. Zkoumám nejrůznější vlnové kmitočty. Na lovecké výpravě éterem jsem tenkrát náhodou zachytil hlášení o vypuštění družice s udáním vlnové délky. Zachytit signály, to už pro mne nebyl problém. Na vás jsem si vzpomněl rovněž zákonitě. Večer jsem zrovna dočetl vaši fantastickou

povídku o umělých družicích Země.“ Podíval jsem se významně na hodinky.

„Ještě vás nemohu propustit,“ pochopil Pegas můj úmysl.

„Neseznámil jsem vás dosud s mým druhým hlavním objevem, který vám nabízím jako námět pro další fantastickou povídku.“ Uchopil mne za ruku. „Pojďte,“ zašeptal, jako by se obával, že ho někdo uslyší. Cítil jsem, jak se celý chvěje. „Promiňte, poněkud jsem se nechal strhnout velikostí svého objevu. Až pochopíte oč jde, strhne vás to taky. Troufám si říci, že na tyto historické chvíle do smrti nezapomenete…“

Měl pravdu, na Pegasovu laboratoř nezapomenu nikdy…

— Napíšu o tom, určitě napíšu — ne povídku, ale holou pravdu, myslil jsem si, když mě vedl ke stolu s řadou menších obrazovek. Otočil spínačem.

„Obyčejná průmyslová televize,“ řekl na vysvětlenou. „Dívejte se dobře. První obrazovka vlevo: pohled na Maltézské náměstí. Malou televizní kameru jsem skryl ve vikýři Nosticova paláce. Druhá obrazovka: celkový pohled na Nosticovu ulici. Třetí obrazovka: pohled na chodník proti našemu domu U dvou hrdliček. Zajímavé, co? Podívejte se, z Maltézského náměstí zabočil do naší uličky mladík. Ta dívka v tmavém koutě na něho určitě čeká. A teď dávejte dobrý pozor, redaktore,“ pozvedl Pegas hlas. „S tím mladíkem si trochu zacvičím. Poslechne mne jako Ferda tam nahoře.“ Doktor otáčel nějakými knoflíky. Nad našimi hlavami se ozvalo tiché bzučení. Čtvrtá obrazovka zachycovala teleobjektivem mládencův obličej. Pegas mi položil ruku na rameno.

„Sázím se s vámi, že až se mladík octne před naším domem, uchopí se za hlavu, zmateně se rozhlédne a zkoumavě se podívá na naši střechu. Vylekaná dívka přiběhne k němu a najednou se mu pokloní…“ Všechno se odehrálo tak, jak doktor předpověděl. Rozesmál se.

„Jak jste to dokázal?“ žasl jsem. Pegas se zhluboka nadechl a napřímil se, aby zdůraznil vážnost chvíle. „Dokáži působit na lidský mozek na dálku. Jsem ovšem teprve v začátcích. Ale cestu jsem již objevil.“

„A co je na konci této cesty? Proč to všechno děláte? Chcete snad vnucovat lidem své myšlenky?“

„Ano a ne, jak se to vezme. Chci lidem vnucovat způsob myšlení, ale ne svůj…“

Pegas měl v úmyslu pokračovat ve vysvětlování, ale já ho přerušil.

„Když už jste mi tolik prozradil, můžete mi říci, jak působíte na lidský mozek?“

„I tohle tajemství vám prozradím. Znáte tento přístroj?“ ukázal do

rohu laboratoře.

„Myslím, že je to obyčejný encefalograf," řekl jsem při pohledu na obraz mozku, který svítil z velké obrazovky. „Výborně. Víte tedy, že encefalograf je jakýmsi televizorem mozku. Tohle totiž není běžný encefalograf. Nesleduje jenom bioelektrické proudy v mozkové kůře. Pomáhá mi zároveň číst myšlenky. Chcete to zkusit sám na sobě?"

Přikývl jsem. Pegas mi nasadil na hlavu jakousi kuklu s množstvím elektrod. Kresba mozku na obrazovce začala světélkovat. Zhasnul světlo. „Intenzívně myslete na něco určitého, na něco určitého," opakoval doktor.

„Perpetuum mobile, perpetuum mobile," odříkával jsem si v duchu. Obrazovka s mozkem se rozkmitala živěji. Pegas si pozorně prohlédl křivku na záznamovém pásku.

„Myslíte si, že jsem blázen?" řekl vyčítavě.

„Rozhodně ne," zavrtěl jsem hlavou. „Myslil jsem si, že jste génius…"

„Možná," zaváhal Pegas. „Blázen od genia nemá daleko, redaktore. Nebo naopak. Ale světla na obrazovce mi prozrazují, že teď lžete."

Různobarevná světélka na obraze mozku se skutečně v jednom místě rozblikala jako na reklamním nápise sestaveném z postupně rozsvěcovaných žárovek.

„Odpouštím vám," řekl Pegas shovívavě. „Hlavně mne těší, že jsem vás přesvědčil. Můj encefalograf mi bezpečně prozradí nejen oblast mozku, která je momentálně v činnosti, ale přibližně i obsah myšlenek. Doufám, že tomu už věříte. Pokus končí," dodal stroze, sundal mi kuklu a rozsvítil. Byl jsem rád, že to mám již za sebou.

„Stále ještě nechápu, jak váš encefalograf souvisí s vašimi pokusy na živých lidech na ulici.

Mimochodem — uvědomujete si, že takovéto pokusy jsou naprosto nezákonné?"

„Redaktore, redaktore, měl jsem vás za moudřejšího. Zbytečně přece neudržuju všechno v naprosté tajnosti. A můj encefalograf? Postupuji prostě opačně než on, jdu opačnou cestou.

Zkoumám, jakou zákonitost mají bioelektrické proudy v mozkové kůře a jak je možno je ovlivnit zvenčí. Jak vidíte, daří se mi to…"

Pegasův názor mne rozčílil.

„Nemohu si pomoci, musím se vrátit k základní otázce: proč to vůbec děláte? Chcete snad být neomezeným pánem nad lidmi?"

Pegas se nepříjemně zasmál.

„Omyl, střelil jste vedle. Až se mi mé dílo podaří, vylezu z úkrytu a zcela skromně se ke svému velikému činu přiznám."

„Co tedy míníte tím velikým činem? Proč chcete znásilňovat mozky? Nevěřím sice, že se vám to podaří, ale jaký smysl vidíte v tom

nedozírném zločinu, který připravujete? Jinak se to totiž nazvat nedá.“

Pegas se mi zabodl očima do tváře.

„Neukvapujte se, redaktore. Nač ta silná slova? Chci prospět lidstvu, chci ho zachránit. Nic víc a nic míň.“

„Před čím, prosím vás?“

„Před válkou, před strašlivou, pro lidstvo smrtelnou válkou.“

Chtěl jsem něco říci, ale Pegas se nedal vyrušit. Plápolajícíma očima se díval skrze betonovou zeď někam do neurčita, horce oddychoval — a hovořil. Dodnes si pamatuji každé jeho slovo, každý záchvěv jeho hlasu.

„Zajímá vás jistě, jak to chci dokázat. Objevil jsem určitý druh gravitačních vln, které se dají ovládat a vysílat libovolným směrem a na libovolnou vzdálenost. Těmito vlnami je možno ovlivnit bioelektrické proudy v mozku, čili myšlení člověka. V tom je podstata mého největšího vynálezu. Když jsem na tuto skutečnost přišel, byl jsem nejprve zmaten. Dokonce jsem se sám polekal možných důsledků. A tu najednou jsem přišel na tu skvělou myšlenku. Mým prvým úkolem je dokonale a navždycky vymazat z lidských mozků myšlenky na válku. A ne jen myšlenky, i nejskrytější vzpomínky, ukryté někde v temnu podvědomí. Prostě je vymazat z paměti lidstva.“

„Zasáhnou vaše tajemné paprsky jenom právě tuto část paměti?“ přerušil jsem ho konečně.

„O to se právě snažím, žel pokusy na živých lidech jsou spojeny s velkými obtížemi.“

„Snad neprovádíte takovéto pokusy na lidech?“ lekl jsem se.

„Zatím ne. Ale brzy se k tomu odhodlám. Brzy, můžete mi věřit.“

Horká vlna mi přejela po celém těle. Připadal jsem si jako horolezec, kráčející v závrati po ostrém horském hřebenu. Na obou stranách nebezpečí pádu do propasti, buď do zoufalství nebo do nepříčetného vzteku. Vypětím veškeré vůle jsem se ovládl.

„A čím chcete vyplnit prázdná místa, které vzniknou v paměti?“

Nepoznával jsem svůj hlas.

„Chápu vaše rozrušení. I já prožíval zpočátku podobnou krizi. Je vidět, že mi začínáte rozumět. Na prázdná místa jsem také myslel, vyplním je tím nejlepším, co kdy lidstvo vymyslelo. Zapíšu prostě lidem do mozku obsah knihovny, kterou jste nahoře tak obdivoval. Až se rozletí po světě mé blahodárné vlny GM, každý se stane tak trochu Aristotelem, Platonem, Descartem, Schopenhauerem nebo Goethem a Dostojevským. Z každého filosofa a klasika vezmu to nejlepší, nejušlechtilejší.“

„Uvědomujete si, že tím nastrkáte lidem do hlavy pěknou kaši?“ dostával jsem se opět do rovnováhy.

„A jste si tím jist, že vy jako jedinec se silnými individuálními

sklony vyberete z kulturního dědictví opravdu to nejlepší?“

„Mé vzdělání je na to dosti široké, můžete si tím být jist,“ ohradil se Pegas. „Nepochybuji, že na to stačím sám, bez moudrých rádců.“ Tato odpověď mě jen utvrdila v přesvědčení, že hovořím s člověkem, který už dávno rozumně neuvažuje. Ještě jsem se však nevzdával naděje, že ho přivedu na správnou cestu.

„Jak vidím, váš vynález má opravdu nedozírný význam pro lidstvo. Proč ho tedy nedáte k dispozici lidské společnosti? Proč se do tak velkého díla pouštíte sám, v podzemním doupěti? Pochybuji, že by se vám jako jedinci podařilo postavit tak silný vysílač, který by obsáhl celou zeměkouli. S vašimi vlnami musíte jít dosti daleko, u nás přeci na válku žádný nepomýšlí.“

Pegas křečovitě stiskl desku stolu s obrazovkami. „Pokud svůj plán nedovedu až do konce, vynález z ruky nedám. Umíte si vůbec představit, jak by ho mohli lidé zneužít? Nebo by mi ho zcizili, ukradli a na mne by se rychle zapomnělo. Či snad málo velkých vynálezů bylo podobně ukradeno? Vysílač, ten mi opravdu dělá starosti. Mám však velkou naději. Podle předběžných výpočtů gravitační vysílač nepotřebuje tak velký příkon, jako normální rozhlasová stanice.“

„Zvýšený odběr proudu vás neprozradí?“ namítal jsem. „Ne, proud beru rovnou ze sítě, bez hodin — v zájmu lidstva,“ zasmál se Pegas protivně.

„Podivné,“ řekl jsem škodolibě. „Bojíte se, aby vám někdo vynález neukradl — a sám — mírně řečeno — ochuzujete lidskou společnost na každém kroku. Říkáte sice, že je to v jejím zájmu. Ale kdo nám zaručí, že svůj vynález nezneužijete právě vy sám? Že ho nepoužijete proti lidstvu?“ Pegasův masitý obličej zahrál všemi barvami. „Zabíháte příliš daleko, redaktore. Jsem přece čestný člověk, bez postranních úmyslů.“ Chtěl jsem namítnout, že čestný člověk nekrade, ale obával jsem se prudké srážky. Dnes lituji, že jsem podivného vědce neomráčil včas…

„Mír nelze uhájit žádnými tajemnými paprsky,“ řekl jsem zdánlivě klidně. „Lidstvo se už probudilo ze sna. Pevně věřím, že poslední světová válka byla opravdu poslední. Na války už není čas. První sovětská družice Země, jejíž signály jste sám zachytil a poslal mi do telefonu, obrátila zraky lidstva jinam — na horu — do vesmíru. Do lidského mozku nesahejte, je to nebezpečné a není to třeba. Mozek — to je citlivý orgán. To není váš kybernetický Ferda, se kterým po přehozením kontaktů si můžete dělat co chcete.“

Zmlkl jsem. Také Pegas chvíli mlčel. Bláhově jsem se už domníval, že má plamenná slova na něj zapůsobila. Moji ilusi však rychle rozboural jako domek z karet.

„Mluvíte sice hezky, nemohu se však zbavit dojmu, že podceňujete nebezpečí války. Chápu, že si nerozumíme. Jste redaktor

a literát — a já chladnokrevný vědec. Vím, co dělám. Nemohu přece připustit, aby golem, kterého vzkřísila věda a technika, rozmačkal na svém pochodu dějinami obyvatele této planety. Golem už kráčí a drtí všechno, co mu přijde do cesty. Já kráčím po jeho boku — a čekám na vhodný okamžik, kdy mu budu moci vyndat z úst šém a proměnit ho opět v mrtvou hlínu.“

„Nerozuměl jsem vám moc dobře. Co míníte pod tím slovem golem?“ Pegas přimhouřil oči, jako by mu pod víčka vnikl kouř cigarety.

„A to si říkáte spisovatel fantastických povídek? Je to přece nad slunce jasnější. Tím golemem je přece moderní technika, nebo přesněji atomová energie. Vymkla se člověku z rukou, drtí svého objevitele.“

„Váš golem může stejně tak dobře topit v továrnách i domácnostech, není třeba ho ničit,“ odporoval jsem. Pegas místo odpovědi vytáhl z kapsičky u vesty cibulové hodinky.

„Jak vidím, nedohodneme se. Váš čas už vypršel, hodina uplynula.“

„Nebojíte se mne propustit? Nijak se totiž necítím být vázán uchovat vaše tajemství.“

„Nevím, co je to strach, při plnění tak velkého úkolu by mi překážel,“ řekl Pegas ledově. Náhle se otočil a sáhl na jednu z pák na rozvodní desce. Do očí se zabodl oslnivý záblesk. Ztratil jsem vědomí.

4. ZAKLETÉ MĚSTO

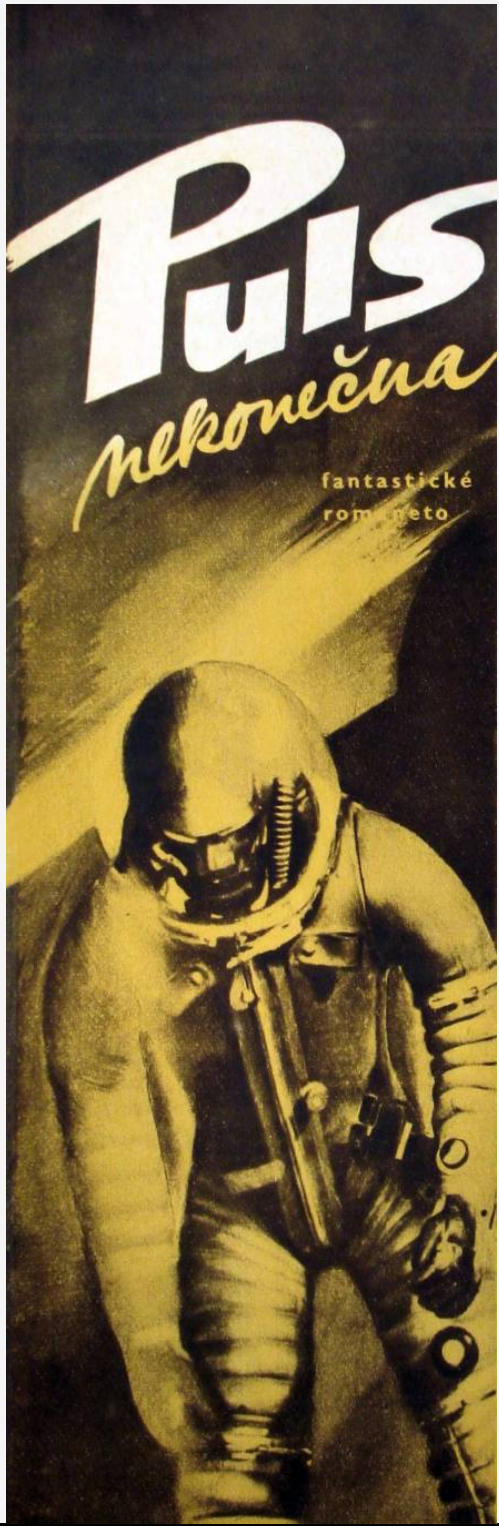
Puls
nekonečna
fantastické

Jsme nejbídnější trosečníci, jací se kdy narodili na naší rodné planetě. Jak nádherný život měl proti nám Robinson! Nad hlavou mu zpívali ptáci, břehy jeho ostrova omývalo kouzelné, věčně proměnlivé moře…

Vichřice i nejstrašnější bouře zněla by mi tu jako hudba z pohádky. Prach všedního dne skropený kapkami deště by mi tu byl vzácnější než skvostné perly ve zlatavém písku.

Trosečníci! Trosečníci v nekonečném mrazivém vesmíru…!

Ne — nejsme trosečníci. Jsme šílení jezdci na okřídleném Pegasovi, který jediným skokem přeskočí celou galaxii. Jsme poutníci, o jakých lidstvo dosud ani nesnilo. Před týdnem jsme ztratili Mangu, nejtrpělivějšího a nejbystřejšího badatele. Spočítal rychlost našeho letu a dospěl k fantastickému číslu: desateronásobek rychlosti světla. Nevěřil svým očím. Několikrát překontroloval kybernetického počítače, ale chyba byla vyloučena. „Zbláznil jsem se, bezpečně jsem se zbláznil," řekl zlomeným hlasem, když nám oznámil výsledek. „Taková rychlost přece není vůbec možná…" Přezkoumali jsme atomové hodiny i pozorované body v prostoru — a všechno bylo kupodivu v pořádku. Uklidňovali jsme nešťastného Mangu, ale marně.

„Afrika, moje drahá Afrika," vykřikl najednou a ukázal na mlhovinu, která měla podobný tvar.

A pak už viděl Afriku v každé mlhovině, kterou jsme míjeli — a dokonce v každé plápolající hvězdě. Teď leží na lehátku a blouzní z horečnatého sna. Jeho křik čeří hladinu mých vzpomínek, nemohu se soustředit. Nevím, zda mám vůbec pokračovat…Ale jak jinak objevím onu tragickou chybu? Mangu usnul. Využívám chvilky ticha a vracím se závratnou rychlostí na Zemi, k Pegasovi do podzemní laboratoře. Jak to jen tenkrát bylo? Pegas mne omráčil. Vzpomínám, co bylo potom…

* * *

Pomalu jsem se probíral z mrákot. Cítil jsem, jak se prochladlá krev čeří, až se celé tělo rozbouřilo horkými vlnami. Kde jsem? Proč ležím naznak na vlhké betonové podlaze? A proč je tu taková tma? Či snad jsem oslepl? Pravděpodobně. Silnice pode mnou je nesnesitelně studená — a tam někde v polích štěbetají do nekonečna vrabci a řinčí celý orchestr cvrčků. Hmatám kolem sebe. Hlava je stejně těžká a tupá jako beton pode mnou.

„Halo, kde jste kdo?" vypravil jsem konečně ze sebe. To přece není můj hlas…A odkud přichází ta hluchá ozvěna? Zatracení cvrčci, kdyby na chvíli utichli…

Pokouším se vstát. Jde to těžce. Zdá se mi, že hlavu strkám do

žhavé mlhy. S námahou jsem skrčil nohy. Zakopl jsem při tom o nějakou krabičku. Z jejího nitra se vyhoupl kužel světla, který nevysoko nade mnou vytvořil plísňově zelený kruh. Vidím — zaznělo mi v uších jako nevyslovená ozvěna, přicházející z bolestivé tmy. Kužel světla se mi na chvíli změnil v zářící jícen sopky. A hlava nesnesitelně bolí…

Kde to jen jsem a proč tu ležím? Cvrčci a vrabci se odstěhovali o kousek dál. Jejich monotónní zpěv mi doléhá do uší z velké dálky. Nevidím nic než svítící krabičku s trychtýřem mdlého světla. Hlava marně dává rozkazy rukám, aby ukořistily záhadné světlo v temnotách, jedinou známku života. Je téměř na dosah, a přece tak nedostupné. Tělo se nechce předklonit. Ne, je to skutečnost, už to vím, už pevně svírám krabičku v dlani. Oslepuje mne, ale zrak neodvracím. Srdce mi klepe na spánky. Těžkopádně obracím kužel světla před sebe. Oči si dlouho zvykají na roztřesený obraz, který vykouzlila krabička.

Stůl s řadou obrazovek…

Kde jen jsem už tento stůl viděl?

Ano, už to mám — u Pegase.

Jsem v podzemním doupěti Pegase. Jako z cívky magnetofonu se mi vlekle odvíjejí vzpomínky. U tohoto stolu jsem stál, když mne Pegas omráčil elektrickou jiskrou. Chtěl mne snad zabít, abych nevyzradil jeho tajemství? Nebo mne tu jen uvěznil? Nechá mne tu umřít hlady a žízní, nebo mne tu bude milostivě krmit jako uvězněného Dalibora? Při této myšlence jsem se zachvěl hrůzou. Raději mne měl zabít rovnou…

Eva určitě čeká před domem v obavách. Kdyby jí tak napadlo vzbouřit veřejnost a zavolat bezpečnost! Pegas by musel s barvou ven…

Nevím, jak dlouho jsem strnule seděl na podlaze a namáhavě přemýšlel. Konečně se mi natolik vrátily síly, že jsem se jakž takž postavil a vydal se na vrávoravou prohlídku svého vězení. Jak se dalo čekat, dveře do podzemní chodby byly zamčené. Plazil jsem se kolem zdi, až jsem narazil na další dveře, které dosud ušly mé pozornosti. Skrývaly se za vysokým panelem s mnoha elektrickými relátky. Po několika marných pokusech se mi podařilo pootočit mosazným knoflíkem. Výborně, jde to! Pegas asi na tyto dveře zapomněl — otevřely se…

Za dveřmi svítila těžce průhledná modrá mlha. Zdroj světla jsem nenašel. Zdálo se mi, že celý prostor je vyplněn drobnými částicemi fluoreskujícího prachu. Svítící krabička mi brzy prozradila, že jsem se dostal do nevelké místnosti zařízené podobně jako sousední laboratoř. Z jednoho vězení jsem pouze přešel do druhého. Má tupá hlava to nechtěla pochopit. Pryč, pryč odtud, říkala mi tvrdošíjně. Zvolil jsem opět cestu podél zdi. Úzkostlivě jsem se vyhýbal podivným

konstrukcím a rozvodným deskám. Bál jsem se prostě každého stykače a stočného drátu. Čert ví, kde číhá nová nástraha. Dokonce jsem měl chvílemi dojem, že z té změti cívek, panelů a kondenzátorů se na mne šklebí Pegasova vidina — golem.

V rohu zatuchlé kobky jsem najednou narazil na skleněnou desku… Nevědomky jsem uskočil — v hrůze před další nástrahou. Tykadly svítící krabičky jsem opatrně ohledával další překážku. Ruce mi najednou zdřevěněly, hrudník úzkostí sevřel srdce. Ve svitu baterky se za sklem objevil Pegas. Ležel na znak na jakémsi operačním stole. Ruce měl složeny na prsou, jakoby o něčem přemítal se zavřenýma očima.

V hlavě se mi najednou vyjasnilo. Dostal jsem vztek. Zemdlelým tělem projela žhavá jiskra. Vrátil se mi pocit síly. Zuřivě jsem zabušil na skleněnou desku a vykřikl: „Vstávejte, doktore Pegasi, na odpočinek není čas. Jsem stále ještě zde, žiju! Žiju, slyšíte!“ Zsinalý obličej se ani nepohnul. Pod nohama mi zařinčela ocelová tyč. Přišla jako na zavolanou. Bez rozmýšlení jsem jedinou ranou roztříštil skleněnou stěnu, až mne celého posypal skleněný sníh.

Naklonil jsem se nad Pegasovu tvář. Usmíval se oním pohrdavým úšklebkem, který se mi tak nesmazatelně vryl do paměti. Chvíli jsem váhal. Musím ho přece probudit, bez jeho pomoci se z těchto katakomb nedostanu. Uchopil jsem ho za ruce v úmyslu, že s ním zalomcuji, ale sotva jsem se ho dotkl, ustrnul jsem. To nebyly ruce, to byl spíše věrný sádrový odlitek. Přiložil jsem mu ucho na hrudník a pozorně naslouchal. Neozval se ani slabounký šelest. Znovu jsem zkoumal obličej. Nebylo o tom pochyb: přede mnou ležel skutečný Pegas. Byl mrtev…

Zdrceně jsem si sedl do střepin k jeho nohám. Okamžiky, které jsem prožíval, zdály se mi neskutečné. Jak jsem se jenom dostal do této strašné situace? Kdo zabil Pegase? Jak dlouho tu už živořím v podzemí? Nezavinil jsem snad v nepříčetnosti Pegasovu smrt? Možná, že není ještě mrtev, snad se dá ještě zachránit, utěšoval jsem se. Po důkladné prohlídce místnosti jsem za jedním z přístrojů objevil díru ve zdi, která — jak se zdálo — byla čerstvě prokopána. Kdo se tu prokopal? Na uvažování však nebyl čas. Otvorem dostal jsem se do Dientzenhoferovy chodby. Nebylo o tom pochyb: vzduch prosycený plísní, metronom kapek vody a perleť na stěnách…

Za ohybem chodby jsem klopýtl o hromadu kamení a cihle. Na stropě nad ní zela další díra. Kdosi tu prostrčil provazový žebřík, jehož konec visel půldruhého metru nad hromadou sutin. Dvojím škubnutím jsem vyzkoušel jeho pevnost a rychle vyšplhal nahoru.

Octl jsem se v chodbičce normálního staropražského sklepa. Cesta na svobodu je tedy nalezena…

Jako kybernetická myš jsem zbrkle oťukával labyrint chodeb, až

jsem se dostal ke schodišti, které mne vyvedlo nahoru, do předsíňe domu U dvou hrdliček. Zaťukal jsem na první dveře, které jsem v přízemí našel. Když se ani po druhém zaklepání nikdo neozval, běžel jsem do prvního poschodí. Když se v několika bytech nikdo neozýval, zkusil jsem u dalších dveří vstoupit bez klepání. Kupodivu byly odemčené. Prošel jsem celý byt, aniž mne kdo vyrušil. U sousedů to dopadlo stejně.

Nakonec jsem došel k závěru, že celý dům je opuštěn. Obyvatelé zřejmě odešli náhle, protože ani jeden z nich nevzpomněl, že má svůj zařízený byt zamknout.

Co se stalo?

Vyběhl jsem na ulici, proběhl Kosticovou ulicí a v rohu Maltézského náměstí jsem se vřítil do prvního vchodu, který se mi namanul. I tento dům byl liduprázdný. A na ulicích ani človíčka. Kdo mi poradí, kde tu najdu lékaře? Brankou v hnědě natřených dřevěných vratech jsem se dostal na podlouhlý dvůr.

„Halo, je tu někdo?“ zvolal jsem. Šedivé stěny s několika řadami zavřených oken mi odpověděly dutým pazvukem. Hejno vyplašených vrabců vzlétlo ze střechy.

„Halo, lidé, ozvěte se, potřebuji pomoc, hledám lékaře,“ křičel jsem, až mi přeskakoval hlas.

Starobylé domy mlčely jako zakleté. A obloha se na mne dobrácky usmívala velikýma modrýma očima s řasami bílých mráčků.

Kam se všichni poděli? Kam odešli obyvatelé tohoto tichého kouta stařičké Prahy? Uspal je snad někdo jako v pohádce o Šípkové Růžence?

Prohlídka domu s románskými vraty do dvora dopadla stejně jako u dvou hrdliček: všechny byly odemčené — a liduprázdné. I hodiny se všude zastavily…

Všechno je tak neskutečné — neuvěřitelné… Prožívám snad těžký sen, z kterého se ráno probudím? Není i Pegas vysněnou chimérou?

A hlava tak nesnesitelně bolí…

Musím se vrátit k Pegasovi! Musím se přesvědčit, zda mě neošálily vidiny. Buď se probudím z mrákotného sna do jasné skutečnosti — nebo nešťastnému vynálezci pomohu nějak sám. Možná, že ještě není tak docela mrtev, jak se mi v prvním rozrušení zdálo… Takové myšlenky se mi honily hlavou, když jsem utíkal zpět k domu u dvou hrdliček. Zastavil jsem se na pokraji chodby u sklopených dveří do sklepa. Zrak mi padl na veliký dřevěný kříž s vyhublým Kristem, visící v šeru u schodů do prvního poschodí. Ano tento symbol lidského utrpení a bezmoci patří do těchto prokletých míst, napadlo mi. Při pohledu na schodiště jsem si uvědomil, že mohu sestoupit do podzemí přes Pegasův byt, jako jsem se tam dostal prve. Snad se mi to podaří i bez doktorovy pomoci. Kybernetická Ferda sice opět ignoroval mé

prosby, ale nebylo ho třeba, brzy jsem se přesvědčil, že dveře jsou odemčené, stejně jako u ostatních bytů.

Také ocelová dvířka nad krbem povolila bez Ferdy.

Zavrzala pod mýma rukama — a já užasl: otvor do šachty byl zazděn. Poklepem jsem zjistil, že vchod do podzemí je uzavřen betonovou omítnutou deskou. Bušil jsem do ní pěstí i těžkým svícnem, který jsem našel na stole, ale kromě oprýskané omítky jsem ničeho nedosáhl. Marně jsem pozorně prohlížel dvířka, stěnu kolem i krb, neobjevil jsem žádný tajný knoflík, kterým bych odsunul překážku. Poslední naděje byl neviditelný sluha.

„Ferdo, pusť mě do laboratoře, slyšíš? Chci za pánem do laboratoře, tvůj pán je dole ve smrtelném nebezpečí," domlouval jsem mu dětinsky, jako by šlo o myslícího tvora. Ferda mlčel. Buď se mi někde v hloubi svých relátek a cívek vysmíval, nebo společně s jinými opustil i tento mrtvý dům. Zanechal jsem marných pokusů. Vždyť se mohu vrátit do podzemí přes sklep…

Cestu zpět jsem tentokrát našel bez váhání. Dírou ve zdi jsem prolezl do zatuchlé kobky a opatrně kráčel mezi přístroji k Pegasovu loži.

V záři reflektoru se zablyštěly střepy, neklamný svědek mého útoku na nebezpečného vynálezce. Pegasovo lože bylo prázdné! Zachvěl jsem se hrůzou, na čele mi vyvstal studený pot. Zhasl jsem baterku a hned znova rozžhal: Pegas tu opravdu nebyl. A byl tu vůbec někdy? Byl, určitě byl. Tady ležela jeho hranatá hlava, na těchto místech se rozkládal široký hrudník zatížený ledovýma rukama…

Pegas smrt jen předstíral! Pravděpodobně jsem ho nečekaně přepadl, domníval jsem se asi, že se už nepamatuji. Když jsem opustil laboratoř, uprchl — a teď se někde skrývá. Číhá tu na mne, aby se navždy zbavil nepohodlného svědka.

Dokoná své ďábelské dílo…

Skrčil jsem se do kouta a zhasl baterku. Mám tu dobře krytá záda a v případě útoku budu mít dobrý přehled přes celou místnost.

Nezůstal jsem v úplné tmě. Oči si brzy zvykly na mdlé, občas znatelné světlo, které vycházelo z neviditelného zdroje a jako modravá mlha vyplňovalo celou místnost. Čas plynul a já napjatě naslouchal. Proklínal jsem rozbouřené srdce, které se roztančilo horečnatým rytmem až ve spáncích. Hlava se mi brzy proměnila v bzučící úl. Plesnivý chlad kobky mi pronikl až do morku kostí, roztřásl jsem se zimou. Konečně jsem se vzpamatoval. Nebudu tu přece zbaběle čekat do nekonečna. S neviditelným nepřítelem se špatně bojuje, musím se probít na denní světlo…

Aniž jsem si to plně uvědomil, baterka se najednou rozzářila a já již svíral v chvějící se ruce ocelovou tyč, kterou jsem asi před dvěma hodinami zničil ochrannou skleněnou stěnu Pegasova lože. Odhodlaně

jsem vykročil z doupěte. V labyrintu chodeb a sklepních zákoutí mne lekal sebemenší šramot, který jsem sám způsobil. Ještě několik kvapných kroků — a již jsem se koupal v podvečerním prohřátém letním vzduchu. Rázem ze mě spadla všechna tíseň. Chtělo se mi jásat. I ty kamenné hrdličky na štítě nad vchodem jako by mírumilovně zavrkaly. Prožíval jsem stejné pocity, jako kdysi před lety, když jsem byl vysvobozen z koncentračního tábora. Brzy jsem však vystřízlivěl. Pegas mne může pronásledovat i na ulici, uvědomil jsem si. Pomoci se nedovolám, město je přeci liduprázdné. Ale proč? Kam odešli obyvatelé Malé strany? Co se stalo? Celá Praha přece nevymřela, uvažoval jsem cestou do redakce. Jedině redakce mi může dát odpověď na všechny záhady…

Chvátal jsem Kosticovou ulicí a neustále se ohlížel v obavách, zda mi není Pegas v patách. V liduprázdném městě je člověku tak úzko…

Nebyla snad celá Praha evakuována? Tato myšlenka mě tak polekala, že jsem se u Nosticova paláce zastavil. Odněkud se ozval dětský hlásek. Nebo se mi to jenom zdálo? Ne, skutečně — někde nedaleko si prozpěvuje dítě. Pod obloukem, na schůdcích vedoucích do sníženého podloubí, objevil jsem sotva tříletou holčičku. „Dva kamínky, kamínek, dva kamínky, plamínek, tralala," zpívala si. Zřejmě si písničku před chvílí složila. Rozkládala totiž kolem sebe kamínky, které tahala z kapsičky u zástěrky.

„Strejdo, pojď si semnou hrát," řekla mi prostě, když mě uviděla. Konečně živý tvor, zaradoval jsem se. Když je tu dítě, bude tu někde i maminka…

„Kdepak máš maminku, holčičko?" zeptal jsem se.

„Já nejsem holčička, já jsem Eva," ohradila se.

„Nu dobrá, Evičko," zasmál jsem se ulehčeně. „Ty tu bydlíš?"

„Kdepak," zazpívala Evička. „Já bydlím támhle," ukázala do neznáma.

„Tady někde naproti?" vyzvídal jsem.

„Kdepak — tamhle daleko, za mostem."

„Za mostem přes Vltavu?"

„Ano za Karrrlovým mostem," zaráčkovala.

„A kde máš maminku? Nakupuje?"

„Kdepak," zavrtěla hlavou. „Maminka je doma,"

„Ty jsi tu sama? Kdo tě sem odvedl?" vyslýchal jsem.

„Utekla jsem strrrejdo," chlubila se. „Ale nesmíš to na mne říct."

„Tak ty jsi utekla. To je mi tedy pěkně pěkné… A tak daleko… Pojď, odvedu tě domů. Maminka má jistě o tebe strach."

„Ty víš, kde bydlím?" divila se. „Já teď sama nevím…"

„Já také ne, ale nějak to spolu najdeme." Ochotně vsunula ručku do mé dlaně a vykročili jsme do sluncem zalitého náměstí.

Najednou jsem zaslechl nezvyklý bzukot. Zastavil jsem se a chvíli

naslouchal.

Bzukot sílil.

„Neboj se, strejdo, to jsou letadla," utěšovala mne Evička, když zpozorovala moji ustaranou tvář.

Pohladil jsem ji, ale můj nepokoj vzrůstal.

Nad Mikulášským chrámem se zalesklo první letadlo — a hned za ním se vynořilo nad obzor celé mračno dalších letounů nejrůznějších tvarů.

„To přece nejsou naše letadla," vykřikl jsem. Malá Evička se úlekem rozplakala.

Několik vteřin jsem strnule hleděl na podivná raketová letadla, která mohla být stejně tak dobře řízenými střelami.

„Praha je evakuována, napadl nás nepřítel," vydechl jsem. „Atomový útok! Proto jsou všechny domy tak opuštěné." Na okamžik mi nohy vypověděli službu. Hrůzná představa ohnivé smrti a děsivých útrap mne přibila k zemi. Srdce i hrdlo mi sevřely palčivé kleště strachu. Evička se na mě nechápavě dívala velikýma zaslzenýma očima a tiše vzlykala.

Její pohled mě vzpamatoval. Uchopil jsem ji do náruče a podloubím prchal do nejbližšího domu. Proběhl jsem malou chodbičkou na malý dvorek, kam asi málokdy zavítalo slunce. Rychle jsem se rozhlédl. Nedaleko pavlače na holé zdi visel dlouhý žebřík. V rohu pod pavlačí vedle točitého schodiště se mračily staré okované dveře. Rázně jsem je otevřel a ve svitu baterky rychle seběhl do sklepa. Znovu vnikám do podzemí jako krtek, uvědomil jsem si. Holčička začala křičet: „Chci domů, k mamince, bojím se," třásla se po celém těle.

Zalezl jsem s ní do nejzazšího kouta, kde jsem si rychle sedl zády k východu a skrčil se nad bezmocným tělíčkem, abych je chránil před radioaktivním zářením.

Nastaly děsivé chvíle, snad nejstrašnější v mém strastiplném životě. Proklínal jsem válečné zločince i všechny vědce, kteří třeba jen sáhli na propočet nebo projekt atomové bomby. Každou chvíli jsem očekával výbuch. Snažil jsem se nemyslet na nic, resignovat. Vsugerovával jsem si, že všechno je jenom sen nebo divadelní představení, které šťastně skončí. Míjely minuty, uplynula hodina. Evička mlčela jako zařezaná. Stále se ještě chvěla a vzlykala, i když nechápala, jaké nebezpečí nám hrozí. Přitiskl jsem ji k sobě — a najednou jsem se rozplakal. Já se už se svým životem vyrovnal, ale jak za to všechno může to ubohé důvěřivé dítě?! Na ně jste si nevzpomněli, vy blázni ve fracích? Vzpomněl jsem si na Evu, na svoji Evu, ale rychle jsem vzpomínku zaplašil. Rozjizvené srdce působilo jako žhavé železo. Chvílemi se mi zdálo, že mě opouští rozum. Bylo mi to lhostejné. Naopak, zbožně jsem si přál, abych přestal vnímat.

Srdéčko bušící pod zástěrkou mne však brzo vrátilo k životu a nadějím. Uplynula již tak dlouhá doba a stále nic, vlna letadel se pouze převalila přes Prahu, utěšoval jsem se. Letí asi na jiný cíl, rozsévat peklo smrti jinam. Začala poslední válka lidstva…

Chtěl jsem vstát, ale nohy mě opět neposlechly. Hlava se mi točila v mrákotné závrati. Evička už přestala vzlykat. „Proč se tak bojíš? Proč jsi mne zanesl do sklepa?“ zašeptala mi do ucha, jakoby se bála, aby ji nikdo jiný neslyšel. „Tomu ty nerozumíš, ty nevíš, co je to válka,“ řekl jsem rovněž šeptem. Žvatlání dítěte mě ale uklidnilo, opět jsem začal rozumně uvažovat.

„Počkej tady na mě, Evičko, podívám se, co se děje tam nahoře,“ navrhl jsem jí. „Nechám tu rozsvícenou baterku, aby ses tu nebála. Hned se vrátím.“

Křečovitě mě uchopila za rukáv.

„Ne, ne, sama tu nezůstanu, půjdu s tebou,“ zoufale křičela. Bezradně jsem zůstal stát. Jak jí vysvětlit, že bomba mohla vybuchnout někde za Prahou a zamořit ovzduší města radioaktivním zářením a prachem? Copak pochopí, že se chci vystavit tomuto nebezpečí sám a ji tak zachránit? Převedl jsem řeč na jiné pole, abych odvrátil její pozornost, ale Evička se mne nepouštěla. Po půl hodině jsem se konečně rozhodl. Půjdeme nahoru spolu. Děvčátko jsem zabalil do své bundy a pomalu je vynášel po vlhkých schodech. U dveří s kamennou podezdívkou jsem se nerozhodně zastavil. Vedly do dvora. Mám je otevřít? Musím, rozhodl jsem se po dlouhém uvažování. Dole bychom přece umřeli hladem a žízní…

Dvorek mlčel jako hrobka. Jen nesměle opakoval zvuk mých kroků. Maltézské náměstí bylo stále ještě opuštěné. Obloha potemněla. Hodiny na věži Mikulášského chrámu odbíjely právě devět hodin. Rozběhl jsem se směrem ke Karlovu mostu, ale už u kostela Matky boží pod řetězem jsem byl tak udýchán, že jsem si musel na chvíli odpočinout. Pobyt v Pegasově podzemí a úděs ze začínající války mne úplně vyčerpaly. Teprve teď jsem si uvědomil, že jsem již několik hodin nevzal ničeho do úst. Neúprosně se ozývala žízeň. Pravděpodobně jsem měl lehkou horečku. „Proč mě nosíš, strejdo? Vždyť já umím chodit sama, jen mě postav na zem, uvidíš,“ rozpovídala se Evička, která rázem zapomněla na těžké chvíle ve sklepě. „Dobrá,“ souhlasil jsem.

„Ale bundu si nech na sobě a na nic se neptej. Umíš utíkat?“

„Jéjej — a musím mít tu bundu pořád přes hlavu?“ zeptala se s lišáckým úsměvem. „Musíš. A teď už mlč a utíkej, ať jsme brzy u maminky.“ Proběhli jsme Velkopřerovským náměstím, ale na můstku přes Čertovku jsem si musel opět odpočinout.

„Strejdo, vyzvedni mě, ráda bych se podívala na vodu,“ žadonila Evička. Nemohl jsem jí odtrhnout od mříže vsazené do pískovcového

zábradlí. Rozechvělé srdce a zmatený mozek mne však nenechaly dlouho odpočívat. Co nejrychleji se musíme dostat mezi lidi, nařizovaly mi. Jedině oni vás mohou zachránit před záhubou…

Přes protesty nadšeného človíčka jsem klusal dál. Ještě jeden kratičký odpočinek pod klikatým schodištěm — a již jsme běželi po Karlově mostě. A stále nikde ani náznak života. Hukot jezu zesilovalo mrtvé ticho města…

U Karolina mi opět vypověděl dech. I malá Evička byla celá uřícená. Právě si naříkala, že ji bolí nohy a píchá v boku, když tu z Karlovy ulice dolehl k nám smích, radostný lidský smích.

V ohybu ulice se objevila skupina chlapců a děvčat. Škádlili se navzájem a dívky se bezstarostně chichotaly. Díval jsem se na ně jako na zjevení. Po dlouhé době vidím více lidí pohromadě. Jejich smích mne překvapoval ze všeho nejvíce. Může se někdo tak hloupě smát na počátku nejstrašnější války v historii lidstva? Asi jsou to mladí blázni, kteří si neuvědomují nebezpečí stejně jako malá Evička. Ne, to není možné, zapudil jsem bláhovou domněnku. Spíše jsem se zbláznil já sám. Rychle jsem strhl z děvčátka bundu a přehodil si ji přes ramena. Veselá skupinka se nám rychle přibližovala. Již jsem otvíral v ústa v úmyslu zeptat se, proč je Malá Strana tak vylidněná a co se vůbec děje, ale v posledním okamžiku jsem si to rozmyslil. Mládež nás minula a celkem si nás téměř nevšímala. Setkání s mladými lidmi jen znásobilo můj zmatek. Ničemu jsem nerozuměl, nic jsem nechápal. Hlavní překvapení na mne však teprve čekalo…

V úzkých uličkách jsme potkávali chodce stále častěji. Marně jsem hledal vysvětlení, proč na levém břehu Vltavy je tak mrtvo, když na pravém břehu plyne tak normálně. Na Staroměstském náměstí byla Evička ještě klidná, ale v Šelestné ulici už znervózněla. Sotva spatřila Prašnou bránu, radostně zvolala:

„Ták, strejdo — a já už jsem doma, bydlím tamhle," ukázala na ovocný trh. „Ahoj," zamávala mi koketně na pozdrav a už se jí sukýnka třásla, jak utíkala k domovu. „Ahoj," opakoval jsem zamyšleně. Litoval jsem, že jsme se museli rozloučit. Trudné chvíle na Malé Straně nás tak nějak sblížily, lépe řečeno, zamiloval jsem si to modrooké roztomilé dítě…

5. CIZINCEM DOMA

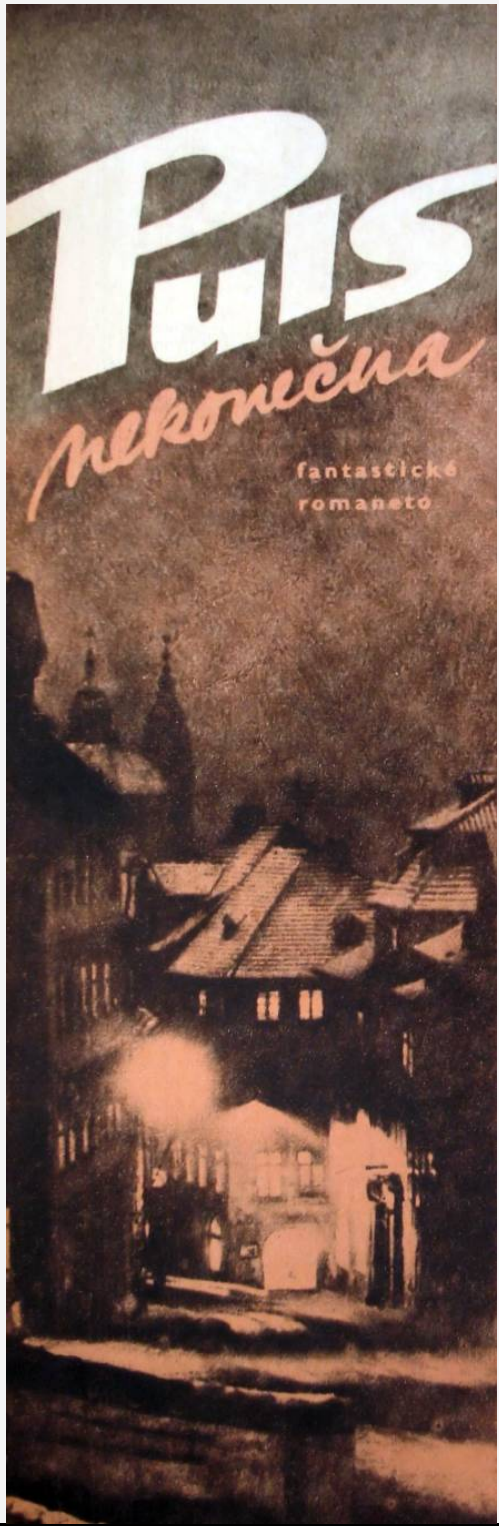
Puls
nekonečna
fantastické
romaneto

Prošel jsem pod lomeným obloukem Prašné brány — a ustrnul jsem. To, co jsem spatřil, překonalo nejbujnější fantasii mých povídek. Chladně střízlivá budova banky zmizela. Na jejím místě stála vkusná stavba nezvyklého slohu, vyzdobená sgrafity a sochami. Nad vchodem svítil neonový nápis: METRO.

Také budova Slovanského domu změnila svoji tvář.

Jak je to možné? Tohle přece nepostavil někdo přes noc…

Teprve teď jsem zpozoroval, že lidé, procházející se po ulici, jsou nějak divně oblečení. A podobný oblek mám na sobě také já! Kdo mi ho dal? Jak to, že jsem si toho dosud nevšiml?

Mozek, zraněný Pegasem, kreslí mi asi na sítnici chorobné vize, zbláznil jsem se, není o tom pochyb.

Odhodlal jsem se k zoufalému pokusu:

„Promiňte, jsem opravdu v Praze?“ zeptal jsem se naivně prvního člověka, který mne míjel.

„Ano, jste v Praze,“ odpověděl chodec s ledovým klidem. Moje hloupá otázka ho nijak nepřekvapila. Pokračoval v chůzi a ani se neohlédl.

Bylo mi trapně. (Dnes je mi to celkem k smíchu. Musel jsem být opravdu směšný.) Zmateně jsem se rozhlížel.

Také celé Příkopy se změnily k nepoznání. Lidé na chodnících stáli — a přece se pohybovali oběma směry.

A kam se poděly tramvaje? Kolejnice zmizely beze stopy…

Pocit hrůzy, strachu a úžasu vystřídala zvědavost.

Možná je to všechno jenom sen, ale stojí za to ho prožít. Všechna tíseň ze mě spadla. Dokonce jsem se zasmál. Náhle jsem si vzpomněl na jednu z rušných nocí ve studentské koleji. Seděl jsem u otevřeného okna a v tlumeném světle noční lampičky jsem psal veselou humoresku. Napadaly mě komické situace, že jsem se hlasitě rozchechtal. Kolegové se vzbudili. V okamžiku jsem se octl v palbě polštářů a bot. To mne rozesmálo ještě víc. Smál jsem se jako pominutý.

I teď se o mne pokoušel podobný záchvat. Naskočil jsem na pohyblivý chodník a měl jsem co dělat abych se nerozchechtal. Všechno mi najednou připadalo tak směšné. Byla to zřejmě reakce na hrůzné zážitky z Malé Strany…

Na Václavském náměstí jsem přestoupil na další chodník a jako plachetnice plul jsem neuvěřitelně změněným městem.

„Buďte zdráv, profesore,“ pozdravil mne někdo z protijedoucího chodníku. Zmateně jsem se ohlédl, ale skupinka lidí, odkud zazněl pozdrav, odplula už jako vlna při odlivu. Někdo si mne asi spletl…

Jízda a přestupování na nezvyklém dopravním prostředku bylo jednoduché, až mě to překvapilo. Dobrý novinář nemůže být vyveden z míry ani ve snu, řekl jsem si s určitou dávkou hrdosti. Proto i

ohromující skutečnost, že Václavské náměstí se proměnilo v nádherný rozkvetlý sad, přijal jsem celkem klidně. Je zajímavé, jak rychle si člověk zvyká na to lepší.

Jedno mi však bylo nejasné. Když jsem odcházel z Malé Strany, stmívalo se. Jenomže teď se zase rozednilo a všude bylo plno světla tak jako ve dne.

Z pevného chodníku na mne zamávala dívka — a už stála vedle mne na pohyblivém pásu.

„Dobrý den, profesore. Jak se máte?“ usmála se na mě mile.

„Nejsem profesor,“ vykoktal jsem v rozpacích.

Dívka se zarazila. Zkoumavě se mi zahleděla do tváře.

„Vy žertujete, profesore. Určitě jsem se nemýlila, jsem přece vaše žačka, Marta Horníčková.“

„Jsem asi dvojník vašeho profesora,“ namítl jsem nesměle.

„Dvojník?“ řekla udiveně.

„Tedy promiňte — profesore,“ dodala a seskočila z chodníku. Ještě dlouho se za mnou ohlížela…

Výborně, zahraji si na profesora, napadlo mi, když se mi ztratila z očí. Podobám se mu zřejmě jako vejce vejci, nebude to tak těžké. Dobrodružství reportéra ve vysněném světě pokračuje…

Profesor je určitě známou osobností, pomyslel jsem si, když mne hned na to pozdravili dva Novopražáci. (Jak jinak nazvat obyvatele podivné Prahy?) To už jsem ovšem — jako řádný profesor — zdvořile odpověděl na pozdrav.

V horní polovině náměstí se stalo něco, co jako řádný reportér jsem nejméně očekával. Vlastní nohy mi revoltovaly. Aniž se se mnou poradily, seskočily z pohyblivého pásu na pevný chodník a udivenou hlavu i s tělem vzaly s sebou.

Proč jsem se tu vlastně zastavil? Z otevřených dveří automatu zavanula vůně jídel. Podmíněný reflex, hledal jsem vědecké vysvětlení pro svůj podvědomý počin.

Skutečně: Žaludek ve vonném oparu jídel se probudil z mrákot a nepříjemně zazpíval. Přihlásila se také žízeň. Zastávka jako na zavolanou. Ale mám vůbec peníze? Skryl jsem se do širého zákoutí průchodu a systematicky jsem prohledával kapsy. Kromě malinké baterky z Pegasova doupěte a krabičky s jakýmsi neznámým přístrojem jsem nenalezl ničeho. Všiml jsem si pouze, že mě kdosi navlékl do zvláštního lehounkého oděvu, jaký nosily i Novopražáci.

Udělal to snad Pegas v době, kdy jsem u něho ležel v bezvědomí? A není vůbec celé mé dobrodružství jenom žert jeho vražedných přístrojů?

Ať je tomu jakkoliv, skutečnost prožívám plně — o tom mne bolestivě přesvědčuje prázdný žaludek.

Hlad mi dodal odvahu, do vonícího automatu jsem vstoupil i bez

peněz. Závistivě jsem se díval na návštěvníky, kteří doslova hodovali na nízkých moderních stolcích. Každý měl před sebou rozloženo několik talířků. Porce sice nebyly velké ale, zato představovaly bohatou škálu tvarů a barev. Odkud pochází tato labužnická strava? Známý pult s prodavačkami jídel tu přece není…

Nenápadně jsem se zavěsil na paty jednomu z příchozích a napjatě sledoval jeho počínání. Zastavil se uprostřed jídelny a pátravě se rozhlédl kolem. Teď teprve jsem si všiml svítících nápisů na stěnách. Jídelníček! U každého jídla zářilo číslo. Host přistoupil ke stěně, stiskl několik očíslovaných knoflíků a chvíli čekal. Ve stěně se objevil otvor, jako když maminka otevře pečící troubu, a na odklopená dvířka vyjel podnos s několika talířky — právě takovými, jaké ležely před návštěvníky u stolků. Dál už to bylo prosté. Host si odnesl tác s jídlem k hráškově zelenému stolku a s chutí se pustil do jídla.

Vhodil snad do automatu nějaký peníz? Rozhodně ne, nic takového jsem neviděl. Přesvědčil jsem se ještě jednou, že ani další hosté při volbě jídla nepoužívali minci. Vlezl jsem pravděpodobně do závodní jídelny. Jídlo přece nemůže být zadarmo. Ještě hodnou chvíli jsem okukoval návštěvníky, ale nakonec mě hlad dohnal k zoufalému činu. S tlukoucím srdcem jsem stiskl nazdařbůh několik knoflíků. Příchod jídla jsem vyčkal, aniž jsem se ohlédl — a když se objevilo, pustil jsem se do něho hned na místě. „U stolu by to bylo pohodlnější," poznamenal mi někdo ironicky za zády. Cítil jsem, jak se mi krev žene do tváře. Uchopil jsem podnos a se sklopenýma očima ho zanesl na prázdný stolek. Po příkladu jiných jsem si opatřil i nápoje. Po dobrém jídle malá procházka neuškodí, řekl jsem si a místo na pohyblivý chodník zamířil jsem do parku. U Myslbekovy sochy svatého Václava jsem se chvíli zastavil. Skoro mi bylo divné, že je to stále tentýž pomník, jak jsem ho znal od dětství.

Na druhém konci parku mě schody z neznámé hmoty vyvedly na krytou plošinu, kde se procházelo několik lidí. Než jsem se stačil důkladně rozhlédnout, u plošiny zastavil elegantní vagon zavěšený jako vozík lanovky na vzdušných kolejnicích.

— Vzdušné metro, konstatoval jsem suše a bez dlouhého rozvažování jsem vstoupil do přepychově zařízeného doutníku.

„Všechny vozy jedou se třicetisekundovým zpožděním," rozčiloval se někdo vzadu. Vůz jakoby rozuměl, dal se do pohybu. Rychlost znatelně narůstala. Přitiskl jsem čelo k oknu a pozoroval ubíhající město pode mnou. Nad Nuselským údolím jsme se už vznášeli ve velké výšce. Pod námi se klenul bělostný most spojující Vinohrady s Pankrácem.

Z parčíku na pankráckém vrchu před námi vyrůstala velká moderní budova s nápisem:

Vůz vzdušného metra tu na chvíli zastavil — a zas uháněl k jižním končinám města.

Ještě několik zastávek v překrásném zahradním městě — a již jsme byli daleko za Modřany.

Vystoupil jsem na plošinu. Vltava klidně plula zalesněným údolím. Odjíždějící vůz mi odkryl výhled na druhou stranu. Při pohledu na nedaleké stráně se mi zatajil dech. Okolní kopce svítily jiskřivou bělobou, jakoby je někdo posypal cukrem.

Sníh! Není o tom pochyb. Na stráních sáňkují děti. Teď — uprostřed léta…

Rozběhl jsem se za nimi. Do tváře mi zavanul ledový vítr. Sotva jsem dorazil k zasněžené pláni, zabořil jsem ruce do sypké hmoty. Byl to skutečný sníh. Na teplých dlaních se zaleskly krůpěje vody…

* * *

Do středu města jsem se vracel pěšky. Potřeboval jsem trochu zchladit rozpálenou hlavu. Zimní krajina se však na každém kroku měnila na jarní a nakonec v letní. Co se to se mnou děje? Za každou cenu se musím dostat domů nebo alespoň do redakce. Tam se snad probudím z tohoto mrákotného snu…

Zamířil jsem k Vltavě, abych se mohl lépe orientovat. Jinak bych ve změněném městě určitě zabloudil.

Hladina řeky blikotala v záři zapadajícího slunce.

Do města se vracely výletní parníčky a motorové čluny. Někde v srdci parku hrála hudba.

Chvílemi se mi zdálo, že všechna tato k nepoznání změněná místa znám, že jsem tu již vícekrát kráčel. Za tímto rohem se přece musí objevit palác s terasami a balkony…

Jak jsem byl překvapen, když na předpokládaném místě skutečně stál onen palác, který jsem přece dosud neviděl! Onemocněl jsem těžkou duševní chorobou — schizofrenií, uvědomil jsem si s hrůzou. Prahu s touto podivnou tváří odněkud znám — a přece mě to překvapuje. Rozštěp mysli, jinak to nelze vysvětlit. Přece jen se setmí, řekl jsem si. A tu přichází večer — náhle ustoupil zářícímu slunci. V úžase jsem pohlédl na oblohu. Skutečně — na vrcholu nebeské klenby svítilo nové slunce.

„Taky s tím mohli ještě počkat," vyrušil mě z myšlenek stařeček, který se zastavil zrovna proti mně. „Jak vidím, také se vám to umělé slunce moc nelíbí. Za mého mládí nic takového nebylo a nijak jsme to ani nepostrádali. Teď se kvůli téhle atomové lucerně neužiju ani

opravdového večera. Každou chvíli se rozsvítí.“

Zasmál jsem se ulehčeně. Rychle jsem se vpravil do role profesora.

„Pokrok je pokrok, dědečku,“ řekl jsem rozšafně. „Za vašeho mládí se přes celou Prahu chodilo pěšky, nebo jste se tlačil v přeplněné tramvaji. Dnes se vozíte na běžícím chodníku nebo ve vzdušném metru.“

Dědeček mávl rukou. „Dejte mi pokoj s těmi novotami. Nevím, kam ti mladí vůbec pospíchají. V Bratislavě jsou atomovým vlakem za hodinu — a co z toho? Ani nemají čas si cestou s někým pohovořit. A ty běžící chodníky? Za nic bych na to nevlezl, ještě bych si nohy zlámal. Stejně to občas nefunguje, lidé nejsou ještě tak vychovaní, aby si takových věcí uměli vážit. Nu — buďte hodně zdráv,“ rozloučil se se mnou stařec a pokračoval ve své večerní procházce.

6. V ROLI PANA PROFESORA

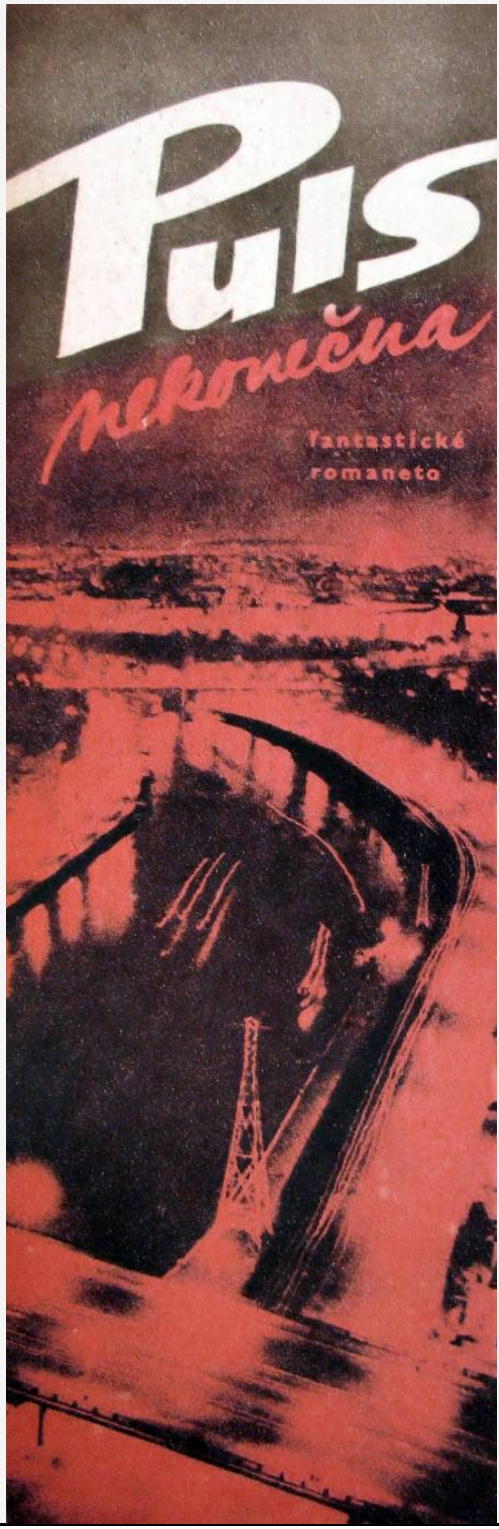
Puls
nekonečna
fantastické
romaneto

Dům, ve kterém jsem bydlel, stál na druhém konci města. Do centra to byl ještě pořádný kus — a mně už pomalu nohy vypovídaly službu. Na kraji Nuselského údolí jsem na štěstí narazil na podivný dopravní prostředek. Za nízkou budovou s nápisem „PN-VELKÝ OKRUH“ bylo malé nádražíčko s nástupištěm, u kterého právě zastavil hadovitý vlak, připomínající pohyblivého draka na Matějských poutích. Nastoupil jsem do jednoho z vozíků v nekonečném řetězu jakéhosi pozemního páternosteru a nechal se unášet rozkvetlým údolím. Nad hlavou mi přeplul několikaposchoďový nuselský most, který jsem před několika hodinami viděl z ptačí perspektivy.

Páternosterový vlak zastavoval jen občas a většinou bez určitých stanic. Přes Vršovice a Strašice mě brzy zanesl na Žižkov. U Židovských pecí jsem z vozíku vyskočil a zamířil k domovu. Křížem krážem jsem prochodil celé okolí, až jsem konečně nalezl dům, ve kterém jsem bydlel. Všechno se tak změnilo! I náš dům byl nově omítnut a v záři umělého slunce připadal mi jako právě vybalená hračka pod vánočním stromkem. Také uvnitř bylo mnoho nového. Schody i stěny byly obloženy mechovitou umělou hmotou. Teprve v prvním poschodí jsem si všiml, že do volného prostoru uprostřed schodiště byl vmontován moderní výtah. Žel, změnilo se víc, než mi tenkrát bylo milé. Na dveřích mé garsonky byl připevněn kovový štítek se strohým nápisem:

Karel Janovský
Studující nukleární fyziky

Zuřivě jsem zazvonil, pevně odhodlán bojovat o střechu nad hlavou do posledních sil. V duchu jsem se už vášnivě přel s tím, kdo využil mého neštěstí na Malé Straně a bezohledně se nastěhoval do mého bytu.

Student však nebyl doma. Rozhořčen jsem vyběhl z domu. Chladný vítr profukující ulicemi mě poněkud vzpamatoval. Vždyť je to všechno jenom sen, utěšoval jsem se. Ale brzy se dostavily pochybnosti:

Je to opravdu sen? Ztráta vlastního bytu je příliš tvrdá skutečnost, těžko se dá vměstnat do fantastického snu…

Půjdu do redakce, rozhodl jsem se. V deníku mají noční službu, tam se určitě dozvím, co se vlastně se mnou stalo. Dole v městě mě čekal další otřes: starožitnou budovu našeho vydavatelství jsem nenašel. Na jejím místě stál moderní obytný dům. Proti němu na bohatě zdobeném pavilonu s vysokým sloupovím hlásal nápis, že někde v jeho nitru je mezinárodní nádraží.

Byt nemám — a spát se mi chce i ve snu, uvažoval jsem. Bez osobního průkazu a bez peněz do hotelu nemohu. Přespím na nádraží. Únava mě už zmáhala.

Pod sloupovím se ke mně přihnal starší muž. Jeho bezvousá tvář se rozzářila v přátelském úsměvu. Většina vrásek se přestěhovala k očím. Uchopil mne za ruku: „Gratuluji vám, kolego, k velkým úspěchům v Kivu. Náš ústav je na vás hrdý. Kdy startujete?“

„Ještě nevím, není ještě všechno v pořádku,“ odpověděl jsem bez rozmyslu. Až mě to samotného překvapilo. Jak vidět, do role domnělého profesora jsem se vpravil dokonale. „Kam pak cestujete? Jak jsem slyšel, dostal jste před odletem dovolenou…“

„Do Londýna,“ žertoval jsem. „Kolega“ se však nad tím nijak nepozastavil.

„Tož šťastnou cestu — a hlavně dobrý vítr do plachet vašeho antigraviplánu. Držím vám palce.“

K mé velké radosti se však ještě neloučil. Začal mi obšírně vyprávět, co všechno se v poslední době událo v ústavu, kde jsme kdysi podle jeho mínění společně pracovali. Já jen mlčky přikyvoval, abych se náhodou neprořekl. Kdo ví, jak dlouho by mne ještě uváděl do rozpaků, kdyby mne nevysvobodilo umělé slunce, ozařující město. Najednou začalo slábnout, až zhaslo docela. Současně se rozsvítila pouliční světla.

„Kolega“ se podíval na hodinky.

„Nějak jsem se zapovídal. Pokud si vzpomínám, asi za třicet minut vám jede vlak. Tož — ještě jednou — mnoho zdaru a na shledanou! Zlomte vaz!“

Volal za mnou ještě z protějšího chodníku, který ho unášel do středu města. Neznámému známému jsem ještě přátelsky zamával na pozdrav a odhodlaně jsem vstoupil do nádražní haly.

Když do Londýna, tedy do Londýna, zasmál jsem se v duchu. Bezmyšlenkovitě vstoupil na pohyblivé schodiště, nad kterým svítil nápis:

LONDÝN — NEW YORK

Schodiště mě zaneslo hluboko do podzemí, na krásně zdobené nástupiště. Za vysokou skleněnou stěnou se rýsovala silueta obrovské lokomotivy. V pohodlných křeslech sedělo u nízkých stolků několik cestujících.

Po vzoru ostatních posadil jsem se rovněž do křesla a za chvíli jsem již spokojeně dřímal. Únava zvítězila. Nespal jsem dlouho. Vzbudil mě vlak, vjíždějící na nástupiště.

Dvouposchoďové vozy připomínaly spíše ulici na venkovském městečku než známé železniční vagony.

Lidé vystoupili a nastoupili — a já zůstal na nástupišti sám. Z vlaku vyběhla hezká dívka v modré uniformě.

„Nastupte, prosím, za necelou minutu odjíždíme,“ vybídla mne vlídně.

Již jsem chtěl namítat, že nemám jízdenku, ale rychle jsem si to rozmyslel a bez protestů jsem uposlechl.

Dveře se za mnou automaticky zavřely a obrovitý vlak se dal nepozorovaně do pohybu.

„Mohu vás uvést do vašeho pokoje?“ ujala se mne opět dívka. Následoval jsem ji v trapném očekávání, jak to všechno dopadne. Prošli jsme dlouhou chodbou a úzkým schodištěm do prvního poschodí. Dívka otevřela dveře s číslem 42 a s milým úsměvem mě vpustila dovnitř.

„Tohle přece není kupé ve vlaku ale byt v přepychovém hotelu,“ divil jsem se nahlas, když jsem osaměl. Na stole ležel telefonní přístroj s malou obrazovkou (videofon), v rohu místnosti stála vkusná televizní skříňka.

Zvědavě jsem pootvíral troje dveře, vedoucí z pokoje. První vedly do koupelny, druhé do ledničky, bohatě zásobené nápoji a potravinami, třetí do malého salonku s několika křesly rozestavenými kolem kulatého stolku. Květinové stolky, vkusný jednoduchý nábytek, šatníky ve stěnách — a postel. Ba přímo královské lože. A pohovka…

Jak dlouhý tak široký natáhl jsem se na pohovku a za chvíli jsem již nevěděl o ničem.

Ať to už dopadne jak chce, možná že se probudím opět do normálního života, namáhavě jsem přemýšlel, když jsem usínal.

Kam jedu? Blesklo mi hlavou, když jsem se náhle probudil a pohlédl na okno se staženou žaluzii, kterou pronikalo několik proužků sluneční záře.

Hlava nesnesitelně bolela. Jak mně vůbec napadlo, že jedu ve vlaku? Kde to vlastně jsem? A jak jsem se tu octl? Vytáhl jsem žaluzii a s údivem pozoroval rychle ubíhající zasněženou krajinu. Nad obzor vyplouvalo veliké slunce. S námahou jsem srovnával všechny myšlenky. Ano — před několika dny jsem navštívil záhadného Pegase, který mě v podzemí laboratoři omráčil. Něco mi asi provedl s mozkem, probudil jsem se do tak podivného světa. Vylidněná Malá Strana, k nepoznání změněná Praha, profesor… Kivi… graviplán.

A teď sedím v pohádkovém atomovém vlaku, který uhání do Londýna…

Svět, ve kterém teď žiji, není vymyšlen špatně. Škoda jen, že jsem v tomto nádherném světě nezvaným hostem. Až se proberu z mrákot, opustím jej navždy. Opravdu škoda…

Musím využít každé chvilky a pořádně ho prozkoumat, umínil jsem si. Ještě jsem si ani neprohlédl zařízení vlaku, který mne unáší téměř rychlostí letadla.

Vstoupil jsem do koupelny, abych se sebe smyl prach nedaleké minulosti, především špínu Pegasova doupěte. Otočil jsem kohoutek s teplou vodou a bezděčně se obrátil k velkému zrcadlu.

Úlekem jsem vykřikl. To přece není zrcadlo! To je okno, kterým se na mě do koupelny dívá cizí člověk. Má vytřeštěné oči a údivem pootevřená ústa.

Teď si rukou hladí prošedivělé strnisko na bradě. I já si hladím bradu…

Srdce se mi prudce rozbušilo až v krku. Přistoupil jsem blíž k lesklé ploše a opatrně na ni sáhl. Totéž učinil neznámý muž.

Stojím opravdu u zrcadla! To přece nejsem já! Kde se vzaly ty prošedivělé vlasy a hustá síť drobných vrásek? Už se nedivím, že si mě lidé pletli s nějakým profesorem.

Bože, jak jsem za těch několik dnů zestárl! Prokletý Pegas!

Na přepych pojízdného obydlí jsem si zvykl okamžitě.

Dokonce jsem brzy objevil šatník s náhradními obleky pro cestující. Natáhl jsem si společenský oblek a vydal se na obhlídku vlaku. Prohlédl jsem jídelnu a hernu, chvíli jsem poseděl v kině, kde se právě promítaly barevné snímky filmových novin.

Na zpáteční cestě mě zastavila dívka, která mě včera vtáhla do vlaku.

„Promiňte, jste prosím, profesor Hruda?“

Profesor — Hruda?

„Ano, jmenuji se Hruda,“ přisvědčil jsem v rozpacích.

„Nejsem ovšem profesor…“

„Já vím, pracujete teď na velkém objevu,“ usmála se dívka. „Hledám vás po celém vlaku. Volala Praha. Akademie vás prosí, abyste v Moskvě vystoupil. Čeká vás tam soudruh Stolarov. Má pro vás závažnou zprávu.“

„Tento vlak nejede do Londýna?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Vy jste chtěl do Londýna? Jedete opačným směrem, profesore,“ polekala se dívka.

„To nic,“ utěšoval jsem ji. „Byl jsem včera poněkud unaven. Pokud si vzpomínám, na vagonu stálo jasně: Londýn — New York…“

Dívka se zamračila.

„Už jsem se lekla, že v Londýně zapomněli přehodit tabulky. Naštěstí jsou správně. Naše trať teď vede z Londýna přes Prahu, Moskvu a Beringovu úžinu do New Yorku. Do Londýna jedou vlaky opačným směrem a na jejich vagonech jsou cedulky s nápisem New York — Londýn. Upozorňovala jsem už na to, že takto může lehce dojít k omylu.“ rozhorlila se.

„Zmýlená neplatí. V Moskvě jsem byl naposledy v pětapadesátém roce. Rád si prohlédnu slavné město prvních sputniků.“

Zasmála se nedůvěřivě, jako bych žertoval.

„Tedy nezapomeňte, profesore: v Moskvě vás čeká soudruh Stolarov. Podle telefonátu soudím, že ho dobře znáte. V Moskvě budeme za 86 minut. Máte ještě dosti času. Příjemnou cestu.“

Vrátil jsem se do svého pokoje. Přitáhl jsem si křeslo k oknu a jako fantastický film pozoroval jsem ubíhající krajinu, oživenou zahradními městy, která vytvářela zelené ostrovy uprostřed zasněžené krajiny. Občas jsem zahlédl budovu atomové elektrárny, svítící jako démant uprostřed smaragdů.

Za zády mi zabzučel videofon. Stiskl jsem bílý knoflík a na obrazovce se objevila povědomá tvář. Marně jsem vzpomínal, odkud ji znám.

„To jsem rád, že vás opět vidím, profesore," promluvil člověk na obrazovce. „Už jsme si mysleli, že jste se propadl k protinožcům. Hledáme vás už dva dny. Co vás to napadlo, cestovat po světě? Mně je to pochopitelně jedno, máte dovolenou, ale vaši doma vás postrádají. Kam tak pospícháte, že jste se ani nerozloučil s manželkou a dětmi? Nechci vám sahat do svědomí," zasmál se srdečně. „Hlavní věc, že jste živ a zdráv. V Bukavu vás nutně potřebují. Mrzí mě, že vám musíme pokazit i tak krátkou dovolenou."

„Stalo se snad něco?" vyhrklo to ze mne, jakoby uvnitř mého těla mluvil někdo jiný.

„Nic strašného, Stolarov vám všechno vysvětlí."

„Aktovka — v Praze jsem zapomněl aktovku," řekl opět ten někdo ve mně.

„Máte v ní něco důležitého? Kde jste ji nechal? Přivezu vám ji do Bukavu."

„Nevím, nemohu si vzpomenout," zašeptal jsem zmateně. „Až si vzpomenete, zavolejte mi.

A teď mi promiňte, že se s vámi budu muset rozloučit. Do odletu mě čeká ještě mnoho práce. Vaší paní a dětem vyřídím mnoho pozdravů. Hned jim zavolám, aby neměli strach."

Povědomá tvář vybledla, videofon zmlknul. Dlouho jsem se ještě tupě díval na obrazovku a přemýšlel. Co mi to jen napadlo s tou aktovkou? Když jsem šel s Evou k Pegasovi, žádnou jsem přece neměl. Nebo se snad mýlím. V aktovce, v té žluté aktovce jsem měl něco velmi důležitého, něco smrtelně vážného. Ale kdy a kde jsem ji ztratil?

Všechno je tak strašlivě zmatené. Benko mluvil o manželce a dětech. Kde bych je vzal? A jmenuje se ten člověk skutečně Benko? Jak jsem na to jméno přišel?

Eh, čert to vem, zdá se, že jsem se až nebezpečně vžil do role profesora, za kterého mne považují. Ale až ten podvod praskne…

Myšlenky mě pronásledovaly, přepychový pokoj se mi zdál najednou vězením. Zbytek cesty jsem proto strávil v herně. Zaposlouchal jsem se do rušného hovoru veselé společnosti — a teprve těsně před Moskvou jsem si v úžase uvědomil, že cestující se po celou dobu bavili anglicky. A já jim dokonale rozuměl! Jak to? Angličtina byla přece odjakživa mojí Achillovou patou… Kde jsem se to naučil?

Připadal jsem si jako ten neposlušný kuchař v pohádce, který tajně ochutnal maso kouzelného hada a od toho okamžiku rozuměl mouchám, které si za letu vyprávěly.

Podobné překvapení mě čekalo i na nádraží v Moskvě. Z ruštiny jsem zatím ovládal jakž takž jenom azbuku, takže jsem si mohl s určitými potížemi přečíst noviny. Ale tu najednou se mne kdosi na nástupišti zeptal rusky:

„Nevíte, prosím, jak se rychleji dostanu na Mirnyj prospekt?“

A já mu bez rozmýšlení odpověděl rovněž rusky, že jsem tu cizí, aby odpustil a zeptal se raději v informační kanceláři. Pegas je sice nebezpečný zločinec, ale takovýto zásah do mozku si nechám líbit…

Pomalu jsem se vzpamatovával z překvapení, rychle se mi vracela chladná rozvaha pozorovatele a herce ve smyšleném dramatu.

Chvíli jsem se toulal po nádraží — v napjatém očekávání na setkání s oním Stolarovem. Co mu řeknu? Jak sehraji svoji roli v tomto kritickém okamžiku?

Pegas mě zřejmě rozpoltil na dvě osoby: nezkušeného zajíce, který žasne nad každou novotou — a starého mazáka, pro kterého je překvapivá skutečnost docela samozřejmá. A který navíc všechno zná a umí. Jak jen mi mohl Pegas tenhle hloupý pocit nalít do mozku?

Stolarov stále nepřicházel. Nijak mě to nezarmucovalo. S pocitem úlevy jsem opustil nádraží. Moskva se koupala v záři jarního dne. Jak je to možné? Celá širá země je pod sněhem, a všechna města kvetou jako na jaře.

Blázínku, vždyť je to jednoduché, jak jsi na to mohl zapomenout? Říkal mi ten druhý, zkušenější. Celá města jsou přece vytápěna atomovou energií. A energie — jak víš — máme v tomto světě habaděj. Setkáš se s ní, kam se podíváš. Musíš ovšem chodit s otevřenýma očima…

Tak ti pěkně děkuji, ty moudrej, pokáral jsem své druhé já. Zastavil jsem se u velké budovy s nápisem:

SVĚT NA DLANI

Zvědavost mě zavedla dovnitř. V útulném salonku mě uvítala usměvavá blondýnka s dolíčky ve tvářích.

„Jaký přenos si přejete?“ zeptala se.

„Nejsem v universitní knihovně?“ koktal jsem překvapeně. Podívala se na mne s nádechem účasti a soucitu. „Nemýlím-li se, už dávno jste u nás v Moskvě nebyl. To víte, mnoho se tu za poslední léta změnilo, všechno se teď tak rychle mění. Tohle je novinka stará teprve dva roky: televizní přenosy na přání. Jakési kouzelné zrcadlo,“ vysvětlovala ochotně.

„Stačí jen, když mi oznámíte, které místo na světě nebo na Měsíci chcete vidět — a za pár minut můžete se na vlastní oči přesvědčit, co

se tam teď právě děje.“

„I na Měsíci?“ zeptal jsem se pochybovačně.

„Ano, i na Měsíci. S měsíčními stanicemi máme teď docela dobré spojení.“

„A mohl bych vidět, co se teď děje třeba v Praze?“

„To je pro nás opravdu ten nejprostší úkol.

Zlatou Prahu chce vidět mnoho našich návštěvníků. Chcete si prohlédnout celé město najednou, nebo jen určitou část?“

„Zajímalo by mne, jak teď vypadá Malá Strana, tu mám z Prahy nejraději.“

Dívka mne zavedla do kabiny s promítacím plátnem a několika křesly. Sotva jsem se usadil, zavolala na kohosi neviditelného:

„Koljenko, prosím pěkně: Praha — Malá Strana… Děkuji ti…“

„Tu část Prahy mám také nejraději,“ obrátila se opět ke mně. „To byl moudrý nápad, udělat z této nejkrásnější části Prahy chráněnou rezervaci. Připadám si tam, jako bych se vrátila o mnoho let zpátky do minulosti. Žel, některá města v prudkém rozvoji výstavby ztratila svoji původní tvář. A to je škoda. V Praze to udělali moudře. Moderní město se rozrostlo na okraji města a jeho srdce zůstalo neporušené…“

Na promítací ploše se konečně objevily uličky Malé Strany — a dívka mi stále ještě něco povídala.

Zdálo se mi, že její hlas přichází odněkud zdáli.

V hlavě mi to bzučelo jako v telefonní centrále.

„Malá Strana je tedy chráněnou rezervací,“ uvažoval jsem nahlas. „A bydlí tam vůbec někdo, nebo je tato část Prahy vylidněná a nepřístupná?“

„Domy jsou sice prázdné, ale — až na výjimky — můžete si tuto část města kdykoliv prohlédnout.

I byty. Jsou totiž zařízeny ve stylu první poloviny tohoto století. Tam jsem se přesvědčila, jak neprakticky a nezdravě tenkrát lidé bydleli.

A jak se tehdejší hospodyňky nadřely. Celé město se dusilo v těžkém mraku kouře, popílku a prachu.“ rozpovídala se dívka. „Když si chtěli lidé zatopit, museli do sklepa pro uhlí, představte si to…“

„Prázdné byty brzy zchátrají,“ namítal jsem.

„A proč by chátraly?“ divila se dívka. „Jsou automaticky větrány a odsávány, teplota uvnitř je udržována na stejné úrovni. O ostatní se postarají pracovníci rezervace. Nevěřil byste, s jakou láskou pečují o toto veliké a jedinečné muzeum.“

Podivný sen, uvažoval jsem. Všechno je v něm tak dokonale skloubeno a promyšleno. Dokáže ti dokonce logicky vysvětlit záhadu, proč byla Malá Strana mrtvým městem. Ale co tam dělal Pegas? Ten se mi nějak nehodí ani do tohoto snu…

Přepadl mě pocit úzkosti. Zatoužil jsem po samotě. Snad se mi

podaří srovnat si všechno v hlavě…

„Nevíte náhodou, kdy jede nejbližší vlak do Prahy?“ zeptal jsem se.

„Jak vidím, Praha vás opravdu okouzlila,“ zasmála se dívka. „Musíte si pospíšit, vlak vám jede za dvě hodiny.“

Nešel jsem na nádraží. V touze po samotě nasedl jsem do metra, jež vedlo nad zemí, a nechal jsem se unášet až na konečnou stanici, na okraj města.

Octl jsem se na jakési plošině, kterou vytvářel komplex vysokých budov. Podivné: znovu se mi vrátil pocit, že tato místa znám, že jsem tu už jednou byl…

Rozhlížel jsem se, kudy se dostanu z města do polí — když tu mi něco zašumělo nad hlavou. Ve výšce se vznášel automobil. Pomalu klesal dolů jako pírko, až dosedl na kola nedaleko mne. Z vozu vyskočil ramenatý osamělý chlapík. Srdečně mě objal.

„Už jsme měli strach co je s vámi. Eh co, hlavně, že jste tady,“ mávl rukou, jako by zaplašoval zlé myšlenky.

„Nezlobte se, že jsem vás nečekal na nádraží, trošku jsem se zpozdil. Znáte to: člověk neví, kam dřív skočit a pro jednu věc nestihne druhou. Eh, hlouposti,“ mávl opět rukou. „Vždyť mne znáte. Právě jsem na cestě k nádraží. Obával jsem se už, že jste se někde zdržel.

Vzpomněl jste si už, kde jste nechal tu aktovku?

Benko se o ní zmínil, když jsme spolu hovořili. Máte v ní něco důležitého? Musíme se totiž okamžitě vrátit do Afriky. Víte už o tom neštěstí? Nelekejte se, nikomu se nic nestalo, ale je to podivné. Přinejmenším nám to pokazilo i tak krátkou dovolenou. Chtěl jsem se ještě s dětmi podívat na Havajské ostrovy.“

„O jakém neštěstí to mluvíte? Nevím o ničem…“ řekl jsem jako ve snách.

„Neštěstí? Co to povídám? Žádné neštěstí, pouze nějaká chyba ve výpočtech nebo zase ten rarášek, který nám už natropil více žertů. Jen si vzpomeňte třeba na ten vzduchový gejzír, který nám rozházel celou laboratoř.“

Zasmál jsem se, aniž jsem si uvědomoval, proč.

„Není vám snad dobře?“ zarazil se najednou Stolarov, když si mne pozorněji prohlédl.

„Ne, ne, nic mi není, jen klidně pokračujte. Co se vlastně stalo v Bukavu?“

„Eh, čerti vědí, co ten rarach zase vyvádí,“ zlobil se Stolarov. „V noci na neděli se najednou v konstrukční hale ozvala pekelná rána. Když tam Mango a Van Hoot doběhli, ze stropu se na ně koukala díra, jako bys ji dělem prostřelil.“

„Já to tušil! Nepředvídané odstínění,“ vyklouzlo mi z úst. Na

okamžik se mi zatmělo před očima, pokoušela se o mě závrať. Jak podivnou a nebezpečnou roli to teď hraji!

Stolarov si pročísl rukou světlé prošedivělé vlasy a podrbal se na zátylku.

„Čerti vědí. Také jsme si to zpočátku mysleli. Ale široko daleko pod otvorem ve stropě jsme nenašli ani stopy po něčem, co by tam chybělo. Díra se objevila nad prostorem v jižním křídle haly, který — jak víte — je uvolněn pro transport větších částí kusů. Podezírali jsme nejprve Howarda, že tam asi něco zapomněl, ale ten to rezolutně popřel — a já mu věřím. Ještě nikdy neopustil halu, aniž by se přesvědčil, zda je všechno v pořádku."

Opět se mi zatočila hlava.

„Já to tušil… Aktovka…" zašeptal jsem v okamžitém poblouznění.

„Jedeme?" zeptal jsem se krátce, abych ukončil nebezpečný rozhovor.

„Teď už vás poznávám, profesore," řekl ulehčeně Stolarov. „Vždycky jste byl tak rozhodný — a to mi imponovalo. Nakonec se všechno vysvětlí a ze srdce se potom zasmějeme, jak nás to kdysi vylekalo. Kdo zápasí s čertem, nesmí se bát rohů a kopyta…"

Položil mi ruku na rameno a zavedl mě do vozu.

Najednou mi bylo tak nějak teple u srdce. Skoro jsem se rozplakal.

Turbiny dvojhlasně zazpívaly, létající automobil nás vynesl k obloze.

„Kam jedeme?" zeptal jsem se bezbarvě.

„No přece na letiště," divil se Stolarov.

„Sám jste tak rozhodl. Či snad máte ještě nějaké jednání v Moskvě?"

Zavrtěl jsem hlavou.

„Všechno jsem už zařídil."

Sluncem prozářené město zmizelo za obzorem. Pod námi plula zasněžená krajina.

Mlčeli jsme. Stolarov se plně věnoval řízení vozu, já svým nepokojným myšlenkám. Co jen jsem si to vymyslel s tou aktovkou? Do jaké divné situace jsem se to dostal!? Myšlenky se mi únavou rozostřily, v okamžiku jsem spal.

Probudil jsem se až na obrovském letišti, uprostřed gigantických raketových letadel.

„Chcete se cestou stavět v Praze, abyste se mohl rozloučit s rodinou, nebo poletíme přímo?" zeptal se Stolarov. „Raději přímo," přisvědčil jsem rychle.

Jako blesk vyvstala mi před očima trapná scéna — setkání s manželkou a dětmi, které vlastně nemám. V bytě profesora by skončila má hra. Láska rozezná přece falešnou minci od pravé, učencova žena

by rozhodně poznala, že jsem pouze dvojníkem jejího muže. A co teprve, kdybych se se skutečným profesorem setkal v jeho vlastním bytě…

7. VÝLET DO NEZNÁMA

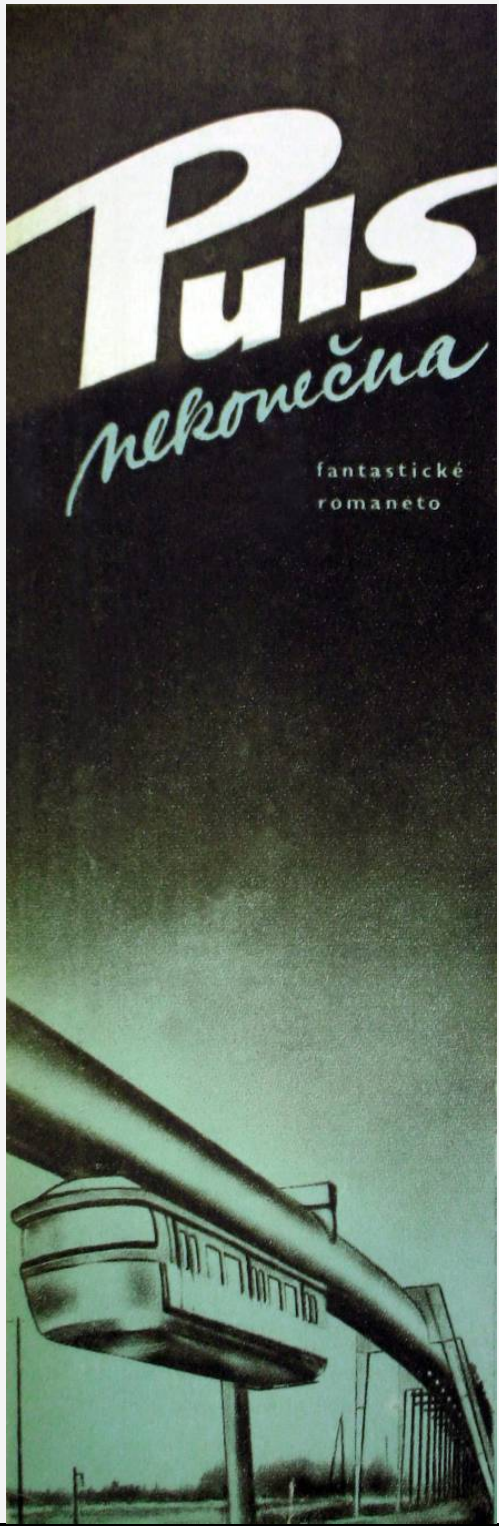
Puls
nekonečna
fantastické
romaneto

Raketové letadlo mířilo svým protáhlým nosem přímo do středu žhavého kotouče, jakoby chtělo dolétnout až na Slunce. Protějším oknem se na nás z temné oblohy mračil vybledlý Měsíc.

Apaticky jsem se díval na zažloutlý obzor, kde končila hladina mírně zvlněného pásma mračen. Bzučivá monotónní píseň letadla mě uspávala.

„Čert aby to vzal, ale je ten život přece jenom krásný," zazněl do ticha kapánek ochraptělý hlas Stolarova. „Jsme ze staré školy, profesore, a mnohé jsme už prožili. Ti mladí si ani neuvědomují, jaký život jsme jim připravili. Pro ně je všechno samozřejmé. Ani nevíte, jak mě to zlobí, když zpozoruju, že si toho moje děti neváží. A když vidím, že něco svévolně ničí, protože je prý všeho dost, to už mě bere čert."

„Nezavinil jste si to sám?" zeptal jsem se škodolibě jako skutečný středoškolský profesor. „Děti se nesmí rozmazlovat. Znám také několik rodin, ve kterých by rodiče snesly dětem modré z nebe, aniž od nich vyžadují jakoukoliv kázeň.

Dítě, které nevedete k tomu, aby svou vlastní prací něco vytvořilo, těžko si bude něčeho vážit a často ani v dospělosti nic pořádného nevytvoří.

Ostatně — neberte mé úvahy tak vážně, nejsem pedagog a s dětmi nemám mnoho zkušeností."

„A co váš Petr a Michal?" smál se Stolarov srdečně.

„Vychoval jste z nich kluky jak buky. Za pár let nás oba strčí do kapsy."

Petr a Michal? Ta dvě slova jsem si dlouho v duchu opakoval.

„Podívejte se, profesore. Na této trati přece neletím poprvé, pravda?" otáčel Stolarov řeč na jiné pole.

„A přece jsem pokaždé docela nově nadšen tím co vidím dole. A vidím to často i přes mraky a tak jasně, jako by to bylo zakresleno na mapě: tunel spojující Černé a Kaspické moře, přehrady na Nilu — a hle, zavodněná Sahara. Nejsou to nádherná díla člověka?!"

Podíval jsem se dolů. Opravdu, hluboko pod námi se vinul modrý Nil. Na jeho břehu stálo několik slavných pyramid. A za nimi až do nedohledna se táhly svěže zelené pásy palmových hájí.

„Jak je tomu dávno, co se tudy brodily v písku žízní vyčerpané karavany a palmové háje se jim zjevovaly jen jako fata morgana. Díváme se teď na zázrak, o kterém jsme kdysi čítávali jenom ve fantastických románech."

Stolarov pěl tak nadšenou ódu na veliká díla člověka, že mě brzy strhl do víru. Teď teprve jsem si plně uvědomil, že náš letoun pluje nad Afrikou, nad pevninou mých snů. Kolikrát jsem v tato místa v duchu zalétl, kolikrát jsem nad knihou prožíval veliká dobrodružství těchto tajuplných krajin. Verne, Schwelz, Pařízek, Hanzelka a

Zikmund — to byli oni kouzelníci, kteří mě v dětství za magického zvuku tamtamů provázeli černým světadílem.

Letadlo začalo znatelně klesat. Nad námi se míhaly pralesy, pole a prérie.

Podvozky dosedly na dlouhou runway, běžící podél velkého jezera. Slunce se právě připravovalo k osvěžující koupeli v rozčeřené vodě. Snad nikde jinde nezapadá s větší pompou. Než jsem se vzpamatoval, hup — a utonulo v jezeře.

„Přišli jsme neohlášeni, a přece nás tu čekají," ukázal překvapený Stolarov na skupinu lidí, která stála u výstupního můstku.

„Určitě je to práce našeho kouzelníka Manga. Ten chlapík by snad dokázal domluvit se s Paříží pomocí tamtamu…"

Vystoupili jsme z letadla. Mávající lidé pod můstkem mi připomněli jeden z plakátů na světový festival mládeže. Bylo jich celkem pět — a každý měl jinou barvu pleti. Živý symbol přátelství mezi národy…

Po schůdcích jsem sestupoval s malou dušičkou v těle.

Poznají, že nejsem tím pravým profesorem?

Na předposledním schůdku mne uchopil robustní černoch, připomínající slavného zpěváka Robesona, a jako panenku na hraní vyzvedl mě do výše a lehounce mne postavil na betonovou plochu.

„Už jsem měl strach, že jste se nám ztratil, profesore," zasvítily mu bílé zuby. „Vzbouřil jsem celou Evropu, našli by vás i na vrcholku Mont Blancu," smál se radostně.

„Já věděl, že je to vaše práce, Mango," rozesmál se také Stolarov. „Jak jste zjistil, že přiletíme už dnes. Já sám to ráno ještě nevěděl."

„Pst, tajemství pralesa," žertoval Mango. Nasedli jsme do otevřeného autokaru. Za okamžik s námi uháněl exotickou krajinou do neznáma.

Hovořili jsme o běžných věcech, které nestojí celkem za zaznamenání. Já se ostatně hovoru vyhýbal, všechnu pozornost jsem věnoval zpytování nových společníků. Ačkoliv jsem se řítil do záhuby — tihle lidé mě přece musí brzy prohlédnout a podívat se mi do karet — byl jsem kupodivu naprosto klidný.

Výsledkem pozorování byl nový urputný zápas mezi zvědavým a zkušeným já. Znám t lidi nebo neznám? Zdá se, že je znám, ani jejich jména mi nejsou cizí. Dokonce vím, že s Changem si tykám. Ale kdy a kde jsem se s ním setkal? A odkud znám ostatní?

Brzy se setmělo. Reflektory autokaru dávaly krajině tak fantastické tvary a barvy, že i samo africké slunce by zbledlo závistí.

8. HLEDÁM SVÉ JÁ

Když jsme vjeli do palmového háje, přepadl mě opět zimniční neklid. Tušil jsem, že někde za tím hájem je cíl naší cesty. Možná tam dojde ke katastrofě…

Nad autokarem se mihly poslední palmové listy a my vjížděli širokou branou na nádvoří, sevřené rozsáhlou budovou s půdorysem podkovy.

Při pohledu na budovu, na jejíž střeše stálo několik vrtulníků, zatočila se mi opět hlava závratí.

„Vždyť ty opravdu jsi profesorem, na kterého si hraješ a za kterého tě právem pokládají," řeklo mi náhle to druhé, zkušenější já.

„Tohle přece je výzkumný ústav gravitace a antihmoty, který jste společně vybudovali v rovníkové Africe," neúprosně pokračovalo druhé já. „Jen se dobře rozvzpomeň! Ta velká okna uprostřed podkovy dávají světlo montážní hale, kde jsi nedávno se svými kolegy dokončil stavbu antigraviplánu. Bydlíš tamhle na kraji pralesa v dřevěném srubu — společně s Mangem. Ten šikmooký Chány tě přivedl na myšlenku ovládnou gravitaci pomocí antihmoty."

To druhé, opatrnější já odporovalo:

„Jen příliš nepodléhej autosugesci, byl bys špatným reportérem."

Sotva jsem vystoupil z autokaru, zvítězil ve mně profesor. Ty tam byly všechny pochybnosti. Dokonce i trampoty kolem Pegase se mi náhle proměnily v matnou vzpomínku na nepříjemný sen.

Teď najednou mi bylo všechno jasné, situace se obrátila. Věčně usměvavý Mango, pečlivý Chány, houževnatý Australan Van Hoot, bojovný Islanďan Gretti i praktický Američan Borrely — to přece jsou moji staří známí, se kterými jsme vyhráli i prohráli nejednu bitvu na vědeckém poli.

Ano, jsem skutečně profesorem! Znám přece i muže, který nás vítá u vchodu do ústavu. Je to akademik Orlov!

„Co dělá náš rarášek?" zeptal jsem se vysokého muže. „Mango vám to ještě neřekl?" divil se Orlov.

„Včera v noci přišel tomu šprýmaři na stopu."

Záhada otvoru ve stropě montážní haly byla vysvětlena celkem prostě. Na jedné baterii s antilátkou, která je umístěna v rohu haly, uvolnila se deska z novoduralu. Poněvadž se nalézala v odstíněném gravitačním poli, ztratila svoji váhu a vlivem odstředivé síly odlétla do prostoru.

Proč neletěla přímo nahoru ale šikmo přes celou halu?

I na tuto otázku našel Chány vyhovující odpověď: stalo se tak částečně pod vlivem rotace zemské, částečně proto, že deska — podobně jako náboj v hlavni pušky — našla si nejsnazší cestu mezi

dvěma poli: antigravitačním a gravitačním.

Zdálo se to všechno zcela logické, ale já jsem s vysvětlením nebyl spokojen — a nevěděl jsem vlastně, proč. Podivné tušení mi říkalo, že neposlušná deska je varovným signálem, který ukazuje na nebezpečí, jež ohrožuje celý náš velkorysý pokus.

Ale proč? Dokonalý model antigraviplánu poslouchal přece naše příkazy s překvapující přesností…

Opět jsem si vzpomněl na aktovku… Prudké bolesti hlavy mi najednou připomněly vzrušující události posledních dnů. Jako podťatý klesl jsem do křesla, které mi rychle přistavil Mango. Chvějícíma rukama třel jsem si spánky. „Co je vám, Gonzik?“

Polekal se Orlov. (jméno Honza se mu vždycky špatně vyslovovalo.)

Mango mi sáhl na zpocené čelo.

„Máte horečku, okamžitě si musíte lehnout,“ rozhodl rázně.

Sotva mne uložil, přestal jsem být profesorem.

— Jsem přece redaktorem populárně vědeckého časopisu a tohle všechno jsou jenom chiméry — uvažoval jsem. Před třemi čtyřmi dny jsme se přece na Karlově mostě setkali s Evou a pak jsem navštívil doktora Pegase. V podzemní laboratoři mne omráčil — a když jsem se probral z mrákot, byl už mrtev. Nebo smrt jenom předstíral, protože o hodinu později zmizel. Z vylidněné Malé Strany jsem se najednou dostal do fantastické Prahy budoucnosti, potom do Moskvy a nakonec sem, do rovníkové Afriky. Ještě před chvílí jsem se cítil profesorem, rozumím dokonce všemu, co se děje ve výzkumném ústavu. Jak je to všechno možné? Jak jsem se dostal do tohoto podivného dramatu?

Ráno mě probudilo slunce, které se pokoušelo proniknout přes žaluzii k mé posteli.

„Dobré jitro, profesore! Jak jste se vyspal?“ pozdravil mě Mango, který právě vstoupil do místnosti.

Otálel jsem s odpovědí, ještě se mi hlava úplně nevyjasnila. „Co se vlastně se mnou včera stalo?“ zeptal jsem se nejistě. „Nějak se vám včera v laboratoři udělalo nevolno. Dostal jste horečku a trošku jste si zafantazíroval. Dokonce se vám zdálo, že mě neznáte. Považoval jsem to zpočátku za žert, ale když jste mi s vážnou tváří začal tvrdit, že jste redaktor a ne profesor a že se píše rok 1957, poznal jsem, že vám opravdu není moc dobře. Lékař mi to potvrdil. Nejprve si myslil, že je to úžeh, ale po bližším prozkoumání došel k přesvědčení, že příčinou horečky je lehký nervový otřes. Před hodinou jsem mluvil s vaší paní, názor lékaře potvrdila. To je všechno z toho, že na sebe nedbáte, profesore. Neumíte se šetřit. Pořád máte strach, že něco zmeškáte — a nakonec to takhle dopadne. I toho raráška, co nám prorazil střechu, vzal jste si příliš k srdci. Teď mě mrzí, že jsme vás odvolali z dovolené. Příliš vás polekal…“

Nu ale, jak vidím, už je vám o mnoho lépe. Až se trochu zotavíte, máte se vrátit domů a pokračovat v dovolené. Orlov tak nařídil. Generální zkoušku zahájíme až potom, až se důkladně zrekreujete. Potřebujete to jako soli. A vaše paní a děti se už na vás moc těší…

„Vždyť mi nic není, nepotřebuji žádnou dovolenou," protestoval jsem rozhodně při pomyšlení na setkání s rodinou, kterou zřejmě vůbec neznám.

Do pokoje vstoupil Benko, muž z obrazovky v atomovém vlaku.

Promluvil na mne slovensky. „Jste trochu přepracován a to by vám zkušební let jenom ztížilo. Orlov má pravdu, do startu potřebujete nabrat nových sil. Zkouška nám neuteče.

Abych nezapomněl, přinesl jsem vám tu aktovku, o které jsme spolu hovořili. Nikde jste ji neztratil, ležela u vás doma na pracovním stole."

Rychle jsem ji otevřel a vyložil její obsah na postel. Nebylo toho mnoho: několik fotografií a složený plán pražské Malé Strany.

Ještě několikrát jsem beznadějně prohlédl všechny kapsy aktovky, ale víc jsem nenašel. Pro tohle jsem se tedy trápil? Pozorně jsem si prohlížel fotografie. Byly to vesměs záběry hrajících si dětí nebo dětské portréty.

„Ti vaši kluci se měli k světu už jako batolata," řekl uznale Benko, který se díval na obrázky se mnou.

„Jsou to vaše záběry?"

Přikývl jsem. Nač komplikovat situaci.

„Jsou to opravdu tvoje děti?" našeptávalo mi druhé já.

„Copak jsi už zapomněl, jak vypadaly před deseti lety?!"

* * *

Pomalu jsem se opět vžíval do role profesora. Mango mě ovšem po několik dnů nepustil do laboratoře. Všemožně se snažil, abych přišel na jiné myšlenky. Podnikaly jsme kratší výlety do pralesa a několikrát jsme navštívili správce místní rezervace. Pečoval o to, aby africká příroda zůstala neporušená.

Jednoho krásného dne mě Mango na příkaz akademika posadil do raketového letadla a než jsem se vzpamatoval, byli jsme v Praze.

„Doma vás dnes ještě nečekají, to bude překvapení.

Schválně jsem jim řekl, že přiletíme až zítra," zubil se Mango. U srdce mi bylo všelijak. Strach a touha se střídaly v rytmu metronomu.

„Schovejte se a já zazvoním — ať je překvapení dokonalé," navrhoval Mango spiklenecky u vchodu do bytu. „Divím se, proč se vám můj návrh nelíbí?" řekl zklamaně, když viděl, že stojím jak solný sloup v dobšinské jeskyni. Zazvonil. Dveře se otevřely a já ustrnul.

Přede mnou stála — Eva. Eva architektka, která na mne bůhví jak dlouho marně čekala v restauraci U Malířů. Padli jsme si do náruče a dlouho se objímali. Mango něco zabrumlal a diskrétně odešel.

„Ani nevíš, jaká jsem měla o tebe strach," rozpovídala se konečně Eva, když mě vedla dovnitř. V pokoji jsme se oba posadili na pohovku, Eva si mě natočila k sobě a pozorně si mě prohlížela.

„Je ti už dobře?" zeptala se starostlivě.

Teď teprve jsem si všiml, že společně se mnou zestárla také Eva. Byla sice stále ještě hezká, ale už to nebyla ona dívka, se kterou jsem se setkal na Karlově mostě. Změnila se, dokonce i černé vlasy prokvetly stříbrnými praménky.

9. MASKA SMRTI

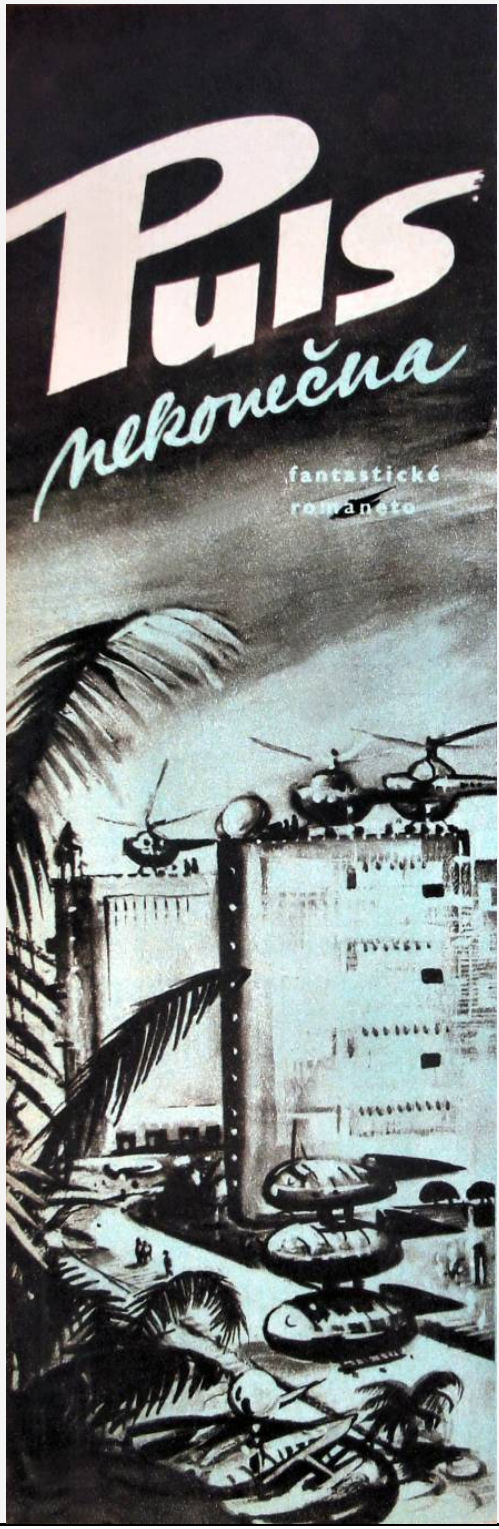
Puls
nekonečna
fantastické

Deník ležel víc jak měsíc opuštěný. Ani jsem už nedoufal, že se k němu ještě někdy vrátím. Právě v dnech, kdy jsem s perem v ruce vzpomínal nad jeho stránkami na setkání s Evou, objevila se před našim graviplánem děsivá maska smrti — zahalená do duhového třpytného závoje. Vystoupila náhle z velké divoce zbarvené mlhoviny v souhvězdí Střelce. Anebo dosud unikala naší pozornosti a zjevila se nám až teprve když jsme se dostatečně přiblížili.

První ji spatřil Mango. Když mne na ni upozornil, polekal jsem se, že se mu vrátil nervový šok, který už překonal. Sotva jsem si však podivný útvar prohlédl pozorněji, otřásl jsem se hrůzou. Fialově rudá oblaka s hráškově zelenými okraji vytvářela neuvěřitelně věrnou podobu lidské lebky skrývající se za svatebním závojem. V temných důlcích zářilo několik oranžových a namodralých hvězd.

Maska se pomalounku zvětšovala — nevypočitatelnou rychlostí řítili jsme se přímo do jejího středu.

Víc než podoba lebky děsilo nás vědomí, že mlhovina podivného tvaru je žhavá a my bezmocně musíme čekat, až nás nezkrotný vesmírný koráb vrhne do záhuby. Podle propočtů to mělo být nejpozději za měsíc.

Na velkých obrazovkách teleskopů zkoumali jsme složení žhavého mraku. Jeho hmota byla nepatrná, ale při naší obrovské rychlosti stačila na tolik, abychom uhořeli jako padající meteorit.

Mango znovu a znovu propočítával přesný směr a rychlost, ale marně. Kybernetický stroj stále opakoval neuvěřitelná čísla, nijak se nesrovnávající s dosavadními znalostmi. Umrlčí mlhovina, jak jsme ji pojmenovali právem objevitele, neustále rostla a roztahovala se, až nám zakryla celé zorné pole. Čím více jsme se blížili, tím více ztrácela svoji původní příšernou podobu. Maska smrti se rozplihla jako rozostřený obraz na promítacím plátně. Zůstaly jen oba oční důlky.

Pokud člověk cítí půdu pod nohama, byť by to i byla podlaha vesmírného korábu — nepatrného prášku letícího zoufale majestátným vesmírem — cítí se bezpečným. Ani na chvíli jsme nemysleli na smrt. Všechen čas — a bylo ho až příliš dost — věnovali jsme vědeckému pozorování, měření, vážení, analýze.

„Máme jedinečnou příležitost podívat se na zuby mlhoviny zblízka," jásal Vasja. „Komu jinému se to kdy podaří?"

Za nadšenými slovy vědce jako ozvěna z kulis ozýval se hlas zoufalství. Ale my jsme ho neslyšeli, nechtěli jsme ho slyšet. Mango trpělivě vysílal směrem k zemi výsledky našeho bádání, i když jsme už dávno ztratili naději, že náš hlas někdo uslyší. Kritický měsíc se chýlil ke konci. Mangovy přístroje zaznamenaly novou skutečnost: za svítící mlhovinou se skrývá obrovské temné těleso. Oznámily to všechny gravimetry — nezávisle na sobě. Omyl byl vyloučen.

Mango vstal od přístrojů a zavrávoral. Když jsme k němu

přiskočili, abychom ho podepřeli, bránil se.

„To nic, jenom se mi trochu zatočila hlava závratí.“ Obličej se mu rozzářil, oči i zuby svítily.

„Jsme zachráněni — zatím,“ vydechl ulehčeně. „Temnou hvězdu zpozoroval už i náš bumerang, soudruzi. Už se dostal do jejího vlivu. Nerad by se s ní setkal, a proto uhýbá. Vychýlili jsme se ze své dráhy, přátelé. Podívejte se,“ táhl nás k přístrojům, „letíme teď přímo do středu temného důlku umrlčí hlavy. Prolétneme očním důlkem,“ zdůraznil, jakoby se obával, že mu dobře nerozumíme.

Všemi žilkami nám projela nová hřejivá síla.

* * *

Mlhovinu jsme prolétli šťastně. Byl to úchvatný pohled, pro který stálo za to žít. Inkoustově černá obloha postupně zrudla a zmodrala, až nás kol dokola sevřela prstencová světélkující mlha, roztřepená jako oblaka ve vichru. Takřka přímo proti nám postupně mizely hvězdy, až se vytvořil velký temný kruh, prozrazující tvar neviditelné hvězdy. Podle našich propočtů měli jsme ji minout asi ve stejné vzdálenosti, v jaké obíhá naše Země kolem Slunce. Obrazovka astrotelevizoru nám brzy prozradila, že se nesetkáváme s vyhaslou planetou, ale se žhavým sluncem, které z neznámého důvodu bylo pokryto tmavým škraloupem připomínajícím strusku na roztavené oceli. V prasklinách a děrách obalu probleskovalo žhavé jádro.

Pozorování v různých vlnových délkách světla přineslo nová překvapení. V těsné blízkosti slunce kroužili dvě velké planety. Zdálo se, že jedna z nich se již dotýká obrovské koule.

Blížila se katastrofa. Došlo k ní, když už jsme míjeli podivnou hvězdu. Planeta dopadla na její povrch, rozrazila temný škraloup a za ohlušujícího výbuchu utonula ve žhavém nitru.

I druhá planeta se řítila do své zkázy. Stále rychleji a těsněji se otáčela kolem svého hrobu, až konečně utonula v jeho výhni. Po výbuchu se hvězda několikrát roztáhla a stáhla jako pulsující srdce. A najednou vyšlehl plamen, který nás úplně oslepil Hvězda vybuchla.

Žhavé kusy hmoty, vyvržené při výbuchu, se zdánlivě pomalu vzdalovaly od ohnivé výhně. Ve skutečnosti to byla rychlost několika set kilometrů za vteřinu.

„Až dolétnou paprsky této hvězdy na naší Zemi, astronomové zaznamenají další novu,“ řekl zamyšleně Vasja. „Kdyby tušili, že jsme tak blízko tomu zázraku…Mnohý z nich by nám to určitě záviděl…“

„Máme my ale z pekla štěstí,“ poznamenal jsem pouze z jediného důvodu, abych zapudil stísněnou náladu, která nás přepadla při zmínce o Zemi. Na okamžik nám opět sevřel srdce pocit hrůzy z

nekonečna…

„Ano, máme štěstí — a hned dvojí štěstí,“ promluvil po dlouhé pomlce Mango. Nutil se do úsměvu.

„Představte si, jak by to dopadlo, kdyby si hvězda vzpomněla na ohňostroj o něco dřív, kdy náš koráb plul v jejích vodách, kdy jsme jí byli na dosah. Rozhodně je pohodlnější zkoumat oheň spektroskopem, než do něho strčit vlastní ruku…“

Ve vědeckém světě je už takový dobrý zvyk, že nově objevená a zjištěná fakta zrodí novou hypotézu, novou vědeckou domněnku, která pomáhá vědcům v dalším bádání. I my jsme se snažili vysvětlit si nějak katastrofu temné hvězdy.

Několik dnů jsme se dohadovali a přeli, ale nakonec jsme přijali Vaškovu hypotézu: Vesmír pulsuje. Velká žhavá tělesa — slunce — vyvrhují svoji hmotu do prostoru. Z této hmoty se vytvářejí planety a jiné součásti sluneční soustavy. Po určitém čase — na základě dosud nezjištěného zákona vesmíru — vyvržená hmota se vrací zpět do slunce. To způsobí určité přetížení, termonukleární proces překročí kritický bod. Důsledkem toho je nový výbuch a vytvoření planet.

„Neděje se totéž ve větším měřítku?“ nečekaně položil otázku Mango. „Je docela možné, že podobným způsobem pulsuje celý hvězdný systém Mléčné dráhy. Všechny ty hvězdy, planoucí kolem nás, vrátí se možná do žhavého srdce galaxie, která vybuchne a vytvoří nové hvězdy s novými světy. A pak znova a znova. Prostě — puls nekonečna.

Hle, jak nádherný úkol stojí před námi! Ověřme si tuto skvělou hypotézu, přátelé! Nikdo jiný nemá tuto možnost…“

10. PEGASOVA PROHRA

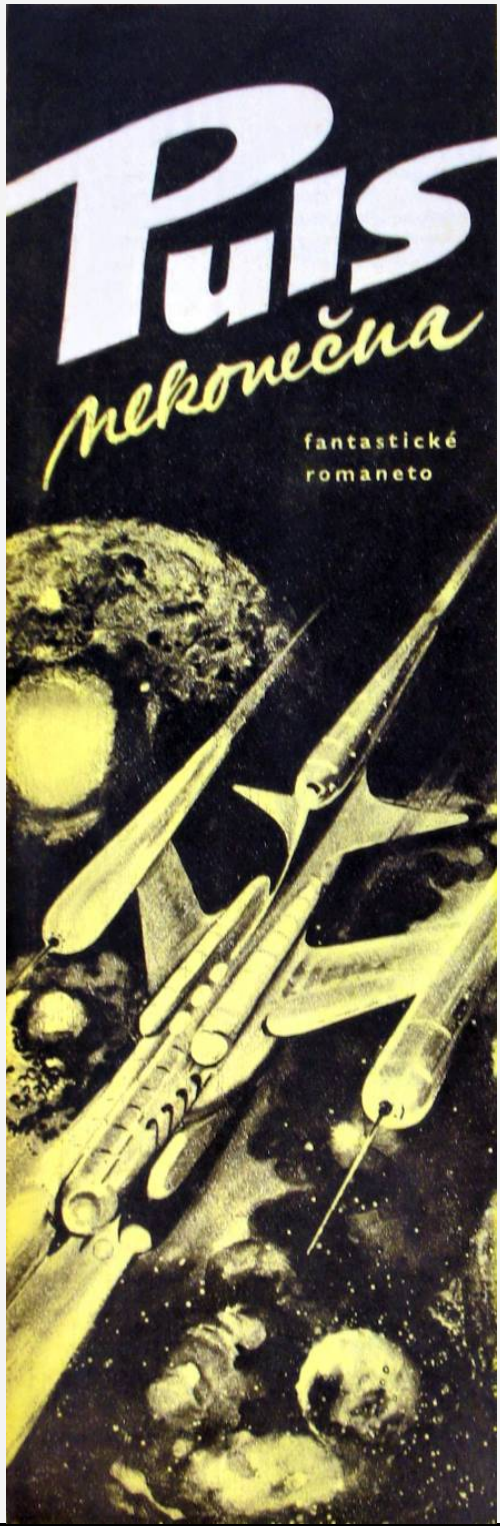
Puls
nekonečna
fantastické
romaneto

Zásluhou Vaškovy teorie o základním zákonu vesmíru jsme na čas zapomněli na drobné denní starosti, dokonce i na skutečnost, že se obrovskou rychlostí vzdalujeme od rodné Země a nemáme ani jiskřičky na návrat. Myslíme teď jen na svoji vědeckou práci. Měříme pohyby hvězd, zkoumáme původ a složení mlhovin, které byly takřka na dosah ruky. A vytrvale sledujeme střed galaxie — stále ještě ukrytý za neprůhledným závojem temných mlhovin.

Jen ve chvílích odpočinku — nad stránkami deníku — myslím na náš nešťastný osud. Stále se trápím myšlenkou, že znám recept, jak překonat tu tragickou chybu, která nás proti vrhla do nekonečného kosmu.

Přišel jsem již na stopu. Při pročítání napsaných řádek jsem si uvědomil, že celé tajemství východiska bylo ukryto v aktovce, o které jsem po nervovém šoku často hovořil. V aktovce však byly pouze fotografie mých dětí…

Ano, už je mi to jasné. Propočet, který odhalil včas chybu v uspořádání a kapacitě graviplánu, napsal jsem na zadní stranu fotografií. Vzpomínám si, že nic jiného jsem tenkrát neměl po ruce. Proč jen jsem si po Africe neprohlédl run snímků!? Proklatý Pegas!

Ale jaká to byla chyba? Co jsem si vlastně na snímky poznamenal?

Nezbývá mi nic jiného, než se znovu trpělivě vrátit do míst, kde jsem chybu objevil…

Kde jsem vlastně přestal?

Ano, už vím. Z Afriky mě poslali za Evou, abych se s ní před odletem rozloučil. Dovedl mě tam Mango — a pak diskrétně odešel.

Od neštěstí v Pegasově doupěti jsem ji viděl poprvé.

Při pohledu na její tvář se mi zdálo, že neprůhlednou mlhou prokukuje slunce.

„Jsem redaktorem nebo profesorem?“ usmál jsem se…

„Tušila jsem to,“ polekala se Eva. „Co ti to jen napadlo vrátit se do toho nešťastného domu U dvou hrdliček? To byl určitě Petrův nápad, je to nenapravitelný uličník.“

„Neboj se, Evo, začíná mi svítat. Jen jedno mi ještě není jasné: Jak jsem se tam vlastně dostal?“

„To ať ti vysvětlí Petr, dostal už za to své. Vrátí se co nevidět, šli si s Michalem hrát do Fučíkova parku.“

„Petr za nic nemůže,“ omlouval jsem chlapce. „Vrátil jsem se, myslím, docela zákonitě. Podvědomě jsem si šel k Pegasovi pro něco, o co mě okradl: pro paměť. Víš přece, jak všechna ta léta jsem se trápil tím, že jsem člověkem bez dětství a minulosti — že prostě můj život až do roku 1957 je zahalen mlhami. Netušil jsem ovšem, že mi Pegas sice vrátí minulost, ale okrade mě o přítomnost. Nechybělo mnoho — a opět bych tě teď nepoznal, jako jsem tě nepoznal tenkrát, když jsem

odcházel od Pegase. Naštěstí se to tentokrát Pegasovi nepodařilo.“

„Toho jsem se bála nejvíc. Ani si nedovedeš představit, jak mi bylo, když mi vyděšení chlapci přišli oznámit, že tě přes můj výslovný zákaz zavedli do domu U dvou hrdliček a že ses jim najednou ztratil. Jednoho neštěstí bylo až dost — a teď po letech na tomtéž místě druhé — a stejně záhadné.“

„Zavinila jsem to všechno vlastně sama. Jak víš, často chlapcům vyprávím o své práci. Nedávno mi naši mládenci z rezervace oznámili, že v Dientzenhoferově domě v Kosticově ulici se v jednom místě propadl sklep do neznámé podzemní chodby. Podle předběžného průzkumu pochází chodba z dob Dientzenhofera, je však asi dvacet metrů od propadliště zazděna, a to daleko později, někdy před třiceti roky. Překvapilo mě to. Stalo se to zrovna v domě, do kterého jsi vešel zdráv a kterého ses vrátil s ochromenou pamětí. Dnes už ti to mohu prozradit, doktora Křížka čili Pegase jsem podezírala hned tenkrát, když tě dovedl před dům, kde jsem už dvě hodiny netrpělivě čekala. S lítostí mi tenkrát oznámil, že pravděpodobně u tebe propukla nějaká duševní choroba. Podle Pegasova tvrzení jsi prý uprostřed rozhovoru málem omdlel. Asi ti prý praskla cévka v mozku, protože po návratu vědomí ses prý hrozně divil, kde to jsi a co tam vlastně děláš. Jedině v tomto bodě mluvil Pegas pravdu, protože i na mne si se díval jako na někoho cizího a neustále jsi naříkal: ‚Kdo vlastně jsem, co jste mi to, lidé, udělali?‘“

„Žádala jsem tehdy bezpečnost, aby vyšetřila, co vlastně s tebou Pegas udělal. Výslechy byly bezvýsledné, a tak Pegase nechali na pokoji. Ani lékaři pravou příčinu nezjistili.“

„Ze sanatoria jsi se vrátil zdráv, i když ti tam paměť nevrátili — a tak jsem na Pegase pomalu zapomněla.“

„Dnes už také pochopíš, proč jsem s tebou nechtěla chodit na procházky do malostranské rezervace.“

„Objev tajné chodby v Dientzenhoferově domě mi znovu živě připomněl Pegase a neštěstí, ke kterému došlo v jeho bytě. Nemá snad chodba a hlavně poměrně čerstvá přepážka v ní přímou souvislost s událostmi v roce 1957?“

„Nařídila jsem pečlivě připravit průzkum podezřelých míst a den před akcí jsem o objevu tajné chodby vyprávěla chlapcům. O událostech kolem Pegase jsem pochopitelně nemluvila, děti nemají o tom ani potuchy.“

„A teď si představ, jak mi bylo, když mi chlapci líčili, jak jste se tajně vydali do Nosticovy ulice prozkoumat chodbu na vlastní pěst, jak jste se po žebříku spustili do tajné chodby, prokopali přepážku a vnikli do nějaké laboratoře, kde jste objevili mrtvého člověka.“

Až dosud jsem přímo visel Evě na rtech. Ona byla vlastně tím sluncem, které rozehnalo mlhy.

„Ano, už si vzpomínám, už je mi opravdu všechno jasné," zvolal jsem radostně, jako bych objevil poklad. „Mrtvý muž v podzemí nás pořádně vylekal. Chvílemi se mi zdálo, že není ještě tak docela mrtvý, že pouze spí. Když jsem zkoumal, zda dýchá, objevil jsem po jeho boku zapečetěný dopis. Na obálce bylo napsáno: Pozor! Neotvírat před rokem 1975!"

Poněvadž žádaný letopočet už dávno minul, opatrně jsem obálku rozřezal a rychle četl. Hned v úvodu pisatel oznamoval, že po mnoha zklamáních a po mnohaletém marném úsilí učinil poslední odvážný pokus: uměle si přivodil klinickou smrt, a to v dokonalém ochranném prostředí.

Načasovaná aparatura ho má v roce 1975 znovu přivést k životu…

Dál jsem nečetl. Aparatura sice selhala, ale možná, že ještě není pozdě.

„Počkám tady, kdyby se ten chlapík probral," řekl jsem chlapcům. „Zaběhněte do nejbližší údržbářské stanice a zavolejte záchranný vůz."

Hoši odběhli a já si zatím prohlížel podivnou laboratoř.

Najednou se mi všechno zdálo povědomé. Ucítil jsem prudkou bolest v hlavě a omdlel jsem. Díky tomuto nervovému šoku se mi vrátila kdysi ztracená paměť.

„Uvědomil jsem si, že právě na tomto místě mě Pegas kdysi omráčil elektrickým výbojem. Zdálo se mi dokonce, že se to stalo před chvílí. Nový šok mi na několik dní utlumil vědomí současnosti. Všechna ta krásná léta, která jsme spolu prožili od onoho neštěstí, zastřela se na chvíli neprůhledným závojem. Sotva se mi vrátila kdysi ztracená paměť, ve spícím muži jsem ihned poznal Pegase. Aniž jsem si to uvědomil, už po druhé jsem na překvapující objev reagoval stejně: snažil jsem se nebožáka zachránit. Teď už chápu, proč po necelé hodině, když jsem se vrátil do podzemí, Pegas ze svého lože zmizel. V době, kdy jsem marně hledal lékaře, odvezla ho záchranná služba."

„A chlapci běželi celí ustrašení domů, aby mi oznámili, co jste objevili v podzemí," dodala Eva.

„Rozjela jsem se hned do Nosticovy ulice, ale přišla jsem už pozdě. Pegasova skrýš byla prázdná. Nejprve jsem se domnívala, že jsi odjel se záchrankou do nemocnice. Tam mi oznámili, že při převozu mrtvoly tě neviděli, ale že se tam mám hned dostavit, mají prý pro mne důležité sdělení."

„Strašně jsem se polekala. V prvním okamžiku jsem myslela, že se něco stalo tobě."

„Primář mě zavedl do operačního sálu, kde se nad ležícím tělem sklánělo několik lidí v bílém."

„Znáte toho muže?" zeptal se primář. Konečně jsem ho poznala.

„Je to doktor Křížek, skrýval se také pod jménem Pegas," řekla jsem s jistotou.

„Dopis je tedy pravdivý," řekl primář spíše k těm bílým — a hned se zase obrátil ke mně:

„Víte o tom, že tento člověk kdysi těžce ublížil na zdraví vašemu muži?"

„Vím, nebo aspoň tuším," přisvědčila jsem.

„Primář mi mlčky podal dopis, o kterém jsi před chvílí mluvil."

Eva vstala a z psacího stolu vytáhla blok.

„Opsala jsem celou Pegasovu zpověď, přečti si to."

Přesné znění Pegasova dopisu si už nepamatuji. Byl poněkud dlouhý a zmatený. O jednom však hovořil naprosto jasně: všechny fantastické Pegasovy plány ztroskotaly. Ve zkoumání gravitace se nedostal ani o krok před současnou vědu — a to, co považoval za tajuplné paprsky, kterými může měnit myšlení lidí, ukázalo se nakonec jako nezvyklá forma vysokofrekvenčních proudů.

Pegas v dopise odpovídá i na otázku, proč a jak mi zasáhl do mozku. Předně se bál, že prozradím jeho doupě, ale to nebyla hlavní příčina. Chtěl na mě vyzkoušet, zda je možno pomocí jeho paprsků vymazat paměť. Podařilo se mu to, ovšem jinak, než si to představoval. Ztrátu paměti způsobil elektrickým šokem, jaký se tehdy používal při léčbě schizofreniků.

Až se mu všechny plány rozplynuly jako fata morgana, propadl panickému strachu z války. Když poznal, že války nemůže odstranit žádný fantastický vynález, ztratil hlavu a umrtvil se, aby zaspal nebezpečí, kterého se tak obával. „Podařilo se ho oživit?" zeptal jsem se, když jsem dočetl tragický dokument.

„Ne," zavrtěla Eva hlavou. „Ani poslední pokus mu nevyšel. Podle mínění lékařů zemřel několik hodin potom, kdy se násilně uspal."

„Kdož ví," řekl jsem zamyšleně. „Snad mu ale vděčím za to, že teď mohu pracovat na tak velikém díle…"

„Jen aby to veliké dílo dobře dopadlo," povzdychla Eva. Je až překvapující, jak vždycky dokázala vytušit blížící se nebezpečí…

11. BUMERANG SE VRACÍ

Drazí, které jsme na čas ztratili a pak znovu nabyli, bývají dvojnásob milí. A totéž platí i o věcech a životním prostředí. Kolik krásných a nezapomenutelných chvil jsme prožili s Evou a s dvěma nenapravitelnými zvídavci, Petrem a Michalem! Zůstali jsme proti zvyku po celou dobu v Praze, abych se prý mohl před odletem do temnot vesmíru nabažit rodného města, jak mi řekla Eva.

Teď teprve jsem si uvědomil, jak nesmírně za poslední léta Praha zkrásněla. A jak zkrásněl život člověka na Zemi. Teprve poslední dva dny dovolené zastřel naše jasné nebe mráček. Eva mě začala přemlouvat, abych se zkoušky graviplánu nezúčastnil. Mám to prý přenechat těm mladším (tato poznámka mě zamrazila), už jsem prý pro lidskou společnost vykonal dost a ona i děti mají právo mít mě pro sebe.

Eva věděla, že každé přemlouvání je marné. Jsem přece hlavním konstruktérem letadla a nemohu proto riziko zkoušek hodit na hlavu jinému. Uvědomovala si, že boj s přírodou nemůže člověk vybojovat za pecí a proto se nakonec smířila s mým odjezdem a dokonce mě doprovodila až do Bukavu. V Africe jsem zastihl své přátele v plném tempu příprav. Stolarov, Gretti, Jeffers i Chány pečlivě kontrolovali všechny přístroje, proměřovali baterie s antihmotou a na malých okružních letech zkoušeli řídící zařízení.

„Na jakou dobu jste připravili zásoby?“ zeptal jsem se. Orlov pochopil mé obavy a hned zvážněl. „Na plných padesát let. Stejně potřebujeme dostatečně velkou zátěž. A energie máme, až nám přebývá…“

„Snad nechcete cestovat půl století,“ žertoval Chány.

„Za deset dnů se vrátíte a budete rádi, že jste doma. Putování pak přenechte těm mladším. Či snad chcete sami prozkoumat celý vesmír?“

Den před startem bylo znovu všechno prohlédnuto a přezkoušeno. Zbýval už jenom poslední, slavnostní akt — pokřtění graviplánu. Tento čestný úkol byl svěřen Evě. „Nechť váš koráb povždy nese jméno Bumerang, neboť ten se vždycky vrací,“ řekla chvějícím se hlasem, když se láhev šumícího vína roztříštila o hladkou stěnu graviplánu. A pak se po očku podívala na mě. Ústa se sice usmívala, ale v očích měla hluboce ukrytý stesk.

Start byl stejně prostý, jako když odjíždí z nádraží mezinárodní vlak. Pouze reportérů tu bylo o něco víc, než při takových příležitostech bývá zvykem. A nebylo divu — šlo přece o generální zkoušku nového typu kosmického korábu. Tříčlenná posádka dobrovolníků — Orlov, Mango a já — zaujala svá místa u přístrojů a

koráb se lehounce jako pírko vznesl do výše. Tentokrát docela tiše, bez rachotu raket a oblaků dýmu.

Zkouška byla plánována na deset dnů. Návštěva observatoře plovoucí nad Zemí, přistání na centrálním letišti na Měsíci a prohlídka Erose, který se v tu dobu maximálně přiblížil k Zemi.

Na plovoucí observatoř jsme se dostali přesně podle plánu. I cesta k Měsíci začala dobře. Ve vzdálenosti 200 000 kilometrů však Mango zjistil nepatrné zrychlení a vychýlení z určitého směru. Pokusili jsme se napravit chybu, ale řízení selhalo. Rychlost naopak ještě vzrostla. Překontrolovali jsme přístroje — všechno bylo v pořádku.

Proč nás tedy bumerang neposlouchá?

Zrychlení tak narůstalo, že jsme museli ulehnout, a bychom snesli přetížení. Za necelých dvacet čtyři hodin jsme míjeli Měsíc, který nám marně signalizoval na pomoc. Jak je to možné? Propočty byly přece několikrát prozkoumány — a model graviplánu řízený na dálku se stejným vybavením, jenže v menším měřítku, vrátil se z Měsíce přesně podle plánu…

Se Země i s Měsíce odstartovalo několik letadel, aby nám přispěchala na pomoc. Byl to marný pokus. Naše rychlost už vzrostla natolik, že nás nikdo nemohl dostihnout. Aparáty odstiňující gravitaci jsme úplně vyřadili z provozu, v naději, že se dostaneme do gravitačního vlivu Země a Měsíce, ale proti očekávání rychlost dále narůstala. Beznadějně jsme pozorovali mizející rodnou planetu a Sluce, které se pomalounku, ale s bezcitnou pravidelností zmenšovalo, až se nám po několika dnech zmenšilo v pouhou jasně zářící hvězdu. K dovršení neštěstí jsme ztratili i spojení s lidmi.

Pojala nás hrůza, jaká se ani nedá vylíčit. V tu dobu jsem si opět vzpomněl na aktovku. Pěstmi jsem se zoufale bil do čela, abych rozjitřil líný mozek a přinutil ho zopakovat, co vlastně jsem do té prokleté aktovky uložil.

„Teď si to uvědomuji docela jasně," vykřikl jsem jako smyslů zbavený. „V té aktovce, kterou jsem v době nervového šoku tak sháněl a kterou mi do Afriky přivezl Benko, v té aktovce byla uložena chyba v našich propočtech, na kterou jsem včas přišel. Tisíckrát proklínaný Pegas! Zatemnil mi paměť a kdybych hlavou tloukl o ocelovou stěnu, nevzpomenu si, jaká to byla chyba.

Vím jen, že byla docela prostá!"

Výbuch mého zoufalství vzpamatoval Vasju Orlova i Mangu. Vrhli jsme se — snad již po sté — na plán korábu a znovu trpělivě propočítávali sebemenší a zdánlivě nepatrný detail. Jediným kladným výsledkem bylo rozhodnutí, že budu psát deník, abych si osvěžil paměť.

Opět se nám vrátil alespoň zákmit naděje. Zavedli jsme znovu pravidelné služby v pozorovatelně, s velkým úsilím pokračovali jsme

ve vědecké práci. Dostali jsme se přece do prostoru, kam člověk dosud nemohl.

Čas plynul. Prázdnota vesmíru se začala vyplňovat. Míjeli jsme fantasticky pestré difúzní mlhoviny, temná tělesa, kterým jsme se často vyhnuli o vlásek, navštívila nás také malinká zvědavá kometa, jejíž pobledlý ohon zazářil v kuželu našich reflektorů.

Snažili jsme si ukrátit čas, jak jen to šlo. Stali jsme se zpěváky, básníky, sochaři i malíři…

* * *

Dnes ráno (pro pořádek se tu ještě řídíme pozemským časem) nás Mango vzbudil o dvě hodiny dřív. Dojetím sotva mluvil. Když jsem rozespalý spatřil jeho zářící ebenovou tvář, v první okamžik mi napadlo, že objevil možnost návratu.

„Přátelé drazí, pojďte se podívat," tahal nás k obrazovce astrotelevizoru. Na promítnutý obraz jsme zírali se zatajeným dechem. Ve velké průrvě uprostřed narudlé mlhoviny se objevil rotační střed našeho galaktického systému. Ono žhavé srdce Mléčné dráhy, které od věků bylo skryto před zraky lidstva. Žhavé srdce, kolem kterého se otáčejí miliardy hvězd i s naším životodárným Sluncem.

Jak bolí, že roušku tajemství vesmíru jsme mohli strhnout jedině my, tři trosečníci v nekonečnu…Barevné snímky centra jsme sice již odeslali na Zemi, ale doletí tam vůbec? A zachytí je naši vědci, když je vysíláme při tak obrovské rychlosti? Hlas Země jsme neslyšeli už tak dávno…

* * *

Buď navždy oslaven střed galaxie! Při pohledu na něj se probudila i poslední spící buňka v mém mozku. Objevil jsem chybu, pro kterou jsme tu všichni zešedivěli. Přílišná koncentrace antihmoty v jediném bodě vyvolala dosud neznámé síly, na které působí právě onen střed Galaxie. Tam právě vězela ona strašlivá chyba. Několik baterií s antihmotou jsme v mezihvězdném prostoru zničili, ostatní pravidelně rozmístili v graviplánu za kritickou mez vzájemného působení a tím i násobení energie. Nedopustili jsme se vlastně chyby. V podmínkách naší Země jsme nový faktor nemohli objevit.

Ponecháváme zatím rychlost, ale měníme směr. Bumerang se vrací domů! Jediné, co nás trápí, je relativita času. Ani tu jsme dosud v pozemských podmínkách nemohli vyzkoušet. Nalezneme doma ještě své drahé? Nepřivítá mne Praha už po druhé jako cizince?

Ať je tomu jakkoliv, uvítá nás lidstvo, živí lidé, bez kterých je vesmír mrtvou krásou. Ať jen vesmír pulsuje a dýchá.

Buďte zdrávy, zpívající mlhoviny!

Bumerang se vrací domů!

Bumerang se vrací…

POHLED DO BUDOUCNOSTI

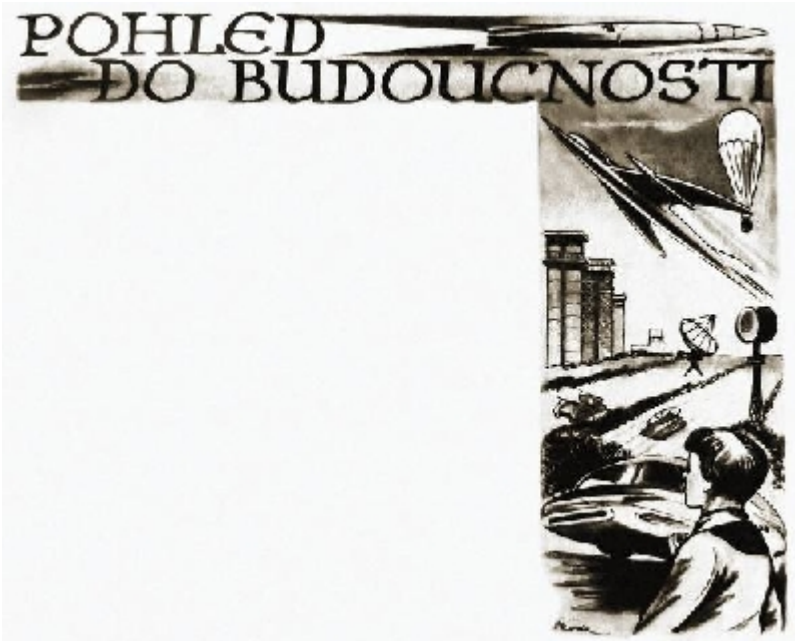

Pionýr Jirka má dnes slavný den. Letí s tatínkem do Ostravy.

Letadlo se rozjíždí po startovací ploše, přidává na rychlosti — a již se vznáší nad letištěm.

„Když jsem byl takový jako ty, ani se mi o takových vymoženostech nezdálo," říká tatínek a usmívá se. „Kdepak tenkrát letadla! Na ulici se jednou za uherský měsíc objevilo směšné primitivní auto …"

Jirka se dívá z okna na pole, lesy a vesničky — a přemýšlí.

„Rád bych věděl, jak bude svět vypadat, až budu tak velký jako ty," otočil se najednou na tatínka. „Jaká letadla budou lítat, jaké vlaky budou jezdit, prostě co bude na světě nového. Pověz mi o tom, vždyť jsi inženýr a vyznáš se v technice …"

„To je pravda, jsem inženýr, ale nejsem prorok. Ale počkej, něco ti přece jen řeknu. Vždyť už dnes máme před sebou náznaky budoucnosti.

Slyšel jsi přece o atomové energii. Ta nám otvírá výhled do budoucna. Již dnes vědci a technici řeší otázku, jak využít této obrovské energie ve prospěch lidstva. Jsou již postaveny první pokusné atomové elektrárny, které atomovou energii přeměňují v elektřinu. Jedna taková elektrárna je dokonce umístěna na lodi a pohání ji.

Zatím ještě nemůžeme počítat s tím, že by atom přímo poháněl letadla, auta a vlaky, protože uvolňování atomové energie stále ještě vyžaduje složitého a těžkého zařízení, které by žádné naše letadlo neuneslo. A proto dnes vědci zkoumají otázku, jak pohánět tyto dopravní prostředky elektřinou, vyrobenou v atomové elektrárně. Nedávno udělali nový, úžasný objev: je možné přenášet elektřinu do dálek přímo, vzduchem a ne po drátech. Až bude tato otázka vyřešena, otevřou se před námi nebývalé možnosti.

Představ si, že jdeš po silnici a díváš se na zvlněné obilí. Najednou se před tebou objeví zvláštní stroj. Motory nejsou slyšet — a za sklem řídicí budky není nikoho vidět …

Nad strojem je upevněna válcovitě prohnutá ocelová deska, lesklá jak zrcadlo. A to je budoucí kombajn. Nikde nevidíš elektrické vedení ani kabel. Co pohání stroj? Rozhlédneš se lépe. V dálce stojí vysoká konstrukce s velkými parabolickými talíři, které jsou umístěny nahoře.

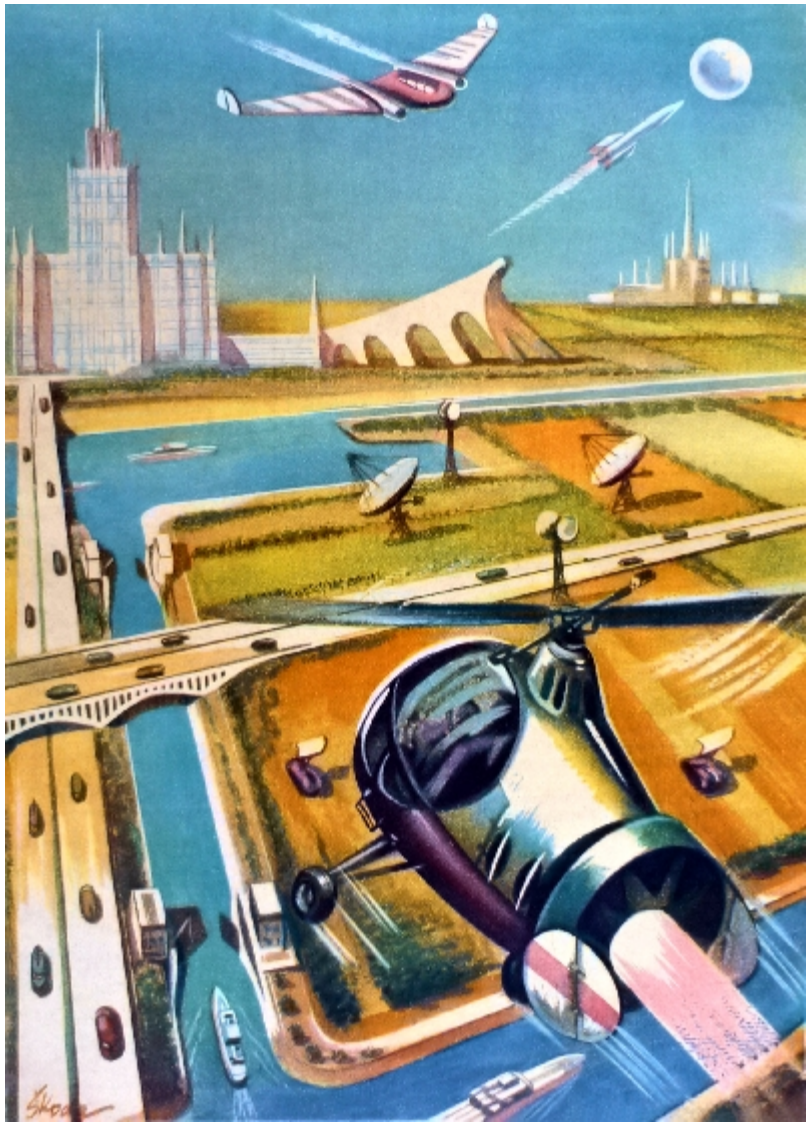

A z těchto talířů dolétá sem neviditelný úzký proud elektrické energie, kterou zachycuje ocelová deska nad kombajnem. A jak je možné, že stroj jede bez řidiče? Je řízen z dálky, z dispečerské ústředny strojní stanice.

Jdeš dál. Proti tobě tiše přijíždí auto. Zastavuje. Vystupuje z něj usměvavý řidič.

„Vy berete také elektřinu pro pohon auta támhle z té věže?“ ptáš se ho.

„Ne, můj stroj napájí elektromagnetický kabel pod silnicí,“ vysvětluje řidič ochotně.

A teď se, Jirko, podíváme ještě kousek dál do budoucnosti.

Raketová letadla, která doletí z Moskvy do Pekinu za půl hodiny, jsou už běžnou věcí.

Představ si, že sedíš u televisoru, který ti barevným a plastickým obrazem vypráví o novinkách budoucnosti.

Hlasatel říká, že vědci již rozřešili otázku využití atomové energie pro raketová letadla. A jedno z nich se objevuje na obrazovce. Vypadá spíše jako obrovský doutník než letadlo. Klidně sedí na šikmém mostě, který je jistě rozjezdovou dráhou. Najednou vzadu vyšlehnou plameny a raketa se dává do pohybu. Ještě štěstí, že ji televisní kamera sleduje, jinak by se brzy ztratila z dohledu.

Letí stále rychleji.

Zanedlouho dosahuje stratosféry. Teď se vyrovnává a letí téměř rovnoběžně s povrchem Země. Ve spirále obletí zeměkouli, a když dosáhne rychlosti 11 km za vteřinu, odpoutá se od ní úplně.

Letí nekonečným černým prostorem, který je vzduchoprázdný a neklade jí tedy žádný odpor.

Rychlost rakety stále roste — až konečně přistává na Měsíci.

Cestující v kaučukových skafandrech vyskakují ze dvířek. Ale ouha!

Odrážejí se od ploché skály a vyskakují do výše. Proč to? Nu zapomněli, že přitažlivost na Měsíci je šestkrát menší než na Zemi a že tedy cestující jsou zde šestkrát lehčí …

A teď se, Jirko, vrátíme zpět na Zemi. I zde je mnoho nového. Inženýři zkonstruovali právě raketový vrtulník, který startuje pomoci vrtulí. Ve výšce je však zastavuje a letí prostorem jako střela. A pak opět pomocí vrtulí kdekoliv klidně přistává.

Jinde zase prorážejí inženýři tunel pomocí úžasně silných elektromagnetických vln. A opět jinde zhotovují vědci ve svých laboratořích umělé potraviny …

Už není válek, už není vykořisťování člověka člověkem. Lidstvo vítězí nad přírodou. Na Sahaře rostou pomeranče, na severním pólu kvetou květy …“

Tatínek se zasmál.

„Zasnili jsme se, viď, chlapče. Ale je to tak krásné, snít o budoucnosti. Vždyť ta budoucnost před tebou je krásná. Taková, o jaké jsme si teď povídali …“

V čele kabiny se rozsvítil nápis: „Připoutejte se — nekuřte.“

Letadlo přistává …

ASTRODEPEŠE Z ROKU 2059

Jak jsem vám již oznámil, přípravy na Měsíci se poněkud zdržely. Hrozilo nebezpečí, že k desáté planetě se nedostaneme včas Zdrženi zavinila vážná porucha ve výrobním středisku Galileo Galilei v měsíčních Apeninách. Montážní halu zasáhla vlna zemětřeseni. Obrovský graviplán zůstal naštěsti neporušen. Hermetické stěny vyrobní haly byly brzy opraveny a obsah kyslíku v prostorách střediska byl doplněn ze zásob.

Na letiště v kráteru Archimedes byl graviplán dopraven jen s dvouhodinovým zpožděním.

Atomové hodiny na palubě graviplánu ukazují přesně 16.00 moskevského času. Automatická datumka oznamuje 4. říjen roku 2057.

Graviplán tiše, bez jediného šelestu, opouští plochu letiště a vznáší se k hvězdné obloze. Veliký kráter Archimedes se vůčihledně mění v kroužek, jak jsme ho znali z pozorování dalekohledem, než jsme zakotvili na Měsíci.

Na videofonu v mé kabině se objevuje tvář kapitána výpravy

Zacharčenka.

„Přátelé,“ hovoří ke všem členům posádky. „Prožíváme slavné okamžiky, slavné výročí, svátek všeho lidstva.

Právě před sto lety člověk odvážnou rukou poprvé sáhnul do vesmíru a vytvořil první umělé nebeské těleso. Před sto lety vypustili sovětští vědci první družici Země. Na počest tohoto nesmrtelného vítězství startuje dnes naše letadlo na let do vesmírných dálek k zářícímu Síriovi, aby vydobylo pro člověka další vítězství nad vesmírem. Čest hrdinům, kteří před sto lety začali tuto pouť. Čest všem pracovníkům vědy, kteří po staletí připravovali člověka na tento slavný okamžik.“

Uvědomil jsem si, oč mohutnější musely být dojmy těch, kteří před sto lety s úžasem sledovali, jak se otevírají dveře do vesmíru; jak se tisíciletý sen člověka mění ve skutečnost. Skoro jsem těm lidem z roku 1957 záviděl. Prožívali velikou dobu historie lidstva.

Náš graviplán, nazvaný na počest prvního vítězství „Sputnik I“, se rychle vzdaloval od Měsíce. Atmosféra matičky Země v záři slavnostních ohňostrojů světélkovala jako svatozář.

Měsíc i rodná planeta se brzy změnily v blikající hvězdičky. Utonuly ve vesmírném moři.

Sputnik I ohromnou rychlostí uháněl k Venuši a nám se zatím zdálo, že stojíme na místě. Jen Slunce zářící z černé oblohy se sotva znatelně zvětšovalo. Klidně si hrálo s koronou a ani možná netušilo, že pohání naše letadlo svou přitažlivostí. Co je pro slona nepatrný mravenec?

Zastávka na Venuši byla krátká. Předání zásob a pošty posádce na observatoři a vědecké výpravě, několik milých slov a dárků a opět vzhůru do vesmíru. Cesta je daleká a času není nazbyt.

Sté výročí třetího sovětského Sputniku jsme oslavili společně s vědci usídlenými na Marsu.

Nový rok 2059 nás zastihl v meziplanetárním prostoru.

Na obrazovkách astrotelevizorů zablikal pojednou nepatrný puntík, který rychle vyrůstal v desátou planetu.

Je druhého ledna roku 2059. Planetu Sen sledujeme již pouhým okem. Vyplouvá z věčné noci jako opravdový sen. Kovová stěna posledního stupně rakety se oslnivě leskne v záři Slunce, jako by právě teď vyšla z dílny člověka. A antény na špici jako tykadla stále ještě ohmatávají prostor.

Náš graviplán bok po boku letí s první umělou planetou naší sluneční soustavy.

Všichni s mlčenlivým úžasem pozorujeme první kus hmoty důmyslně zpracovaný člověkem a vržený právě před 100 lety do vesmíru. První kus hmoty v historii člověka i vesmíru. Věčný pomník velikosti lidského ducha.

K tomuto pomníku jsme se dnes přišli poklonit. Dnes, 2. ledna 2059, přesně sto let po jeho vzniku. Dnes, kdy chceme na mnoho let opustit naši sluneční soustavu…

Stojím vedle kapitána v řídicí kabině. Díváme se na otáčející se Sen. Na lesknoucí se stěně se objevil znak Sovětského svazu.

Dveře našeho graviplánu se pomalounku otevřely a do mezihvězdného prostoru vypluli tři vědci ve skafandrech, Shapley, Smith a Valette. V rukou drželi veliký věnec, jehož lístky blikaly v sluneční záři jako měsíc na hladině rozčeřeného jezera.

S údivem jsem se podíval na kapitána.

„To je mé překvapení," odpověděl s úsměvem na mou nevyslovenou otázku. „Je to náš dar k stoletým narozeninám. Věnec vytepaný z pozemského zlata, z měsíční platiny, z marťanského wolframu a ze stříbra nalezeného na Venuši. Spojen je vzácnými kovy ze Saturnu, Uranu, Neptuna a Pluta. Všechny tyto planety zdraví svou nejmladší stoletou sestřičku…"

Vědci ve skafandrech zatím upevnili věnec na špici planety, právě tam, kde ve schránce je ukryta sovětská vlajka. Na stěnu rakety napsali datum a vrátili se do letadla.

Škoda, že tu s námi nemohli být ti, kteří tento zázrak vytvořili. Že tu s námi nestál Jan Neruda, Jules Verne a tisíce dalších, kteří snili tento skutečný Sen. Náš obrovský mezihvězdný koráb by byl malý pro všechny ty, kteří pro tento Sen žili, bojovali a umírali. Giordano Bruno byl upálen. A Galileo Galilei, veliký génius lidstva, musel ve svých sedmdesáti letech opustit tento Sen a ponížen prohlásit:

„Já, Galileo Galilei, 70letý, kleče před vámi, nejvznešenějšími a nejdůstojnějšími pány kardinály, generálními inkvisitory veškeré křesťanské obce proti kacířské zlovůli, přísahám, že jsem vždy věřil každému článku, který církev římská hlásá, káže a kterému učí. Ačkoli mi bylo naznačeno, že moje nauka odporuje Písmu svatému, přece jsem napsal a vytiskl knihu, ve které jednám o téže nauce, nyní zavržené, a ve které jsem s velikým úsilím sebral doklady na její podporu; to jest hlásal jsem a věřil, že Slunce je středem vesmíru a nehýbá se. Odpřísahám, proklínám a zatracuji řečené bludy a kacířstva…"

Dnes, tváří v tvář pomníku vítězství nad temnotami vesmíru, vzpomínáme s vděčností těch, kteří se směle postavili proti temnu církevnímu, aby pro lidstvo vybojovali světlo pravdy, aby lidstvu ukázali konečný cíl — vesmír.

Pro 106. ročník Pionýra napsal Vladimír Babula, vnuk spisovatele fantastických románů Vladimíra Babuly

NA SKOK DO TŘETÍHO TISÍCILETÍ

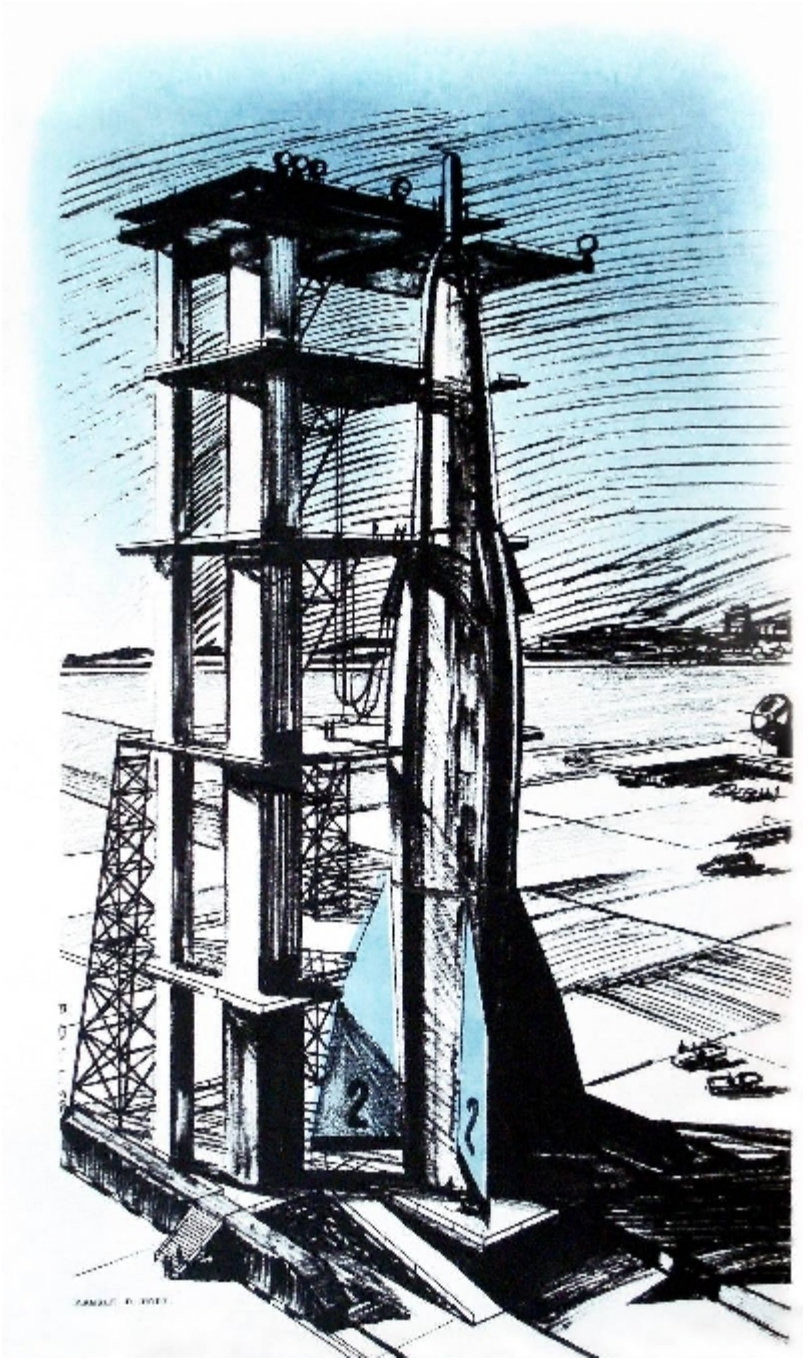

Narodil se nám kluk. Maminka se s ním na procházkách chlubí, protože je to opravdu hezký kluk. V touž dobu se našim sousedům

narodila holčička. Maminka se s ní chlubí, protože je to opravdu hezká holčička…

Stejné štěstí prožíváte i vy a vaši sousedé. Každým rokem přichází mezi nás desetitisíce hezkých holčiček a chlapců. A člověk si v tom denním shonu ani neuvědomuje, že jsou to poutníci do třetího tisíciletí. Do komunismu.

První slovo, které náš Honzík vypravil z úst, bylo AUTO. Co řekla sousedovic Markétka, to nevím. Ale rádi si spolu hrají na dospělé. Honzík lítá jako pilot tryskového letadla, prostě v tučku a Markétka je lékařkou na severním pólu. Nebo Honzík pluje v ponorce a Markétka staví nádherný palác na Petříně.

A já si v duchu hraji s nimi. Mám ovšem bujnější fantazii než naši malí poutníčkové a také jasněji vidím do jejich budoucnosti. Sedím v parku a dívám se, jak vykračují podle šňůry, a najednou s nimi sedím na novoroční slavnosti roku 2000.

Do okna nám svítí veliká hvězda, vlastně skoro měsíček. Právě z této hvězdy se před chvílí vrátil náš Honzík. Je to už padesátiletý muž, ale vypadá opravdu mladě. I Markétka je pořád ještě roztomilá dívenka. Nevrátila se z Petřína, kde v dětství rozestavěla palác, ale z velké továrny, kde pracuje sama. Ano, opravdu sama v celém závodě…

Maruška, Karlík. Pepík, Olga, Zuzka, kteří před padesáti lety pochodovali podél šňůry po parku, sedí tu s námi.

„Co je nového na naší Zemi?“ ptám se Honzíka, ačkoliv se právě vrátil jako kapitán letadla z umělé družice.

„Sahara se už začíná zelenat, hlavně podél kanálů,“ povídá Honzík. „Umělé slunce v Arktidě a teplý proud od Beringovy úžiny zatlačily ledovce na dvě stě kilometrů od severních hranic Sovětského svazu. Výprava za potopenou Atlantidou křižuje v oblasti Kapverdských ostrovů.“

„A co sopka Tenerifa na Kanárských ostrovech? Ještě zlobí?“

„Už se uklidnila. Zřejmě se podařilo vytvořit boční krátery a uvolnit její přebytečnou sílu.“

Světélkující noční Praha se najednou rozzářila jako v poledním slunci.

„Podařilo se to!“ zajásala Věra.

Na moji němou otázku vysvětluje:

„Vytvořili jsme nad Prahou umělé slunce, žádný zázrak. Pouze naše vysokofrekvenční stanice začaly nad město vysílat elektromagnetické paprsky, které rozžhavily molekuly dusíku a kyslíku. Tyhle vysokofrekvenční paprsky, to jsou pašáci. Jenom letos za nás provrtaly pět tunelů. Tři pod Alpami, dva podmořské, spojující evropskou pevninu s Anglií a s Irskem.“

„Každý chválí svůj krám,“ usmál se Lojza. „Vy jste rozsvítili

slunce nad Prahou a naše slunce hoří a hřejí ve všech termonukleárních elektrárnách. Podařilo se nám dokonce vytvořit, tak malé sluníčko, že se vejde do auta nebo do motorky a uhání s tebou po světě.“

„To je sice krásné, ale my máme za sebou také pěknou řádku úspěchů,“ ohrazuje se Markétka. „Kde se vyrábí reaktory pro vaše sluneční elektrárny? Kde se rodí auta, atomové lodě a meziplanetární letadla? Kdo vyrábí krásné látky, oděvy a boty? My — naše automatické továrny, naše kovové ruce a elektrické mozky.“

Maně jsem si vzpomněl na kovovou ruku, kterou v roce 1958 vytvořili sovětští vědci a kterou bylo možno ovládat impulsy z mozku.

„A kdo vytvořil vaše automatizované továrny? Kdo je neustále zdokonaluje? My, kybernetici,“ vložil se do rozhovoru Karlík. „Vytvořili jsme pro vás dokonalé počítací stroje, které můžete nosit v kapse. Zkonstruovali jsme pro vás letadla a auta, která můžete řídit přímo mozkovou činností. Do vašich automatů jsme poslali elektrické hlídače, zapisovatele a ekonomy. Pro studující jsme vybudovali universitní knihovnu s mnoha elektronkovými profesory a informátory, poradí a pomohou i na dálku. Zasloužili jsme se o to, že i vědecké výpravy na obou pólech, na umělé družici, na Měsíci a na Marsu mohou sledovat nejnovější objevy vědy a techniky. Naše kybernetické mozky jsme opatřili tak dobrou paměti, že nám pomáhají i při výzkumu jako zkušení pracovníci. Naše kybernetické přístroje zabily byrokratickou a únavnou kancelářskou práci; osvobodili jsme člověka pro tvůrčí práci. Naši kybernetičtí ošetřovatelé regulují pochody v nemocném lidském těle a odhaluji i nejskrytější poruchy a nemoci. Na našem umělém šachistovi si můžete ověřit znalost této královské hry.“

Karlík mne skutečně překvapil. Tak tohle všechno už dokážete v roce 2000? pomyslel jsem si.

„Když vás tak poslouchám, napadá mi, že člověk, kterého nic nebolí, si ani neuvědomuje, že má tělo,“ poznamenala Olga.

„Jak vidím, zapomínáte na naši práci. Kdo vás zbavil strachu z odvěké metly lidstva, rakoviny? Kdo vymýtil nakažlivé choroby? Kdo vám pomáhá prodloužit život a zpříjemnit stáří? My, bojovníci o lidské zdraví. Žlučové kaménky odstraňujeme bez porušení těla — ultrazvukem, který nám nahrazuje operační nůž — skalpel. Vytvořili jsme umělé srdce, křísíme zabité klinickou smrtí, meziplanetární letce chráníme před kosmickými paprsky. Léčíme i leukémii a všechny choroby z radioaktivního záření. Dokážeme dokonce transplantovat některé orgány zemřelého do těla raněného. Léčíme rychle, protože naše přístroje okamžitě určí diagnózu. Atom, který kdysi vraždil, v našich rukou dělá zázraky …“

Poslouchám napjatě — a znova mám před očima pochodující děti

v parku. Tohle je tedy jejich budoucnost…

Šťastná generace…

Spor se však rozvíjí dále. Láďa sebou netrpělivě vrtí. Konečně se dostal ke slovu:

„Nemáte náhodou hlad? Rád bych totiž hovořil také o naší práci. Jistě uznáte, že se o váš stůl staráme dobře. Naše zemědělství, to už dávno není sedlák, kráčející za pluhem, jak ho kdysi malovali malíři. Zemědělství, to je dnes obrovský stroj, ohromná laboratoř, ve které důmyslnou cestou dobýváme z přírody její bohatství. Naši inženýři, a jak víte, všichni zemědělci jsou dnes inženýry, dosáhli pomocí růstových látek, gyberlinů, překvapujících výsledků. Vypěstovali jsme bakteriovou plíseň, která urychluje růst rostlin, takže třikrát do roka sklízíme obrovskou rýži a obilí a to i za polárním kruhem. Vytvořili jsme nové druhy rostlin a zvířat. Suché oblasti zavlažujeme umělým deštěm. Na některých místech se nám už podařilo řídit počasí — díky našim kolegům na umělé družici. Naše pole a zahrady se proměnily v obrovskou dokonale mechanizovanou továrnu, ve které sejí, obdělávají i sklízejí automatické stroje řízené na dálku. První Loginovův traktor bez člověka z roku 1959 má dnes milióny kolegů. Naše lány nekonči na břehu moře. Zúrodňujeme i dna oceánů. V úrodném nánosu na mořském dně zakládáme plantáže jedlých řas, které nemají nepoživatelných částí, jako jsou kořeny a stonky, a které dvacetkrát lépe využívají sluneční energie. Některé druhy řas jsou výbornou pochoutkou na našich hostinách. Další slouží jako vydatné krmivo.

Přelidnění světa se nebojíme. Jsme připraveni uživit třeba dvacet miliard lidí. Naše planeta je dnes tak bohatá, že v tomto směru neznáme hranice.“

„Nezapomínejte ovšem, že společně s vámi bojujeme o výživu lidstva také my, chemici,“ přerušila Láďu Zuzka.

„Naše syntetická dusíkatá hnojiva a preparáty na ochranu rostlin před škodlivým hmyzem, hlodavci a chorobami, na hubení plevele, na urychlování a regulování růstu a plodnosti rostlin a zvířat pomáhají vám podstatně zvýšit úrodu i užitkovost.

Naše chemie dokáže zúrodnit i vyčerpanou půdu. Dokážeme slanou mořskou vodu proměnit ve sladkou. Při nebezpečných mrazech dovedeme nad holými lány vytvořit umělé sněžení.

Zúrodnili jsme také neúrodný písek pouští. Bez nás by se dnes asi Sahara nezazelenala.

Unikající energii teplárenských elektráren jsme zachytili a rozvedli do pařenišť a skleníků, které nám poskytují čerstvou potravu i na Dalekém severu nebo v sídlištích na Měsíci.

Potraviny dokážeme vyrobit i uměle, jak jste se o tom mohli přesvědčit na Měsíci, ale to dole na Zemi, to ještě dlouho nebude

zapotřebí.

Zemědělství ovšem není našim jediným polem působnosti. Na každém kroku se setkáváte s našimi výrobky. Vytvořili jsme například plastické hmoty, které na mnoha místech vytlačily kovy. Už v polovině dvacátého století se nám podařilo vyrobit hmotu, která je odolná vůči kyselinám a louhům stejně jako platina.

Pracovní doba se podstatné zkrátila, lidé mají dostatek času pro své osobní záliby. Hodně lidí se teď věnuje malířství a sochařství. Pro malíře jsme vyrobili dokonalé barvy, pro sochaře nové hmoty, které předčí i slavný mramor.

Náš umělý kaučuk je neporovnatelně lepší než přírodní. Naše sklo je průzračnější než křemičité a přitom je nerozbitné. Už dávno jsme vyřešili problém nedostatku dřeva a papíru. Obojí vyrábíme uměle v našich továrnách.

Dokázali jsme také, ovšem zatím pokusně, uměle vyrobit živou organickou látku — bílkovinu.“

Škoda, že tu se mnou nemohou poslouchat stařičtí alchymisté, řekl jsem si. Myslel jsem, že se už nemohu dovědět nic nového, a vyzval jsem proto našeho Honzíka na malou procházku po Praze, ozářené umělým sluncem. Povstal však ještě jeden.

„Za hodinu vstoupíme do třetího tisíciletí,“ řekl rozvážně. „Slyšel jsem tu už mnoho krásných slov. Ale na naši práci se také nesmí zapomenout. Jsem horník. A podívejte se na moje ruce, jsou jako ruce panenky. Ve volném čase pracuji na jemných rytinách. Opravdový kus uhlí vidím jenom na stole, kde slouží jako těžítko. Uhelné sloje sleduji na obrazovkách průzkumných přístrojů. Pro potřebu chemických továren těžíme kusové uhlí pomocí ocelových krtků a transportérů, které jsou řízeny na dálku a částečně automaticky. Ve většině dolů však uhelné vrstvy zplynováváme pod zemí. Všechny cenné látky čerpáme na povrch v podobě plynu. Uhlí zapalujeme pod zemí pomocí proudů vysokofrekvenčních paprsků, které soustředíme do ohniska těžby. Také všechny druhy rud dostáváme na povrch pomoci našich důmyslných automatů.“

„A byls vůbec někdy v hlubinách země?“ zeptal jsem se nesměle.

„Byl… a hodně hluboko,“ usmál se horník z roku 2000. „Zúčastnil jsem se geologické výpravy do nižších vrstev naší planety, cestovali jsme v ocelovém krtku, který se prokousává nejtvrdšími horninami jako dešťovky ornicí. Kabina je dokonale izolována proti teplu, takže jsme mohli proniknout do velkých hloubek. Do středu Země jsme se ovšem nedostali,“ zasmál se. „Ale naše vrty se mu hodně přiblížily. Dnes máme celkem přesnou představu o struktuře naši rodné planety.“

„Naše hutě by lidé z poloviny dvacátého století nepoznali,“ dodává hrdě jedna z dívek.

„A naše vysoké a martinské pece vypadají docela jinak než

tenkrát. Složitá výroba oceli i jiných kovů byla podstatně zjednodušena, dík atomové energii. Čisté kovy těžíme z rudy celkem jednoduchou cestou. Celý proces řídí automatický kontrolor, který bdí nad kvalitou kovu. I když nám ocel stále ještě prokazuje dobré služby, vyrábíme v našich hutích mnoho nových kovů, které nevytvořila příroda, ale člověk. Naše nové kovy dosahují tvrdosti démantu a snesou obrovské žáry.

Všechny obydlené krajiny Měsíce měníme v obrovskou pec, ve které se taví nejvzácnější materiál pro stavbu meziplanetárních korábů. V měsíčních halách dokončují právě montáž obrovského letadla, ve kterém se člověk odváží poprvé proniknout mimo naši sluneční soustavu. Kov pro letadlo vyrobily naše Měsíční hutě," dodal hrdě.

„A co válka?" zašeptal jsem. Všichni se na mne podívali nanejvýš udiveně.

„Válka? S kým? A proč? Nespadl jste sem náhodou z minulého století anebo z Neptuna? Máme dnes jiné starosti a není jich málo; bojujeme o vesmírné prostory. Zkoušíme život na Venuši, na Marsu a na jiných planetách. Řešíme tajemství vzniku života. Z mořských hlubin a z hloubi země vytahujeme na světlo minulost lidstva. V nekonečných prostorách odhalujeme zákony planet, sluncí a celého vesmíru. Nesmyslný boj člověka s člověkem nahradily bitvy s přírodou. Proč bychom se vzájemně nesnášeli? V komunismu má každý co potřebuje. Celé lidstvo žije v blahobytu. Tvůrčí práce se pro všechny stala smyslem života. Pracovní doba se nám sice zkrátila, dík moderní vědě a technice, ale pracujeme stejně Intenzivně, protože právě věda a technika nemůže nikdy ustrnout na místě. Někdo přece musí konstruovat a vyrábět nové automaty a myslící stroje…"

Můj syn Honzík mě konečně pozval na malou procházku. Byla to vlastně projížďka v přepychovém automobilu z umělých hmot, který poháněla atomová energie. Právě, když mi Honzík začal vyprávět o svých dobrodružstvích na cestách vesmírem, o podivuhodných krajinách na Venuši a Marsu, proměnilo se mi najednou sedadlo vozu v červenou lavičku v parku.

Malý Honzík mě tahal za rukáv: „Táto, ty spíš?"

„Co tě napadá, jenom jsem trochu snil," pohladil jsem ho po světlých vlasech.

Byl to však opravdu jenom sen?

Ne! Byl to výlet do budoucnosti našich dětí.

Výlet, na jehož vylíčení nám nestačí barvy. Protože budoucnost překoná nejbujnější sny. Už dnes se její obraz rýsuje v našich továrnách a laboratořích…

VELIKÝ DEN

Měsíční krajina s ornamentem drobných kráterů na mírné zvlněné rovině, na nedalekém obzoru pilka ostře osvětlených skalisek — a nad nimi obrovská koule v modravém závoji, nehybně stojící uprostřed jasných hvězd — takový byl výhled z pokojíku Ziny Alexandrovny. Domov byl tolik vzdálen, a přece ji tu nebylo teskno. Celičkou vlast s rodnou Moskvou měla neustále před sebou jako na dlani. V měsíčním sanatoriu měla plno přátel mezi pacienty i lékaři. A s dětmi na Zemi mohla denně hovořit pomoci kouzelné moderní techniky. Ačkoliv den trvá na Měsíci čtrnáct dnů a stejně tak dlouho noc, žila podle pozemského kalendáře, jak ani jinak nemůže žít člověk zrozený na planetě.

Přísný denní pořádek porušila až dnes. Spala přes den — podle moskevského času — a sám ošetřující lékař ji probudil třicet minut před půlnoci, aby se mohla připravit na zítřejší oslavu svých sedmdesátých narozenin.

Lehce vyskočila z postele — budiž stokrát pochválena malá tíže na Měsíci — a sedla si do pohodlného křesla se vzduchovými polštáři. Studené odražené světlo prokreslilo její ušlechtilou tvář a do vlasů nalilo světélkující stříbro.

Zina Alexandrovna seděla v pokoji sama. Místní gratulanti přijdou až ráno. Očima bloudila po velikém glóbu a v duchu cestovala s nimi.

„Co asi teď dělá Váňuška?“ zašeptala při pohledu na Beringovu úžinu. Temná hladina Tichého oceánu, místy počmáraná mračny, se oslnivé leskla nedaleko Kamčatky. Slunce ozařovalo Sovětský svaz až po Bajkal, kde pozemská noc ustupovala rychlostí hodinových ručiček. Nad Moskvou ještě vládla neomezeně. Veliké město probleskovalo přes mračný závoj jako matná hvězdička.

Blížila se půlnoc. Zina Alexandrovna se upřeně dívala na Moskvu a její srdce bilo stále hlasitěji. Marně přemáhala vzrušení.

Atomové hodiny tiše oznamovaly 24 hodin moskevského času.

Matná hvězdička náhle vzplanula jako nová hvězda. Nepřidružila se k těm miliónům na obloze; zářila nad rodnou planetou, nad rodnou Moskvou. To člověk rozžehl slunce, své vlastní, umělé slunce.

Po tváři, protkané sítí vrásek, se skutálela slza. Chladná a skoro osvěžující. Zina Alexandrovna se sklonila k videofonu a chvějící ruku položila na červené tlačítko. Na jedné z obrazovek se objevila dívčí tvář.

„Mášenko, pěkně prosím…“

„Já vím, maminko, chcete Moskvu, Institut vysokofrekvenčních proudů. Umělé slunce je nádherné, také gratuluji Vasiliji Petroviči — a dovolte mi, maminko, abych vám mohla jako první popřát k vašim narozeninám všeho nejlepšího.“

Zina Alexandrovna se usmála a mírně se uklonila místo díků.

„Maminko, vidělas?“ zvolal asi pětatřicetiletý muž, sotva jeho snědý obličej vystoupil z obrazovky.

„Viděla, chlapče, udělal jsi mi velkou radost. Pořád se jenom divím, jak je to možné, že jste slunce rozžehli zrovna dnes. Vždyť je docela všední den.“

„Je to pouze zkouška, první zkouška,“ omlouval se muž na obrazovce. „Museli jsme tu nádhernou věc nejprve vyzkoušet. Co kdyby nám třeba selhala zrcadla vysokofrekvenčních stanic? Na moji žádost zvolila Akademie právě dnešní noc pro generální zkoušku. Hlavní věc, že všechno klape podle propočtů. Je to přece prosté, maminko …“

„Já vím, Vasjenko, vím, a mockrát ti děkuju, jsi hodný chlapec.“

„Nezlob se, maminko, musím běžet do centrály, volají mne,“ přerušil náhle Vasilij rozhovor.

„Je pořád stejný. Spěchá, spěchá — i na blahopřání k narozeninám zapomněl …“ Tváři Ziny Alexandrovny přelétl spokojený

úsměv.

Zeměkoule nad obzorem se pomalounku otáčela, až hranice mezi světlem a stínem se přiblížila k Moskvě. Moskevská hvězda pohasla.

Pokoj Ziny Alexandrovny byl již zaplněn kyticemi nádherných květin, vypěstovaných v lunariu ozdravovny a nedaleké observatoře. Přinesli je gratulanti.

Pravidelné letadlo z Moskvy přivezlo v osm hodin ráno gratulanty nejvzácnější — pět vnoučat. Vhrnula se do pokoje jako povodeň.

„To jsme rádi, že jsi už zdravá, babičko," spustil bez pozdravu ten nejmenší, černooký Míťa. „Soudruh učitel nám vyprávěl, že rakovina byla do nedávna hroznou a skoro nevyléčitelnou nemocí a že teprve lety do vesmíru …" Svoji úvahu nedokončil. Pohoršená Máša ho dloubla loktem do zad.

„To je strašné, babičko, jak ten Míťa je pořád upovídaný," řekla rozpačitě. „Celou cestu se připravoval, jak ti bude vyprávět o tatínkovi, — o strýci Váňovi, zatím tohle."

Zina Alexandrovna pohladila Míťu po neposlušných vlasech.

„Neplísni ho tak, Mášenko, Míťa, má pravdu. Naši lékaři mi dali k narozeninám dar opravdu nejkrásnější; brzy se vrátím zdravá na Zemi.“

Hlučná radost dětí — a dárky — a dojetí jubilantky. Až došla řada na vyprávění, na které se děti tolik těšily. Rázem zapomněly, že babička má s nimi neustálé spojení a všechno líčily v novém světle, jako by se to dovídala teprve teď.

Pochopitelně — nejprve musel dostat slovo Míťa, jinak by snad všechno zase zapomněl. Slavnostně oznámil, že tatínek pracuje jako inženýr na stavbě přehrady přes Beringovu úžinu a že možná do konce příštího roku bude průliv spoután. To bude krása, až se celý sever oteplí a tam daleko nahoře budou kvést růže.

Olja se pochlubila nejprve maminkou. Je ředitelkou uhelných dolů, ve kterých se nefárá. Pod zem se jenom občas dostane údržbář nebo mechanik. Uhlí kutají stroje, řízené hlavním dispečerem. Maminka posílá toto uhlí tatínkovi do chemické továrny, který z něho vyrábí podivuhodné věci, jako třeba kabelku, kterou Olja přivezla babičce.

Malý Kolja nemohl dobře babičce vysvětlit, kde dělá tatínek, protože nemohl vyslovit „termonukleární elektrárna“ a Ženka mu musela pomoci. Jinak ale Kolja dobře věděl, že v elektrárně se děje něco podobného jako na Slunci a že se při tom uvolňuje mohutný elektrický proud, který zase používá strýc Vasilij ve svém institutu. Navštívil jednou tatínka v elektrárně, ale — žel — žádné sluníčko neviděl.

Ženka pohrdlivě mávla rukou. To všechno prý nic není. Tatínek i maminka pracují v biologickém ústavu, kde se dělají pravé zázraky. Poněvadž je Ženka již „starší“ pionýrkou, dokáže všechno důkladně, až skoro učeně vysvětlit. Maminka s tatínkem prý mění postavení atomů v chromozómech — to jsou ta zelená tělíska v listech rostlin, na kterých závisí jejich růst — a tím dávají rostlinám a nakonec také zvířatům takové vlastnosti, jaké si přejí, aby přešly na další generace. Vytvářejí prý tam také jakési genetické jedy, které pomáhají ničit zárodky nebezpečných mikrobů.

Máša měla ještě bohatší program. Tatínek je chirurgem a maminka pracuje v moskevském závodě Ordžonikidze, ve kterém se vyrábějí automatické stroje. Jsou to opravdoví roboti, i když se nepodobají člověku. Dokáži tak rychle počítat, až se člověku točí z toho hlava, vyrábějí nejsložitější součástky a sami si výrobu hlídají, a věřte tomu nebo ne, když je potřeba, okopírují sami sebe a znovu se vyrobí. Dokonce se zdá, že cítí bolest, když zjistí vady na materiálu. Jeden z robotů, vyrobených maminkou, pracuje i zde, na Měsíci. Bez zásahu člověka pozoruje na jedné z hvězdáren část oblohy a hlásí a

zaznamenává všechno, co se děje ve vesmíru.

„A co děláte vy, hříbátka moje? Učíte se poctivě? Musíte přece dokázat v životě víc než my — a k tomu je třeba hodně vědět a znát," obrátila babička rozhovor.

„Ujde to," ozvalo se téměř jednohlasně, ale trochu nesměle. Babička však věděla, že se tu ozvala dětská skromnost. Všechna vnoučata se učila dobře. Kdo by nechtěl jednou řídit důl bez havířů, vytvářet roboty nebo nové druhy rostlin a zvířat, kdo by nechtěl být velkým vynálezcem, umělcem nebo slavným dobyvatelem vesmíru?

Právě když babička rozdávala dětem dárky, úlomky cenných hornin, drobné meteority z vesmírných dálek vstoupil do pokoje další gratulant, astroreportér Serjoža.

„Mám tu nějakou práci, maminko," řekl, když se objal se Zinou a dětmi. „A k vašim narozeninám malý dárek." Kutil něco na obrazovém magnetofonu a za chvíli se na obrazovce televizoru začal rozvíjet děj. Start obrovské rakety z měsíčního kosmodromu, let hvězdným prostorem, pomalu se blížící planeta Venuše, let kolem ní — a přistání. Podivná krajina s jasně žlutou oblohou, brčálově zelené jezero a nezvykle pokroucené rostliny.

„Vybral jsem tyto snímky pro vás, maminko, abyste na mne častěji vzpomínala, až poletíme k Marsu."

„Jak bych na tebe mohla zapomenout, chlapče," zašeptala dojatá žena.

A znova gratulanti, tentokrát pozemští. Tváře na obrazovkách se střídaly — a všichni oslovovali Zinu Alexandrovnu „maminko".

„To máte tolik dětí?" divila se dívka z centrály, když se život Ziny vrátil do normálních kolejí.

„Mám a nemám," smála se srdečně. „Všichni jsou mými dětmi, i když ve skutečnosti mám pouze jediného syna a dvě dcery. Ti ostatní, i dvě z vnoučat, která mne navštívila, to jsou děti mých přátel, spolupracovníků. Dvě děti — ještě maličké — ztratila jsem i s manželem ve Velké vlastenecké válce, zabili je nacisté. Za ně jsem získala desítky dětí jiných, dětí, které mne miluji a které mi přes mé stáří vrátily zdraví a novou sílu do tvůrčí práce. Za týden se k nim vrátím — a uvidíte, jak se ještě seperu s atomy v našem institutu …"

JAK JSEM BYL OBREM

Moskva, Mir
(r. 1967, ant. „Kak ja byl velikanom“)

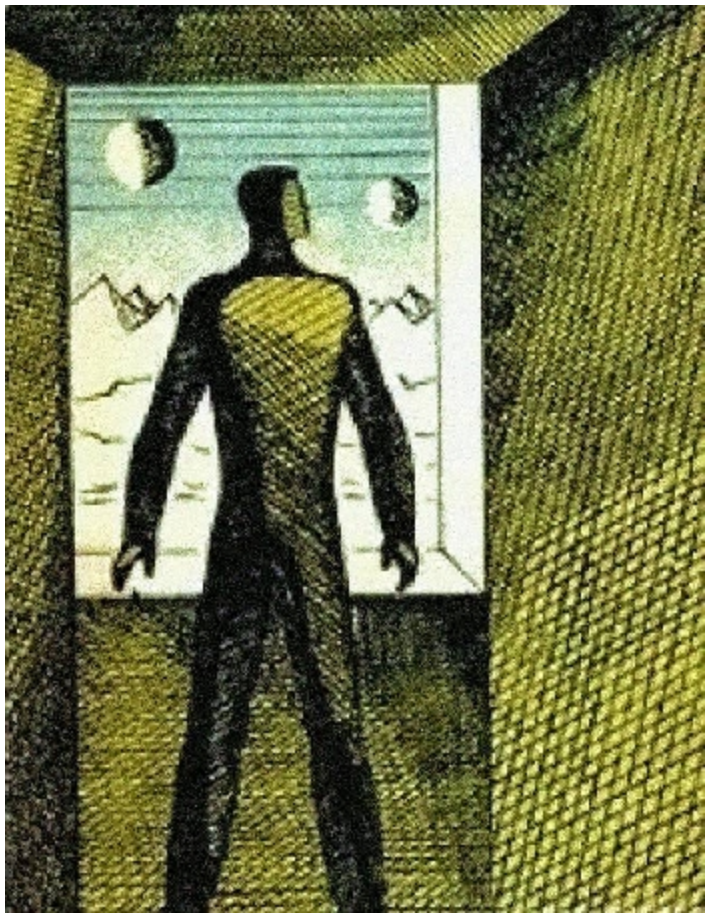

Je to již měsíc, co jsem pobýval v Tatrách, na chatě mého přítele Havelky, známého kybernetika. Postavil ji na samotě uprostřed krásné přírody, na skále nad Kriváňským jezerem, a já tak měl příležitost na klidné dokončení cyklu fantastických příběhů, za který jsem již obdržel zálohu v podobě malého turistického vrtulníku. Robotisluhové se mi postarali o jídlo a úklid, takže jsem měl možnost volně cestovat do říše fantazie.

Tatranské jaro bylo v plném rozpuku. Jezero sice bylo stále skryto pod vrstvou ledu, ale ve vzduchu už byla cítit vůně květin a lesní pryskyřice.

Automatické ohřívače dokonale přizpůsobily teplotu v pokoji,

takže mohu pracovat celý den při otevřeném okně. Seděl jsem v rohu místnosti na levé straně okna — na psacím stole a malém stolečku byly navršeny hromady slovníků, vědeckých pojednání, časopisů, balíky popsaného i čistého papíru.

Pak přišel den, který přerušil na dlouhý čas můj klid a tvůrčí náladu. Slunce se sklánělo směrem k Praze, a pomalu přicházel večer. Rozsvítil jsem stolní lampu, když v tom něco zašumělo nad mojí hlavou.

Mládě orla, pomyslel jsem si. Už jednou zaletěl do mé pracovny, a i nyní jsem měl pocit, že slyším jeho křehká křídla. Tehdy jsem jej hned nevysvobodil, ale nejprve jsem si odvážného letce důkladně prohlédl. Teprve jeho zoufalá snaha po svobodě, kdy marně nalétal na okno, mě přiměla vypustit jej.

Nejasný šum se proměnil v klidné bzučení, a na rozložený papír, těsně před můj nos, slétlo maličké letadýlko. Bzukot se zastavil, a já ztuhnul překvapením při pohledu na nevídaný aparátek.

„Vida, nějakému modeláři uletěla jeho hračka," bylo první, co mne napadlo. „Ale jak mohlo vyletět tak vysoko?"

Natáhnul jsem ruku, abych si tu bizardní věcičku prohlédl, ale v tu chvíli se otevřely dveře letadla a z něj postupně vystoupila na stůl jakási pupkatá osůbka ve skafandru připomínající vzhledem žabku — na ramenou odulou hlavu, ohromná kukadla a křivé nožky.

Osůbka se chystala skočit na rukopis, ale když mě viděla, strnula jako by zmrazená mým pohledem. Nevydala ani hlásku, přesto jsem cítil, že se mnou hovoří. Ano, ano, teď jsem jasně dokázal rozpoznat slova.

„Smiluj se nad námi, člověče," slyšel jsem v hlavě cizincův hlas. „Nejsme hříčka přírody, ani hračka vyrobená člověkem. Jsme stejní lidé jako ty."

Hlasitě jsem se zasmál, a stvoření se vyděsilo.

„Jak se mnou mluvíš?" vyhrkl jsem překvapen. „Vždyť já nic neslyším, a přesto vám rozumím."

Človíček oživl a opět se osmělil promluvit. „My, lidé planety Miniskula, jsme technicky pokročilejší než lidé. Pomocí speciálního zařízení, umožňujícího přenos myšlenek na dálku, jsme schopni komunikovat — a to nejen mezi sebou navzájem, ale i s obyvateli jiných světů. Je to lepší než váš hlasitý projev, nehrají zde žádnou roli různé jazyky, navzájem se pak lépe pochopíme."

„Ale já nemám váš přístroj, mluvím nahlas, a vy mně přesto rozumíte," říkám stále ještě zmaten.

„Ovšem váš hromový, skřípavý hlas mi brání, abych vnímal elektrické impulsy vašeho mozku. Lepší je rozmlouvat pomocí mysli, tak se snáze pochopíme navzájem."

„Mohu zpočátku alespoň šeptat?" požádal jsem. „Nejsem zvyklý

na mentální diskuze.“

Minuskulan blahosklonně souhlasil. Náš rozhovor jsem si poté začal zapisovat, ale s tím cizinec nesouhlasil.

„Ne, ne, prosím vás, nedělejte to,“ zastavil náhle rychlý tok mých myšlenek. „Nikomu neříkejte o naší návštěvě. My jsme se chtěli podívat na váš svět inkognito, protože vy lidé, ve své jednoduchosti si představujete, že vesmír patří pouze vám. Vím, o čem mluvím, nejste první pozemšťan, s nímž jsme se setkali. Narazili jsme na vás omylem, jste ukryt stranou od ostatních lidí ve vzdálených horách. Vidíte, že moji přátelé ještě stále váhají vylézt ven z letadla. Máme za sebou trpkou zkušenost z komunikace s lidmi.“

„No, pokud by člověk byl tak špatný, jak jej popisujete, neochránilo by vás žádné letadélko. Takovou hračku mohl bych rozdrtit palcem.“

„Vidíte, jaké stvoření je člověk,“ zneklidněn řekl miniskulan. „Ne, toto průzkumné letadlo, nedokáže zničit nikdo na vaší nehostinné planetě. Dokonce ani vy nemůžete ublížit někomu tak malému jako já, i když jste obrem. Můj skafandr odolá obrovskému tlaku, mocným úderům a jakékoliv teplotě.“

„Neboj se, človíčku, nechci ti ublížit,“ jemně jsem zašeptal.

„Tvoje zbroj ti nepomůže, když tě popadnu a strčím do kapsy,“ proběhlo v mé hlavě.

Minuskulan bezprostředně reagoval na tuto myšlenku:

„I s tím jsme se už setkali, i tohle jsme už zažili na Zemi,“ řekl nehlučně. „Přistáli jsme na území, které nazýváte Jižní Čechy, na moři (měl na mysli rybník), nedaleko Třeboně. Tato oblast byla natolik podobná naší planetě, že jsme podnikli přesun do hloubi kontinentu. Nechali jsme zde hvězdolet na břehu, nasedli do průzkumných letadel a vydali se na cestu. Byl jsem v prvním letadle. Brzy jsme letěli nad krásným květinovým lesem, velmi podobným pralesům na naší Miniskule. Náhle se před námi objevilo nějaké strašidlo. Jeho oči svítily, mělo naježené vousy a hlava vyčnívala nad lesy na úrovni našich letadel. Když nás obr uviděl, zvedl ze země ohromný stožár se sítí, napřímil se do trojnásobné výšky a snažil se nás chytit do sítě.“

„Takového motýla jsem na našich loukách ještě nikdy neviděl,“ zvolal, a jeho hlas svištěl lesem jako vichr. „To je škoda, že jsem zapomněl doma brýle.“

Přistáli jsme na malé loučce a snažili se skrýt, ale on nás brzy znovu objevil. Nakonec jsme mu unikli a ulétli do oblak, ale čekalo nás další nebezpečí. Setkali jsme se s ohromným drakem vypuštěným chlapci. Náš pilot se vylekal a navedl letadlo přímo do ohně, u kterého se chlapci ohřívali. Když nás vyhrabali z uhlíků, nemohli pochopit, co to k nim spadlo z nebe. Letadlo šlo z ruky do ruky.

„Podle mého názoru je tahle hračka otvírací,“ řekl nejbystřejší z

nich, vzal nůž a snažil se proniknout do kabiny. Samozřejmě, že pouze zničil nůž. Poté co opět schoval nůž do nedozírné kapsy, se chlapec pokusil nahlédnout do okna letadla. Popravdě řečeno, nebylo nijak příjemné dívat se do jeho vyjevených očí, i když to byly jen oči dítěte.

„Jé, kluci, v tom letadle sedí panáčkové! Jak se tam dostali?“ zakřičel na ostatní. „Rozhodně je to letadýlko otvírací!“

Naše letadlo bylo podrobeno tvrdým zkouškám: položili jej na velký kámen a vší silou do něj bušili druhým kamenem.

„Tuhle konzervu takhle neotevřeme,“ řekl opět ten nejchytřejší kluk.

„Pojedu zítra do Vrchlabí za Frantíkem, pracuje jako zámečnický učen v továrně. Pro něho nebude problém rozebrat tu hračku.“

Ale ani Frantíkovi se nepodařilo otevřít letadlo. Nepovedlo se to ani panu mistrovi, nezvládl to ani šéfkonstruktér. My jsme se rozhodli, že budeme i nadále předstírat, že jsme jen hračka, a se zájmem jsme se dívali, jak se na krytu našeho letadla láme ocel vrtáků a zuby pily. Zkoušeli také řezat autogenem a ultrazvukem, opět neúspěšně… Pak se rozhodli poslat nás do Prahy, do výzkumného ústavu. Záhy se seběhli reportéři, povídali o nás v televizi a psali ve všech novinách. Nikdo nepřišel na to, že nejsme hračky. Vlastně, jeden novinář naznačil, že jsme cizinci z jiné planety, ale byl všem jen k smíchu a nazvali jej velkým fantastou.

Posléze nás pečlivě zabalili, už nevím proč, dali do takové papírové podivnosti a poslali do Prahy.

Jakmile jsme byli o samotě, rychle jsme roztrhali obal a vyletěli ven z žaláře. Našli jsme skryté útočiště na jednom z vrcholků Krkonoš a teprve pak jsme s největší opatrností navázali spojení s naším hvězdoletem. Tehdy jsme ještě nevěděli, že máte zcela odlišný způsob komunikace, a proto nás nemůžete odposlouchávat.

Zajistili jsme, aby se všechna letadla bezpečně vrátila na základnu, ale hvězdolet postihlo neštěstí: skrýval se před giganty v hlubinách moře a spolu s dalšími mořskými tvory (rybami), byl chycen do sítě. Rybáři si raketu dlouho prohlíželi a nakonec rozhodli, že se jedná o ztracenou dětskou hračku.

Velitel expedice Minor v noci nenápadně opustil hvězdolet. Ale daleko se mu odejít nepodařilo. Popadlo jej obrovské zvíře, které vypadalo jako kočka a ubožák byl dlouho hračkou pro koťata, než se mu podařilo uniknout.

Nakonec se celá posádka shromáždila v Krkonošských horách. Objevili jsme vynikající jeskyni a rozhodli jsme se tam usadit. Na průzkumné lety jsme se odvažovali pouze v noci.

Přišla zima, napadl sníh a my jsme rozhodli, že zde provizorně přezimujeme. V tom se v Krkonoších začaly objevovat ohromné davy lidí. Nám tedy nezbylo nic jiného, než se přesunout do nějaké

vzdálenější lokality, kam ještě nevstoupila lidská noha. Už jsme se radovali, že takové místo máme a můžeme se konečně seznámit se záhadami Československa…

„A v tom jste narazili na mě," zasmál jsem se. „Nebuďte smutný, můj malý příteli. Myslím si, že máte štěstí… Mám něco, co vám může pomoci. Na střeše téhle chaty je cestovní vrtulník, možná jste si již všimli. Já vás naložím všechny i s vaším hvězdoletem, místa je tam dostatek, a vy budete moci vidět nejkrásnější zemi této planety. Nemějte strach, nikdo nepozná, jací vzácní hosté cestují v mém vrtulníku."

„Váš návrh zní lákavě, moc se mi líbí, obře," radostně řekl miniskulan. „Ale dosud jste nezískal mou plnou důvěru. Ukažte svou zemi nejprve jen mě samotnému, já to v zájmu vědy budu riskovat, a v případě nehody to nebude tak velká ztráta pro expedici. Já pak předám svým kolegům podrobnou zprávu o naší cestě."

Minuskulan mávnul křivou ručkou — a letadýlko odletělo. On si lehnul na kupu papírů a v tu chvíli usnul. Přenesl jsem ho do krabičky, do, které jsem předtím dal trochu vaty, a šel jsem si také lehnout.

Po celou noc jsem skoro oka nezamhouřil ze strachu, že mne miniskulan oklame a uteče, ale tiše spal až do rána.

Za úsvitu, jsem jej přesunul do větší krabičky, vystřihl v ní několik okének, a vyšli jsme vstříc zářivému dni.

Vrtulník nás rychle přenášel z místa na místo. S človíčkem v krabičce jsem se procházel po Dämänovských jeskyních, lezl po horách, toulal se po městech a proslavených lázních. Minuskulana jsem skrýval před lidmi, jako nějaký klenot. On po celý den mlčel a jen poslouchal můj uspěchaný výklad. Ale jednoho večera — byli jsme právě na Karlštejně — upláchl. Prostě zmizel i s krabičkou.

Smutný jsem se vrátil do svého vysokohorského obydlí. Na pracovním stole vedle tiskovin ležela pohlednice.

Milý Vašku, četl jsem. Tys projezdil pořádný kus Země a přilehlou část vesmíru. Prolétals přes krátery na Měsíci i kanály Marsu, spouštěl ses do mořských hlubin a létal do nadoblačných výšek. Pouze na jedno místo naší planety jsi stále zapomínal, obře — na svou vlast.

Často jsi ji sice opěvoval, ale příliš jsi jí neznal. Proto se nezlob, že jsem s tebou sehrál tento malý kybernetický vtip a společně jsme tak vyzkoušeli náš nový vynález — přenos myšlenek na dálku s pomocí gravitačního pole.

Tvůj
Karel Havelka

(Ze sbírky sf povídek českých a slovenských autorů Kak ja byl velikanom. Vydané nakladatelstvím Mir, Moskva, 1967.)

Z ruského překladu A. Golovačové převedl zpět do češtiny TOMTS

Vladimír Babula
Puls nekonečna
…a jiné povídky

1. souborné vydání
vědeckofantastických povídek Vladimíra Babuly.
Sbírku sestavil kolektiv ebookSF z časopisů
Pionýr 1954, 59, 60, 61, Ohníček 1957 a Květy 1959;
ruská povídka „Kak ja byl velikanom“
převzata ze stejnojmenné antologie
v nakladatelství Mir, Moskva, 1967.
Ilustrace Theodor Rotrekl, Mirek Liďák,
Dobroslav Foll, František Škoda, Josef Paleček.
jako obálka použita ilustrace Gustava Kruma
k povídce Veliký den (Pionýr 10/1961)

Edice **Knihovna Fantazie**, sv. 4 (verze 1.1)
ebookSF@atlas.cz
2009